

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

DUMAS MŰVEI

Országos Széchényi Könyvtár

A GUTENBERG KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT KÖNYVEI

FORDÍTÓK ÉS BIRÁLÓK

AMBRUS ZOLTÁN
ADORJÁN SÁNDOR
BÁLINT LAJOS
BALLA MIHÁLY
BÁNÓCZI LÁSZLÓ dr.
BONKÁLÓ SÁNDOR dr.
CSERNA ANDOR
CSILLAY KÁLMÁN
ÉBER LÁSZLÓ
ENDRÓDY BÉLA dr.
FEKETE OSZKÁR dr.
FORRÓ PÁL dr.
GELLÉRT HUGÓ
GERGELY GYÓZÓ
GUTI ERZSI
GYAGYOVSZKY EMIL
HAIMAN HUGÓ dr.
HALASI ANDOR
HAVAS ALBERT
HAVAS ANDRÁS KÁROLY
HAVAS JÓZSEF
HEVESI SÁNDOR
HONTI REZSŐ
KARDOS LÁSZLÓ dr.

KARINTHY EMILIA
KARINTHY FRIGYES
KELEN FERENC dr.
LÁNDOR TIVADAR
MARGITTAI SZANISZLÓNÉ
NÉMETH ANDOR
OCSKAY ISTVANNE
Ifj. PÁLÓCZI HORVÁTH L.
DOBOSI PÉCSY MÁRIA
PETERDI ISTVÁN
POGÁNY KÁZMÉR
PORZSOLT KÁLMÁN;
PÜNKÖSTI ANDOR
SALGÓ ERNŐ dr.
SEBESTYÉN KÁROLY dr.
SCHÖNER DEZSŐ
SCHÖPFLIN ALADÁR
SZEGEDY ISTVÁN
SZÉP ERNŐ
SZIKLAY JÁNOS dr.
SZINI GYULA
SZIRMAI JÓZSEFNE
SZTROKAY KÁLMÁN
TRÓCSÁNYI ZOLTÁN dr.

VÉCSEY LEÓ

F É V A L

D'ARTAGNAN FIA

(LE FILS DE D'ARTAGNAN)

– A HÁROM TESTŐR FOLYTATÁSA –

I.

JOGOSÍTOTT TELJES KIADÁS

FRANCIA EREDETIBŐL FORDÍTOTTA

GELLÉRT HUGÓ

GUTENBERG KÖNYVKIADÓVÁLLALAT R. T.
BUDAPEST

*A címlap keretrajzát
és a bekötést
VÉGH GUSZTAV
iparművész
tervezte*

Országos Széchényi Könyvtár

64181/41/1

Viktória-nyomda, Budapest, VII., Király ucca 3

I.

A csetepaté.

Abban a korban, melyben elbeszélésünk kezdődik, Louvois miniszter titkos kapcsolatokat tartott fenn a spanyol kormányval, amely a Nantesi ediktum visszavonásának aláírására igyekezett rábírní Franciaország királyát.

Öfelsége II. Katolikus Károly nagy fájdalmára; a Legkatolikusabb uralkodó erősen kitartott álláspontja mellett. Ez a kitartás csak 1685-ben ért véget, mert ezen emlékezetes év október 22-én történt, hogy XIV. Lajos királyi pecsétjét rányomta az okiratra, amely hatályon kívül helyezte őse, IV. Henrik akaratát.

Uj Szent Bertalan-éjtől lehetett félni. Szerencsére ez nem következett be. De hány parlamenti összetűzés, hány felekezeti villongás nyugtalanította az országot azalatt a néhány év alatt, amely a Napkirály elhatározását megelőzte!

A szerencsétlen protestánsokat minden nap

újabb üldözéseknek tették ki. Attól sem riadtak vissza, hogy végül eltiltsák templomaikban a padokat, sőt még a zsámolyokat is.

A nép fényes nappal, nyílt uccán támadta meg őket.

Beleunva az élők zaklatásába, e népnek az az iszonyatos gondolata támadt, hogy a holtakat is háborgassa.

„Egy éjjel — olvassuk a *Páris a századokon keresztül* című munkában — egy csoport fel akarta gyújtani a protestánsok temetőjét a Saint-Germain elővárosban. Az ajtókat már egy gyulékony anyaggal kenték be és tűzcsóvát készültek alájuk dugni, amikor egy szomszédos házban elhelyezett őrség felverte a környéket; a fáklyákkal felfegyverezett nép lármájára katonák siettek elő és szétszórták a gyujtogatókat.“

A bűnösöket még csak nem is keresték. Mi-nek? mikor minden meg volt engedve a jámbor és buzgó katolikusoknak.

1679 áprilisának egyik estéjén vagy száz ember eszeveszett hangos ordítózással hömpölygött keresztül a Mária-hídon és elárasztotta az Anjou-rakpartot éppen azon ucca torkolatánál, amely a jellegzetes Motte-aux-Papelards* nevet viselte.

A régi Mária-híd két ívének szerencsétlen beomlása után, ami húsz évvel korábban történt, e helyen egy kis faviaduktot emeltek; mikor pedig egy áradás ezt az ideiglenes pallót elso-

* *Körülbelül* annyi, mint az Alszentek halma (A ford.)

dorta, a régi híd meghosszabbításában két új kőívet építettek, amelyeken többé házak nem állhattak.

A munkálatok alatt egy Gérard nevű, magányos és hallgatag ember, az Ile-aux-Vaches „révésze“, a városi tanácstól megszerezte a kompjogot, majd mikor e jövedelemforrás a munkálatok befejeztével kiapadt, visszatért vándorköszörűs mesterségéhez.

A két párhuzamos ház, amely a Motte-aux-Papelards bejáratát alkotta, teljesen különböző látványt nyújtott.

Az, amelyik a hídról nézve, következésképp a Szent Lajos-sziget felé haladva, jobbkéz felől feküdt, alacsony és egyemeletes volt; egy kocsmáros rendezkedett be benne, akinek rozsdás vasrúdon lógó és a szélben gyászosan nyikorgó cégtáblája így csalogatta a járókelőket:

A NÉGY TESTÖRHÖZ

PLANCHET

Betérő utasok és kocsik számára.

E cégtábla vonzotta ide a fogyasztóközönséget, vagy inkább a bor, melyet a kocsmáros kimért? E kérdésre nem tudunk feleletet adni. Tény az, hogy zsoldosok, munkások és diákok szívesen adtak különböző városrészekből találkat egymásnak a „gyönyörök e helyén“, amint a költő Saint-Amand keresztelte el, ez a mindig szomjas törzsvendég, jól lehet aranyainak soha még színét sem látták.

A katonás fellépésű Planchet gazda legtöbbször vendégei gyűrűjének középpontjában szónokolt és szíves meghallgatásra talált, kivált amikor azok hőstetteit magasztalta, akiket cégéréül használt, „A négy testőr“-ét.

A másik épületet, amely éppen szemben volt a csapszékkal, a titokzatosság miatt, amely körüvette, „Magányos háznak“ nevezték.

Kertilakszerű épület volt, amely csupán földszintből állt.

• Bejárata az uccáról nyílt. Kissé balra a néhány lépcsőfokkal felemelt ajtótól, egy sarokablak volt, amelynek tábláit csaknem mindig légmentesen zárva tartották.

Mint minden, ami felcsigázza a kíváncsiságot s aminek titkába nem tudunk behatolni, a „Magányos ház“, bárha távolról sem volt gyászos külsejű, oly épületként forgott közszájon a városnegyedben, amely csorbát üthet az ucca jóhírén.

• Nagyon sokáig lakatlanul állt és ebben az időben alig is foglalkoztak vele; de néhány hónappal ezelőtt egy egészen fiatal — minden valószínűség szerint külföldi — asszony bérelte ki, egy fekete cseléddel s egy pólyás kisleánnyal.

Tulajdonképpen senki sem tudta, hogy a csecsemő valóban kisleány volt-e, mert a legkevésbé sem közlékeny színes szolgáló minden reggel egyedül ment be a városba élelmiszerekért; de a komaasszonyok így döntöttek és pontosabb értesülések híján kénytelen-kelletlen hitelt kellett adni szavuknak.

Ugyanezek a komaasszonyok — láttak már

ilyen szemérmetlen pletykát? — azt állították, hogy a „Magányos ház“ hölgyének nyomós okai voltak a szomszédolás kerülésére, lévén botrányos viselkedésű, minthogy a kertiház, amely oly gondosan zárva volt a nap folyamán, csaknem minden éjszaka kinyílt, hogy egy udvarlót bebocsásson.

Az a szinte lázadásnak minősíthető összetűzés, amelyet jeleztünk, ezen az estén két szegény nyomorult letartóztatása miatt tört ki, akiket eretnekséggel vádoltak s akiket a néptől hathatósan buzdított íjjászok a Városparancsnokságra kísérték.

Az izgatott tömeg közepette, az ütlegek révén, melyeket nem a foglyokra, hanem kísérőikre mért, egy kis szőke fiú vont a magára a közfigyelmet, aki legfeljebb tizennégy évesnek látszott s akinek üde arcát arany fürtök övezték, melyeket sörényként dobott hátra homlokáról.

— Én katolikus vagyok és nem hugenotta! — bömbölte. — De azért ellenzem a felesleges kegyetlenkedést! . . . Hogyan, van szívük összeállni százan, hogy bekísérjenek és bántalmazzanak két embert, akik egyáltalán nem védekeznek? . . . ez méltatlanság! ez gyávaság!

Az íjjászok a kiáltozóra vetették magukat.

De emberükre találtak.

Ez a bottal felfegyverkezett félelmes gyermek válogatás nélkül csépelte a katonákat és a polgárokat.

A bátorság megnyilvánulásai minden időben csodálkozóba ejtették a párisiakat. Azok a polgárok, akik a legkevesebb ütletet kapták, vagy talán

akik belátóbbak voltak, végül is helyeselni kezdtek a vakmerő fiúnak és mulatságot találtak benne, hogy pártjára álljanak.

A két eretnek, váratlanul támogatást kapva, most erélyes ellenállást fejtett ki, elannyira, hogy ijesztő kézitusa kerekedett.

Planchet gazda, aki küszöbén tanúja volt e látványnak, gyönyörűséggel vegyes ámulattal nézte a csetepaté hősét és imádkozott magában, hogy valahogy el ne fogják s rettenetesen meg ne torolják vakmerőségéért.

— Ah! a golyhó, — dünnyögte elragadtatással; — micsoda ököl! . . . és micsoda bátorság! . . . Ah! ha még fiatal volnék! . . .

A békés kocsmáros egyszerre csak dörzsölni kezdte kezeit, mert olyan mesterfogást látott, amely határtalan ujjongást váltott ki belőle.

A fiatal eszeveszett az íjjászok altisztjének karjára egy remekül kiszámított botütést mért; a katona lábaihoz ejtette kardját, melyet a gyermek gondolatsebességgel felkapott és olyan szédítő málomban kezdett forgatni, hogy a gyűrű, amely körülvette, csakhamar kiszélesedett, s így néhány embert megsebezve, egérutat találhatott.

Ekként lélegzethez jutva, kamaszunk nyaka közé szedte lábait, kétségkívül menekülni próbálva az íjjászok elől, akik a pillanatnyi fejvesztettség után üldözőbe vették.

Annál is inkább, minthogy a kábultságból magához tért altiszt, aki restelte, hogy egy ilyen fiatal ellenfél fegyverezte le s dühében még a két hugenottáról is megfélemedezett, — siralmas megszé-

gyenítése tulajdonképpen okozóiról, akik a zavart ügyesen kihasználva, elszeleltek — parancsot adott katonáinak, hogy fogják el a túlmerész fiatal embert.

Ezt azonban könnyebb volt megparancsolni, mint keresztülvinni, minthogy utóbbinak némi előnye volt az íjjászokkal szemben.

Éppen Planchet gazda előtt iramodott el, mikor az, egy ösztönös gondolatnak engedelmessévé, hátraugrott ajtajából és odakiáltotta neki:

— Ide!

A fiú nem mondatta magának kétszer. A csapadék belsejében termett, melynek ajtaja tüstént becsapódott utána.

A francia az állhatatlanság példája és senki sem téríthető el nála könnyebben eredeti céljától, ha más irány nyílik meg előtte, amely jobban megfelel szkeptikus és vidám, bátor és gondtalan jellemének.

Ezek az erények vagy hibák — már amiknek tekintjük őket — a párisinál még jobban megmutatkoznak, mint egyebütt; de hogy egész teljességükben lássuk őket, jelen kell lennünk a tömeg tüntetéseinél és különös véleményváltoztatásainál.

Bárha az Anjou-rakpart és a Motte-aux-Pape-lards sarkán összegyűlt zsoldosok, munkások, polgárok vagy szatócsok között nem egynek volt oka panaszkodni a hugenották fiatal védelmezőjének nem éppen gyengéd cirógatásai miatt, az utolsó merész tettől felvillanyozva valamennyien a kocsmáros és pártfogoltja oldalára álltak és állandó el-

lenfeleik, az íjjászok ellen fordultak, akiket hamarosan megfutamítottak.

Öt perccel később a Szent Lajos-sziget e részén minden visszatért a szokásos kerékvágásba és senki sem gyanította volna, hogy egy csaknem szabályszerű ütközet folyt le e helyen.

A csapszék egyik hátulsó termében a szőke fiú forró köszönetet mondott Planchetnak mentő közbelépéséért.

— A teremburáját! — mondta, rendbehozva a tusa alatt összekuszálódott öltözkét, — ön nélkül, gazduram, alaposan megjártam volna!

— Meghiszem azt! — válaszolta Planchet, különös figyelemmel vizsgálva az ifjú vonásait.

Némi szünet után megkérdezte tőle:

— Mi ösztökelte e meggondolatlan tettére?

— Micsoda? . . . az áldóját! hát nem találja ki? az íjjászok kegyetlensége és a tökfilkók gyávasága, akik körülvettek bennünket.

— Mindez lovagias jellemre vall, azonban nem változtat azon, hogy én ugyancsak kellemetlen helyzetbe keveredtem!

— Sajnálja? — kérdezte a jövevény, gőgös árnyalattal hangjában.

— Attól függ. Kicsoda ön?

— Egy ember!

— Akaratát és erejét tekintve; ezt feltétlenül elismerem, mert az imént bebizonyította! . . . Ön nem párisi?

— Talán . . . nem tudom!

— Hogyhogy?

— Nem tudom, hogy hol születtem! Csupán

annyit mondhatok önnek, hogy Blessacban nevelkedtem, e kis gascognei városkában.

— Látni lehet! — dünnyögte Planchet gazda nevetve.

— Szemrehányás akar lenni?

— Egyáltalán nem! mert a legélénkebb rokonszenvet érzem e tartomány lakosai iránt. De a rézangyalát! fiatal ember; az ember ne legyen ennyire érzékeny olyan valakivel szemben, aki bizonyosságot tett jóindulatáról . . . Nem folytatná?

— Mit mondhatnék többet, ha csak azt nem, hogy mindössze három nap óta vagyok Párisban . . . egy vörös garas nélkül . . . mint egyetlen atyai örökséggel egy karddal, melyet jutányosan és meglehetősen nélkülözések árán vásároltam az egyik környékünkbeli fegyverkovácsnál. Éppen most tettek ki az ajtó elé a fogadóban, ahol megszálltam, minthogy nem volt miből megfizetnem tartozásomat. A tulajdonos zálogul még kardomat is visszatartotta . . . Szerencsére újat szereztem magamnak.

— Ki tanította meg oly nagyszerűen a fegyverforgatásra?

— Meg volna lepődve, ha azt felelném: senki?

— Senki? — ismételte Planchet hitetlenül.

— Tréfa nélkül, ez az igazság; vagy legalább is csaknem ez. Véremben van a hajlam; vele születtem! Aztán meg . . . hogy mindent megmondjak: Manifou apó tanított meg az alapelvekre és nála álltam ki a tűzpróbát.

A fiú hangja remegni kezdett, és Planchet

gazda, aki megfigyelte, két könnyecseppet látott kibuggyanni hosszú szempillái alól.

— Egy rokona? . . . — kérdezte meg.

— Egy barát! . . . egy derék öreg, aki egy szent asszony, apám unokahuga segélyével nevelt fel . . . Apám öt évvel ezelőtt elesett Maestricht ostrománál.

Ez az utóbbi név gondolkodóba látszott ejteni a kocsmárost, aki, mintha egy másik kérdést későbbre halasztott volna, némi habozás után most így folytatta:

— És a derék öreg, aki önt felnevelte . . . meghalt?

— Igen.

— A szent asszony is?

— Ő is.

A fiatal ember kezefejével megtörölte szemeit; aztán fejét felvetve:

— Ne beszéljünk többet róluk . . . — mondta, az asztalra ütve; — nagyon elszomorít! . . . Beszéljünk rólam . . . és önről, ha nincs ellene kifogása.

— Legyen, barátom. Beszéljen!

— Magamra maradva és nem lévén semmi okom, hogy ragaszkodjam Blessachoz, Párisba jöttem szerencsét keresni.

— Remek gondolat! — dünnyögte a derék kocsmáros. — Ezzel az ököllel és ezzel a fellépéssel könnyű dolog lesz . . . De mondja csak . . . az atyját . . . ismerte?

E kérdéssel észrevétlenül eljutott az ösztönszerű érdeklődés okának tisztázásához, melyet a

kis lázadó keltett benne, mihelyt közelről láthatta arcát, s amely érdeklődés még fokozódott arra a kijelentésre, hogy atyja halálos sebet kapva elesett Maestricht falai alatt.

— Miért idézzük fel e szomorú emlékeket? — felelte a kérdező.

— Mert . . . ezt nem magyarázhatom meg önnek, mielőtt nem tudom . . . Kérem, feleljen: atyja?

— Csak nagyon ritkán adatott meg nekem, ahogy lássam . . . A király szolgálata távol tartotta tőlem . . . tőlünk!

— És anyja?

— Nem ismertem.

Csend állt be, mialatt a fiatal ember csodálkozva vette észre, hogy a kérdezősködőt különös izgalom fogja el, amely kézenfekvő ok nélkül erősödik.

— S ha megkérdezném a nevét? — kiáltott fel hirtelen a kocsmáros, mintha ez a sokáig visszafojtott kérdés akarata ellenére röppent volna el ajkairól.

— Megmondanám önnek . . . gazdám; önnek éppúgy, mint mindenkinek, mert hát büszke vagyok rá! Egy olyan ember fia vagyok, aki sokat beszéltetett magáról . . . elválaszthatatlan társaival, Athosszal, Porthosszal és Aramisszal együtt! Hihetetlen hőstetteket vitt véghez, amelyekre sokáig fognak emlékezni.

— De akiről ön beszél, d'Artagnan lovag! — kiáltott fel ujjongva a derék ember.

— Ön ismerte?

— Hogy ismertem-e?! . . . Azt kérdi, hogy is-

mertem-e?! Nem látta hát, hogy fogadóm a *Négy testőr* védpajzsa alatt áll?

A Városparancsnokság íjjászainak legyőzője körülhordta tekintetét s csak ekkor állapította meg, hogy a menhely, ahol oltalmat talált, közönséges csapszék-szoba.

— Hogy ismertem-e d'Artagnan lovagot? — folytatta a kocsmáros nekitüzesedve; — persze, hogy ismertem, fiam, helyesebben fiatal uram. Több mint húsz évig volt részem a megtiszteltetésben és boldogságban, hogy szolgálhattam!

— Planchet! — kiáltott fel a fiatal ember anélkül, hogy leplezni igyekezett volna kellemes meglepetését.

— Szóval . . . beszélt önnek rólam? — hebegte a nagy örömtől megánkívtul a gascognei hős hajdani szolgája.

— Gyakran!

— Ah! . . . ah! látja . . . ez engem . . . annyira . . .

És a zokogás elfojtotta a hangot a derék kocsmáros torkában.

— Ugyan! ugyan! . . . ne izgassa fel magát!

— Nem! . . . nem! . . . már megnyugodtam! . . . És önt . . . az ő fiát látom itt magam előtt! Ah! az ég adósom volt ezzel a boldogsággal s ha ön nem pirul el attól, hogy egy becsületes ember a keblére öleli, úgy jöjjön karjaim közé, méltó sárja nemes és dicső uramnak!

A szőke fiú a karjaiba vetette magát.

A fogadós megható gyengédséggel ölelte meg

és annyira megfélekedezett magáról, hogy még meg is csókolta.

— Isten úgyse! — kiáltott fel a kis d'Artagnan, kibontakozva az ölelésből: — a Gondviselés hozott össze önnel, Planchet mester!

Majd hirtelen elernyedve egy zsámolyra rogyott.

— Mi van önnel? — kérdezte a derék ember ijedten.

— Teringettét! semmi más, mint hogy elhagyott az erőm . . . abból az egyszerű okból, hogy éhes vagyok!

— Éhes? — harsogta Planchet. — Éhes és nem szólt?

— És karjaival hadonászva, mint egy eszeveszett, aki az eget fenyegeti, érthetetlen hangon, fuldokolva tagolta:

— Éhes! . . . éhes . . . ah! ez már több a soknál! Egy d'Artagnan éhes és nem szól!

Miután kissé kifújta magát, karjai újra lehulltak s most már értelmesebben fejezte be:

— Várjon, fiatal uram, ezen segíteni fogunk! . . . Éspedig szaporán! . . . szaporán! . . . de mindenekelőtt ne maradjon itt! kövessen . . . Az első emeleten van egy tiszta szobácskám, amely az öné lesz, amíg csak abban a szerencsében akar részesíteni, hogy nálam lakik.

E szavakkal és anélkül, hogy válaszra várt volna, Planchet gazda kinyitott egy ajtót, amely mögött egy Z-alakú lépcső tűnt fel. Aztán visszatért a fiatal emberhez, belekarolt, felállította és a lépcső felé húzta, amelyen lassan megindultak fel.

D'Artagnan fia I.

felé, a falakba és a korlátul szolgáló kötélbe kapaszkodva.

Az első emeleten beléptek egy rendkívül szerény szobába, amely azonban minden szükséges tartozékkal el volt látva: ágygal, asztallal és székekkel.

A szobát megvilágító egyetlen ablak a csapadék bejárata felett nyílt, pontosan a Motte-aux-Papelards és az Anjou-rakpart sarkán, tehát pontosan a „Magányos ház“ örökösen bezárt ablakával szemben is.

Nyáron a szoba ablakát, amelybe d'Artagnan most belépett, vadszőlő futotta be, amelynek talán félszázados, hatalmas töve a falhoz erősített rácsra kapaszkodott fel, elborítva azt vöröslő lombjaival.

— Üljön le, — szólta Planchet, egy széket téve az asztalhoz; — majd keressen valamit, amitől újra erőre kap.

És hanyatthomlok lesietett.

A kis d'Artagnan, mint mondtuk, legfeljebb tizennégy éves fiú volt. Jólfejlett, inkább sovány, mint kövér, büszke testtartással, emelt fővel. Tökéletesen szabályos rajzu arcát dús szőke haj keretezte; az árnyékos, nagy fekete szemek, melyek felett szinte ecsettel ívelt szemöldökök húzódtak, szelíd s egyszersmind erélyes kifejezést kölcsönöztek vonásainak. Két húsos és korálpiros ajak csaknem nőies száját zárt be s beszéd közben vakító fehérségű és bámulatosan szabályos kis fogakat tett láthatókká.

Mindent egybevéve, nagyon szép fiú volt.

Még túlságosan fiatal lévén az ábrándozáshoz, derűs, bár higgadt jellemmel rendelkezett és hírből sem ismerve azt, amit félelemnek neveznek, a legnagyobb mértékben volt megáldva a lovagias és férfias eréllyel, amely arra ösztökél, hogy megvédjük a gyengét az erőssel, az elnyomottat az elnyomóval szemben.

Láttuk egyébként, hogy milyen bátorsággal töltötte be ezt a szerepet.

Az asztalra könyökölve várta a derék Planchet-t, aki tüstént visszatért.

— Ne türelmetlenkedjék, — mondta belépve. — Itt vagyok mindazzal, ami éhsége csillapításához szükséges.

Mialatt beszélt, egy fél sült csirkét, néhány virstlit, friss kenyeret és egy messzely kitünő burgundi bort tett le a fiatal ember elé.

Aztán vidám kedéllyel folytatta:

— Ez nem pontosan ugyanaz, mint amit a Városházán, a díszvacsorákon szolgálnak fel, kivált azon napokon, amikor Ófelsége, a mi jó Lajos királyunk, e néven a tizennegyedik is kegyes megjelenni; de tápláló és tiszta szívből kínálok. Így ni; most aztán egyék, ígyék és aludjék jól, — fejezte be. — Erre pokolian szüksége lehet az iménti ütközet után, fiatal . . .

— Georges! — felelte mosolyogva a szőke fiú, kezét nyujtva házigazdájának, aki azt megilletődve szorította meg, majd tapintatosan távozott.

Mihelyt magára maradt, d'Artagnan Georges sietett követni Planchet mester tanácsait. Az az étvágya volt, melyet a tiszta lelkiismeret s egy túl-

sokáig nélkülöző gyomor kelt; így aztán az enni-
valók hamarosan el is tűntek.

Miután a messzelyt az utolsó cseppig becsü-
letesen kiürítette, a hugenották védelmezője fel-
állt, de ahelyett, hogy az ágyhoz lépett volna, ki-
nyitotta az ablakot és rákönyökölt a párkányra.

Mély éjszaka volt s minthogy a városban va-
lamennyi lámpa kialudt s az élet minden zaja el-
némult, fiatal emberünk e megfigyelőhelyről sem-
mi egyebet sem hallhatott, mint saját szívének do-
bogását, és semmi egyebet sem láthatott, mint a
folyó fekete habjait, melyek halkán csobogtak lá-
bainál.

Mondottuk, hogy nem volt álmodozó! de mikor
az enyhe szellő körülhengte izzó homlokát, mégis
lehetetlen volt nem gondolnia a nap különös ese-
ményeire. Reggel, amikor egy lyukas fillér és
kardja nélkül kitették fogadója ajtaján, ide-oda
bolyongott a külvárosokban s az egyik sövényből
egy botot vágott le, hogy tekintélyesebb külsőt köl-
csönözzön vele magának. Délután, mikor mint va-
lami üldözött lélek keresztülment a Mária-hídon
anélkül, hogy tudta volna hogyan, egy gyáva tö-
meg s egy íjjász-csapat gyűrűjében találta magát,
akik számerejükkel visszaélve, két védtelen pro-
testánst bántalmaztak. Ez a látvány fellázította
nemes természetét, és hősiesen szembeszállt az íj-
jászokkal és a tömeggel, alapos munkát adva bot-
jának, melyre csak az imént tett szert. És íme, ez
a csetepaté három örömben részesítette: megszaba-
dította a foglyokat, új kardot zsákmányolt és meg-
találta Planchet-t; Planchet-t, atyja hajdani ko-

mornyikját, ezt a multba kegyelettel visszanéző embert, az egyetlent, aki őszintén javát akarhatta.

Micsoda különös dolog a véletlen!

Az órák teltek és Georgesnek nem jutott az eszébe, hogy újra becsukja ablakát.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

II.

Az álarcos férfi.

A hold, kibukva a felhők mögül, melyek idáig elrejtették, hirtelen feltündökölt az égen, megvilágítva a rakpartot és rávetve sugarait a Motte-aux-Papelards egy részére.

A celestinusok toronyórája lassan elütötte a tizedet.

Az utolsó kongás visszhangja még a levegőben rezgett, amikor három ember tolvajléptekkel végigkúszott a mellvéd mentén, hangtalanul tovább osont a „Magányos ház“ felé s annyira hozzátapadt, hogy szinte érintette ajtaját és ablaktábláját.

E három férfi egyike álarcos volt, vagy helyesebben, a kor divatját követte, fekete bársonymaszk mögé rejtette vonásait.

Kifogástalan megjelenése és fesztelen magatartása különös ellentétben állt társaiéval.

Szükségtelen volt közélről látni, hogy felismerjük benne a nemesurat.

A másik kettő minden kétséget kizárólag közönséges bérgyilkos volt, aminőkkel gyakran lehe-

tett találkozni ebben az időben; aféle rongyos zsoldoskatonák, akik napról-napra tengették életüket és készek voltak szolgálatába szegődni bármilyen, akár jó, akár rossz ügynek, feltéve természetesen, hogy azok, akik felfogadták őket, megfizették az árukat.

Több mint mocskos öltözetük valódi banditakülsőt kölcsönzött nekik: hosszú, lyukas és foltzott köpeny borította vállukat, leomolva bő csizmáikig, amelyeknek csupán száraik lettek volna kifogásolhatatlanok, feltéve, ha tiszták.

Egyikük csaknem óriástermetű volt, akinél meglepő soványsága dacára is gyanítani lehetett a zsírtalan burok alatt az atléta-izmokat.

A másik, aki ugyanolyan kicsi volt, mint amilyen nagy a társa, megengedte magának a fényűzést, hogy szélességben hozza be, amit magasságban elveszített.

Ez a két ember egymás mellett nevetséges látványt nyújtott és Cervantes hőseire emlékeztetett.

Az álarcos férfi, aki kissé félrehúzódva állt, most közelebb lépett az ajtóhoz támaszkodó magasabb figurához és halkan megkérdezte:

— Hall valami neszt?

— Semmit! — válaszolta a kérdezett. — Vagy pukkadjak meg!

— Pedig benn van a házban.

— Esküdni mernék rá a pokolkirályné megpörkölt fejére!

— Ne esküdj! ó, ne esküdj! -- szónokolt panaszos fuvolahangon a magas kardesőrtető társa. — Hitvány dolog esküdni.

— Figyeljenek csak! — vágott közbe az álarcos férfi, füleit hegyezve a rakpart irányában.

— Figyelünk! bújjék belém az ördög! — ismételte a magas fickó teli tüdővel, amitől az ablaküvegek is megrepedhettek volna.

Az, aki parancsolni látszott a két vasgyúrónak, a minden hájjal megkent esküdöző felé fordult:

— Elhallgatsz, átkozott ércharsona!

— Néma vagyok, mint egy csuka, vagy csapjon belém a mennykő! — felelte a másik, akinek a nyelve képtelen volt megállni. — Ha szabad megjegyeznem, kegyelmes uram, mert egy olyan vágású nemes, mint ön, legalább is herceg vagy marquis: ha szabad megjegyeznem, Krisztus keresztjére! a nesz, amit hall, két evező loccsanása a vízben. Kétséget nem szenved, hogy az ember az, akit vár. Nemde, Malvenu?

— Ugy van, kitünő barátom, — felelte a kis koma; — kétségtelenül ő az . . . feltéve természetesen, hogy nem valamilyen más éjjeli bagoly.

— Akkor hát kiki helyére! — vezényelt az álarcos férfi; — és semmi gyengeség!

— Ami természetes, az ördögbe is! — szólt az első mihaszna.

— Ami természetes! — tette hozzá a másik.

Mindhárman visszakúsztak az árnyékba és eltűntek.

E pillanatban egy negyedik személy jelent meg a rakpartra vezető kőlépcső szélén, aki ugyancsak köpenybe volt burkolózva s akinek arcát széles nevezkalapja karimája teljesen eltakarta.

Néhány lépést tette előre, majd meggondolva magát, visszatért a mellvédhez és fejével az ürfölé hajolva:

— Várj meg, Gérard! — szólt. — A bárkádiban megyek vissza.

Egy komoly hang felelt alúlról:

— Rendebn van, nemesuram.

Az, akit így címeztek, nyilván ismert ember volt a városrészben, minthogy az Ile-aux-Vaches révészét keresztnevén szólította.

Kiegyenesítette hajlékony termetét, gyors pillantást vetett maga körül és összefogva köpenye szárnyait, melyeket a szél szétlebbentett, határozott léptekkel megindult a „Magányos ház“ felé.

Már éppen elérte, amikor váratlanul egy árnyék toppant elé.

— Ki az? — kérdezte hátrálva.

E mozdulatot a legegyszerűbb józan ész írta elő, mert ebben az áldott időben, mihelyt az estharang megkondult, néhány vakmerő szerelmestől eltekintve, senki sem merészkedett ki az uccára, minthogy Páris a csavargók és zsebmetszők hadseregének zsákmánya lett, akik itt rendezték be gyakorlóterületet, dacára La Reynie helytartó új rendőrségének.

Amint látjuk, az éjszaka ebben az órájában a találkozások csaknem minden korban kellemetlen meglepetésként hatottak.

— Egy szóra, nemesuram! — mondta az árnyék, újabb lépést téve felé.

— Mit akar tőlem? — kérdezte a nemezkalapos, aki még nem tudta, hogy kivel van dolga.

— Megmondtam: beszélni akarok önnel.

— Én nem ismerem! . . . Menjen útjára!

— Csak miután meghallgatott, d'Ablincourt gróf!

— Ön tudja, hogy ki vagyok? — kiáltott fel az újonnan jött.

És egy gyors mozdulattal oldalához kapott.

— Ne gyötörje kardja markolatát, — szólt megint a másik, aki az álarcos férfi volt. — Hasztalan fáradság.

— De ki beszél hozzám? . . . Fedje fel az arcát, ha nem akarja megnevezni magát!

— Nem szükséges, hogy tudja a nevem, vagy ismerje az arcom. Legyen elég tudnia, hogy nemes-úr vagyok, mint ön, sőt mi több, a vetélytársa!

— A vetélytársam? . . .

— Igen, a vetélytársa! — mormogta az álarcos férfi. — Ah! ön tetteti, hogy nem ért! Tudja meg hát, d'Ablincourt gróf, hogy szerettem, hogy még most is szeretem a szép Sandoval Inest, jól-lehet ön megrabolta jóhíréből, mikor megszöktette atyjától.

— Nyomorult! hallgasson!

— A legelső szóra, a legelső mozdulatra ön hallott! — fenyegetődzött hidegen az álarcos, a két kardcsörtetőre mutatva, akik az iménti kiáltásra előbukkantak az árnyékból, készen, hogy a grófra törjenek.

— Kelepce! — jegyezte meg utóbbi mély megvetéssel hangjában.

— Nem! egészen egyszerűen történet holdfény mellett. Rövid lesz!

— A dologra! a dologra!

— Már ott is tartok. Nemsokára két éve lesz, hogy Spanyolországban utazgattam. Madridi tartózkodásom alatt alkalmam volt meglátni az elragadó Inest . . . Csak semmi türelmetlenség! Rövidre fogom magam, hogy kímélettel legyek az előnyben részesített szerelmes szerénysége iránt... és tüstént szerelmes lettem belé.

— Fejezze be! . . . Dehát fejezze be! — kiáltotta a gróf.

— Türtőztesse magát, uram! . . . higgye meg, hogy szenvedése nem fog olyan sokáig tartani, mint az enyém . . . Még néhány szó és mindent tud.

— Mit beszél ön szenvedésről? — heveskedett d'Ablincourt úr, homlokára csapva, mintha hirtelen eszébe jutott volna valami. — Becstelen és lelketlen gazember; ön megőrzheti álarcát, de én tudok valakit, aki ismeri: Rios Castel marquis úr!

A két zsoldos nem hallhatta ezt a nevet, mert amikor kiejtette, a gróf hangját túlharsogta az álarcos káromkodása.

— Mit bánom, ha meg is tudja, hogy ki vagyok! — felelte. — A fontos, hogy végighallgassa történetemet. Folytatom tehát:

„Éppen bemutatkozni készültem Sandoval y Palomas Hernan hercegnek, a felejthetetlen szépség atyjának, éppen közölni készültem vele házassági tervemet, melyet ez a spanyol grand, amint később megtudtam, elfogadott volna, amikor azt, akit csaknem már menyasszonyomnak tekinthettem, d'Ablincourt gróf megszöktette! Ah! ezen a napon megesküdtem, hogy megbosszulom magam!

. . . Eget és földet megmozgattam, hogy megtaláljam önöket. Párisba jöttek; utánuk utaztam. Itt elvesztettem nyomukat! . . . Ah! ön jól elrejtette kincsét! De hála lankadatlan kutatásaimnak, amint látja, végül sikerült önt rajtacsípnem fészke előtt.

— És most? — kérdezte a gróf, dühtől és méltatlankodástól elfuló hangon.

— És most, uram, letartóztattathatnám, mert ön száműzött; szükség esetén letartóztattathatnám magam is, amire jogot ad felhatalmazásom és kiszolgáltathatnám Louvois úrnak, aki szintén nagy örömmel látná viszont, hogy a Főtörvényszékre kísértesse a nagykancellár elé. Ha kiszolgáltathatnám, megbosszulnám magam önön, ez igaz . . . de nevem ez üggyel kapcsolatban eljutna a szép Ines füleibe.

— Adja meg neki a címét, uram! Sandoval Ines már régóta d'Ablincourt grófné.

— Legyen! — válaszolta az álarcos. — Nevem eljutna tehát a szép grófné füleibe.

Szünetet tartott, hogy aljas kétértelműséggel hozzátegye:

— Ámde nem akarom, hogy ez megtörténjék, mert az isteni teremtés gőgjét nemesúrként szándékozom megbosszulni . . . aki tud élni.

— Alávaló! alávaló!

— Szóval megértett?

A gróf néhány másodperc óta már csak a legnagyobb erőfeszítés árán volt képes magát megfékezni; de e legutolsó sértés hallatára méltatlankodása hirtelen kitört.

— Védj magad! — harsogta a végletekig el-

keseredve; — ah! védd magad, bandita! vagy lelkemre, keresztüldöföm rajtad kardomat!

S egy gyors mozdulattal elhajította kalapját és kikapcsolta köpenyét.

Sötétszínű öltözékben volt, amely nem vonhatta magára a figyelmet.

Bátran kirántotta hüvelyéből kardját és vilámsebesen rátámadt felesége hitvány sértegetőjére.

Utóbbi ösztönszerűen balkezét tartotta a fenyegető váratlan csapás útjába.

De tüstént visszakapta kezét, melyből sugárban szökkent fel a vér.

— Megsebesültem, — üvöltötte, visszafojtva fájdalomkiáltását. — Megsebeztél, átkozott gróf! Oh! diadalod rövid életű lesz! A te véred fog hullni utoljára!

És félreugorva az őt még mindig fenyegető kard elől, felkiáltott:

— Hozzám, ti ketten!

A két bérgyilkos, jóllehet azért fizették meg őket, hogy segítséget nyujtsanak annak, akinek oly szolgálatkészen adták meg a „kegyelmes úr“ címet, minden különösebb izgalom nélkül volt szemtanúja az előző jelenetnek, de magát a szóváltást nem hallották.

— Boldogult atyám ördögi fiára! — hebegte a nagy esküdöző, a gróf első vágásának láttára. — Ez aztán a derék nemesúr s a kardszúrás, amely csinos gomblyukakat szab!

— Oh! nagyon csinosakat! — helyeselt a társa.

— Gazdánk szólított bennünket, hogy a pestis

álljon ágya fejéhez! . . . Menjünk, Malvenu?

— Menjünk, Folavril, tiszteletreméltó barátom . . . de semmi támadás hátulról . . .

— Micsoda?! . . . hogy a mennydörgős! hát nem ígértük meg?

— Megigérni és megtartani két dolog, — felelte behízelt hangon a tömzsi alak, aki a Malvenu névre hallgatott. — Isten számon fogja kérni tőlünk, hogy lelkiismeretünk szerint cselekedtünk-e . . . Csak semmi szúrás és semmi vágás; legfeljebb a látszat kedvéért, szakmánk becsülete érdekében.

— Hozzám! hozzám! — ismételte a gróf ellenfele, abba az irányba menekülve, ahol az általa felfogadott két bérgyilkos állt.

Folavril és Malvenu belátták, hogy nem tétozhatnak tovább, és d'Ablincourt úr elé ugrottak.

— Két gyilkos és egy gyáva egy becsületes ember ellen! — kiáltotta utóbbi; — az erők egyenlők!

A kardok olyan gyorsan csaptak össze, hogy szikrákat szórtak.

Az álarcos szélről helyezkedett el a tusában, igyekezve a megtámadott háta mögé kerülni. De utóbbi kitalálta szándékát és minden tudásával azon volt, hogy ne csak védekezzék, hanem állandóan szemben is álljon három támadójával.

Kétségtelen, hogy ügyesen forgatta a kardot, de vesztett valamit hidegvéréből a két zsoldos eltökélt és félelmes fellépése előtt, akik mesterei voltak a vívásnak.

Folavril és Malvenu, elhatározusokhoz híven,

kímélték a grófot és tudásukban bízva úgy intézték a dolgot, hogy a megtámadott, anélkül hogy maga támadásba mehetett volna át, éppen csak hogy elhárítani tudta a ráirányított sűrű és látzólag rendkívül heves csapásokat.

Az álarcos, aki nem látott be kártyáikba, szerencsét kívánt magának, hogy két ilyen elszánt gazembert választott.

A gróf, aki már fogyni érezte erejét s látta, hogy ki van szolgáltatva a három gonosztevő kegyének, vaktában kiáltozni kezdett s szavai mint a halálharang csengtek az éj csendjében:

— Hozzám! Segítség!

— Ördög és pokol, nemesuram! — felelt vissza ugyanabban a pillanatban egy tiszta és érces hang. — Kitartás! Jövök!

Ágak recsegése hallatszott Planchet mester háza irányából és a vadszőlő támaszául szolgáló rácsozaton egy árnyék kúszott le, amely jól fejlett majomnak tünt fel a három támadó előtt.

A következő pillanatban d'Ablincourt gróf nem volt egyedül; majom volt vagy ördög — egy kis alak termett mellette, eszeveszetten csapkodva maga körül.

— Hát ez honnan jött és kiesoda? — kiáltotta az álarcos böszülten.

— Hogy honnan jövök? — felelte a jövevény. — A szemközti csapszékből, ahonnan tanúja voltam alávalóságuknak! . . . Hogy ki vagyok? . . . D'Artagnan kapitány fia vagyok, szolgálatjukra. Ördög és pokol! . . . Nesztek, piszok fajzat!

E néhány szó a fegyverek csörgése közepette hangzott el.

— D'Artagnan fia? — dünnyögte fogai közt a banditák feje. — Ha Georges lovag az, blessaci ellenfelem, az átkozott kis kölyök itt fog megfizetni adósságáért!

A tusa annál nagyobb elkeseredéssel folytatódott, minthogy a két bérenc attól félt, hogy gyászosan meglakol nagylelkűségéért.

— Köszönöm, barátom! — szólt a gróf a küzdelem hevében. — Ha e nyomorultak életben hagynak, számíthat hálámra.

— Előbb védje magát, nemesuram! majd azután mond köszönetet.

Folavril és Malvenu, új taktikát követve, hátrálni kezdtek az erélyes csapások elől. A gróf, nemes védőjét utánozva, szem elől tévesztette az óvatosságot és ugyancsak támadásba ment át.

Ez volt a veszte.

Vetélytársa egy hirtelen hátra-arccal mögéje került és ugyanabban a pillanatban, amikor már felnyársalni készült a zsíros és túlságosan puhaszívű Malvenut, markolatig döfött egy tört a vállai közé.

— Orgyilkos! — hörögte a sebesült féltérdre rogyva.

Majd elhaló hangon folytatta:

— Feleségem! . . . gyermekem! . . . D'Artagnan! . . . Isten veletek!

És élettelenül terült el a földön.

Egy pillantás elegendő volt a fiatal embernek, hogy tiszta képet alkosson magának a helyzetről.

Még inkább a méltatlankodásától, mint a dühtől tüzelve egy ugrást tett hátra, hogy teret nyerjen és újra a támadókra törjön.

— Banditák! — kiáltotta; — egyet legalább megölök közületek!

S a böszültségtől vakon és eszeveszetten Folvrilra rontott, akit az elháríthatatlan szúrás feltétlenül eltalált volna, ha a kamasz lába valami nedves dologban meg nem csúszik.

A kis d'Artagnan elveszítette az egyensúlyt és elvágódott a vérben, amely a szerencsétlen gróf sebéből patakzott.

Amint kezei megéreztek a tapadós és langyos folyadékot, rémült kiáltásban tört ki s mintegy hipnotizáltan, mozdulatlanul fekvé maradt.

A gyilkos étvágyat kapott förtelmes tettétől; már kezét emelte a fegyvertelen gyermekekre és irgalmatlanul belédöfött volna, ha egy vasököl meg nem ragadja csuklóját és ki nem csavarja vérző törét.

— A pápa papucsára! — jelentette ki Folvril hidegen: — egy is elég volt, kegyelmes úr! Ezt itt nem fogja megölni! . . . Megtiltom önnek!

— A legmélyebb tisztelettel kérjük rá! — helyesbített Malvenu, lábával a kardra lépve, amely a fiatal Georges kezeiből kihullt.

S amíg társa az álarcost tartotta távol, a gróf védelmezőjének füléhez hajolt, hogy így szóljon hozzá:

— Hordd el magad, kicsi!

A gyermek ökölbeszorított kezekkel tápáskodott fel és megsebzett jaguárként rohant a D'Artagnan fia I,

„Magányos ház“ ajtaja felé, e kiáltással rázva meg a kopogtatót:

— Segítség! . . . orgyilkos! egy kardot! . . . egy kardot! . . .

Nyilvánvaló, hogy, öntudatlan állapotban cselekedett így. Milyen érzésnek engedelmeskedett? . . . Nem tudta volna megmondani.

— Tökölkők! — nevetett fel gúnyosan d'Ab-lincourt úr gyilkosa; — ha futni hagyjátok ezt a babszemnyi kémet, ezt a megátalkodott ordítózt, magatok fonjátok a kendernyakravalót, amely egy szép napon egyesíteni fog benneteket a bitófán . . . Rajta, küldjétek a pokolba, mint a másikat!

— Hordd el magad! — ismételte Malvenu, anélkül, hogy hatott volna rá a fenyegetés. — Hordd el magad, kicsi, vagy nem felelek többé érted!

Nem tudjuk, hogy mi történt most a fiatal fiú tájékozatlan agyában; tény, hogy ráeszmélve tehetetlenségére és elkeseredve a bizonyosságtól, hogy nem lehet többé hasznára annak, akit megszeretett volna menteni, nem akarta elhagyni a csatateret anélkül, hogy újabb bizonyítékát ne adja bátorságának.

Hogy keresztültörjön a gyűrűn, amely körülvette, ugrásra készülő fenevad gyanánt hirtelen legugolt, majd mint a puskagolyó nekirontott Folavrilnek és Malvenunak, akik minden ártalmas szándék nélkül elállták visszavonulása útját, mindkettőt nekítaszította a mellvédnek és eliramodott a Motte-aux-Papelards torkolata felé.

Itt visszafordult, megrázta fegyvertelen öklét az álarcos felé, aki a kelepécét kieszelte és odakiáltott neki:

— Báрки légy is, orgyilkos, álarcod nem fog megmenteni! ismerem a hangodat! Te vagy az a gyáva bandita, akit egyszer már móresre tanítottalak Blessacban. Ujra meg foglak találni! Jusson eszedbe d'Artagnan! Az atya a helyszínen megölt volna! és ha a fiú kitolja a bosszú idejét, az csak félelmetesebb lesz, mikor eljön a ~~sz~~ órája! . . .

„Ami benneteket illet, az átkozott hitvány cimboráit, — folytatta, szemei lángját a két bergyilkosra lövelve, akik dörmögve tápászkodtak fel: — igyekezzetek nem kerülni még egyszer eléem, mert hitemre! meg foglak semmisíteni benneteket, amint az ember megsemmisíti a bűn fegyverét! . . .

— Fog meg! fogd meg! Fogjátok el az ördögfiókat! — üvöltötte az álarcos, amint eltűnni látta az ucca kanyarodójánál.

De a két cinkos nem mozdult el helyéről; mint-ha valami varázslattól földbe gyökereztek volna lábaik.

— Ah! a golyhó! micsoda ököl! — dünnyögte Fiolavril megsérült, sovány térdeit dörzsölgetve. — Alaposan lekaszált a lábaimat!

— Nekem meg a hátamba horpasztotta a gyomromat! — viszonozta Malvenu felcsukolva. — Szavamra! Pompás kölyök.

— Harapnivaló! . . . hogy pukkadjak meg!

— Cukor!

Kemény ölelkezésük a földdel annyira fellelkesítette őket, hogy a két ijesztő figura szinte ked-

vet kapott, hogy a kis hősnek ajánlja fel szolgálatait.

Az álarcos megvetően vállat vont és leplezni igyekezve amiatti bosszúságát, hogy második gonosztettét nem vihette keresztül, már éppen ki akarta adni parancsait a kelepce áldozatára vonatkozólag, amikor a „Magányos ház“ ajtaja, melyet néhány másodperccel előbb d'Artagnan oly hevesen megzörgetett, lassan kinyílt.

E pillanatban egy széllökés gyászosan megnyikorgatta rúdján *A négy testörhöz* címzett csapadék cégtábláját és az elhajtott sötét viharfelhők alól kibukkant a holdkorong, melynek egyik sápadt sugara a gróf halvány arcára esett.

Rémes, szívettépő sikoly felelt visszhang gyanánt a cégtábla ijesztő panaszára, megdermesztve a vért a két orgyilkos ereiben.

A gyilkos maga érzéketlen maradt; de a hangra hátrafordulva:

— Ines! . . . — sziszegte fogai között.

És félreállt, hogy utat adjon egy fehérruhás nőnek, aki zilált hajjal, tápolyogva, szinte félőrülten rogyott le a tetem előtt.

Sandoval Ines, d'Ablincourt gróf felesége, — most tudjuk, hogy ő volt, — óvatosan felemelte férje fejét, arcába nézett, majd a torkát fojtogató zokogás közben azon a szelíd hangon, melyen az anyák beszélnek beteg gyermekükhöz, megszólalt:

— René! . . . Reném! beszélj! . . . felelj nekem! . . . mondd, hogy hallasz! . . .

Dédelgetve ringatta az erőtlen fejet, könnyörgő hangon ismételve:

— Felelj nekem, René! . . . Reném! . . .

Annyira szívbemarkoló látvány volt ez, hogy verejtékcseppek gyöngyöztek Folavril haláténkain és Malvenu egész testét hideg borzongatta végig.

Egy másodpercig ijesztő csend honolt.

A szerencsétlen nő hirtelen felkiáltott:

— Halott! René meghalt! . . .

A gróf feje kicsúszott kezei közül és tompán ütődött a földhöz. A nő felegyenesedett, mintha rugó szöktette volna a magasba.

Tétova szemei a három mozdulatlan és szótlan emberre meredtek.

A bűnöst kereste.

Ha megsejtette volna, hogy melyik az s ott látta volna maga előtt e pillanatban, amikor minden ereje ebben az egyetlen és kizárólagos gondolatban összpontosult: bosszú! — ah! hogyan tépte volna szét körmeivel és fogaival; hogyan szaggatta volna cafatokra, hogyan marcangolta volna halálra! De ez az energia, mely csak a gyilkos látára szilárdulhatott meg, hirtelen szétfoslott, hogy ájulatnak adjon helyet.

Térdei megrogytak, torkából gyenge sóhaj tört elő és mereven behullt a nyomorult karjai közé, aki elég arcátlan volt, hogy hozzáugorjon és felfogja.

— Végre! Az enyém! — mormolta.

És óvatosan lefektette egy padra a „Magányos ház“ ablaka alatt.

— Gyorsan! — fordult két büntársához. — Vigyék el a hullát és dobják be a Szajnába.

A nagy harcos és kis társa habozni látszottak és szemeikkel tanácskoztak.

— Meg vannak fizetve, — kezdte ismét az álarcos. — Engedelmeskedjenek!

Szinte borzongva közeledtek a holttesthez.

Abból, ahogyan megállapodni láttuk őket egymással, mielőtt a grófot megtámadták volna, ahogyan a tusában csapásaikat osztogatták és ahogyan a kis d'Artagnannal szemben viselkedtek, már tudjuk, hogy a két bérenc sokkal több nemes érzésre volt képes, mint ahogy külsejükből következtetni lehetett.

E pillanatban látnivaló volt, hogy a feladat, melynek elvégzésére parancsot kaptak, nem nyerte meg tetszésüket. Sőt mi több, bűnül rótták fel az álarcosnak a merényletet és szemrehányást tettek maguknak, hogy nem akadályozták meg benne.

A párviadal á korban mindennapos volt; egy szóért, egy semmiért szívesen ragadtak kardot az emberek, nem törődve a rendeletekkel, amelyek holt betűk maradtak a kóbor lovagok legtöbbje számára.

De egy orgyilkosság! . . . Végre lelkiismeretükkel is számolniuk kellett e viharedzett katonának! Ha ölni akartak, úgy csak szembenézve ellenfelükkel és annak kockáztatásával, hogy maguk is a fűbe haraphatnak.

Igy aztán csak immel-ámmal és húzódozva láttak hozzá, hogy engedelmeskedjenek a kapot parancsnak.

Jóllehet nem látszott meg, Malvenu volt a szövetség agya.

— A sajnálkozás hasztalan, derék barátom, — állapította meg bölcsen, miután lehajolt, hogy megtapintsa a gróf mellét; — s tekintettel arra, hogy a nemesúr szíve nem ver többé, nem fog tiltakozni a víz ellen.

— Ebadta! Mit csinálsz? — kérdezte Folavril, mikor látta, hogy társa tovább tapogatja a sötét posztóujjast, melyet a gróf viselt.

— Az írások! — felelte utóbbi, hangját lehalgátva. — D'Ablincourt úr ma este szándékozott átadni őket feleségének, a grófnénak.

— Ezer mennykő! . . . Biztos vagy benne?

— Hát persze! tegnap, mikor ez a bitang kémlelni küldött bennünket, magam hallottam a gróf kijelentését.

— Ez értékes értesülés, vagy az ördög szántson végig rajtam tüzes boronájával!

— Értékes, ha hasznunkra tudjuk fordítani!

— Várj csak! a pápa papucsára! majd én mindjárt elintézem!

Ezzel Folavril az álarcoshoz fordult és megkérdezte:

— Remélem, kegyelmes uram, hogy az ördög osztályrészét átengedi nekünk? . . .

— Az ördög osztályrészét; mit ért ezalatt?

— A jogot, hogy kiforgathassuk a zsebeket, — magyarázta meg Malvenu.

— Rendben van, de szaporán! — felelte az álarcos.

S visszatérve a grófnéhoz, emésztő vággyal tapasztotta rá szemeit, aggódva figyelve szép sápadt arcán az ájulás lefolyását.

A káromkodó katona, a lopásban való teljes járatlanságát elárulva, remegő kézzel segített barátjának a gróf ujjasát kigombolni és egy köteg papírt húzott ki belőle, melyet nadrágzsebébe csúsztatott.

— Megtörtént! — mondta. — Kárhozat! hajtsuk végre az undorító munkát.

— Napkeltekor felkeresem plébániám papját és egy *De profundis* énekeltetek vele, — mormolta Malvenu.

Egyik a fejénél, másik a lábainál felkapta a tetemet és megindultak a mellvéd felé.

Odaérve, a magasba emelték gyászos terhüket, meglóbálták az ür felett és beejtették a Szajnába.

A zsákmányát elnyelő víz loccsanását rémületkiáltás követte a partról, amely az álarcosig elhatolt.

Felugrott.

— Ki volt az? — kérdezte.

— Gérard, az Ile-aux-Vaches révésze, vagy verjen meg az Isten! — felelte Folavril.

— Bizonyos, hogy meg fog verni, barátom, — gondolta Malvenu, — ha folytonosan nevén szólítod.

Az álarcos tűnődni látszott.

— Gérard! — mormolta.

De egy második meglepetés is várt rá, mert alighogy e nevet kiejtette, egy elmosódó alak suhant el előtte a villám sebességével; ez az alak, lendülete csökkentése nélkül, átvetette magát a mellvéden s ezúttal a folyó újabb, bár valamivel gyen-

gébb csobbanást hallatott, mint mikor a bűvár ugrik fejest a mozdulatlan vízbe.

— Hát ez micsoda? — kérdezte a gyilkos álmélkodva.

— Vigyen el az ördög, ha nem a drága kis d'Artagnan, aki folytatja mókáit! — felelte a nagy katona némi elégtétellel.

— Alapjában véve mit törődöm vele! — gondolta az álarcos. — Nem fogják megmenteni!

Ezzel a még mindig eszméletlen grófnéhez fordult és gonosz mosollyal folytatta:

— D'Ablincourt gróf halott! . . . S az ördögbe is, szépem; az enyém kell hogy légy! Különösen most, amikor egyedül maradtál és leányod a hatalmamban van!

— A leánya! — ismételte a kövér Malvenu remegve; — legalább azt ne kínozhassa meg! . . . Maradj itt, nemes barátom; én majd gondoskodom, hogy az ártatlan biztonságba kerüljön.

Csúszva-mászva osont a nyitva maradt ajtóhoz és besurrant a titokzatos ház belsejébe, amely annyira felcsigázta a városrész kíváncsiságát.

Alighogy eltűnt, léptek zaja hangzott fel a rakparton.

— Kárhozat! — átkozódott az álarcos; — fogadok, hogy egy őrjárat . . . Nincs hát egy pillanatnyi nyugtunk sem?

A grófné elé állt és mindenre elszántan várakozott.

A Motte-aux-Papelards fordulójánál a királyné testőrei tűntek fel egy tiszt vezénylete alatt; fákhordók haladtak előttük.

A csoport közepén két lakáj egy hordszéket vitt.

Az álarcos, kitalálva, hogy mi fog történni, böszült mozdulatot tett, melyet azonban tüstént visszafojtott.

A tisztt megállította katonáit és a „Magányos ház” ajtaja felé indult.

Mielőtt elérte volna, észrevette az álarcost, akit a fáklyák teljesen megvilágítottak.

— Kicsoda ön? — kérdezte hozzálépve; — és mit csinál itt ebben az órában?

— Nem tartozik önre! — felelte a másik gögösen.

— Felelni fog, uram?

— Nincs mit felelnem önnek . . .

— Ellenszegül? — szólt a tisztt.

Majd fejét előredugva és a grófnét meglátva:

— Egy nő! — kiáltott fel. — Egy eszméletlen nő! . . . Talán halott is!

— Kapitány, — jelentkezett egy altiszt, parancsnoka előtt tisztelegve: — a ház ajtaja tárva nyitva van.

— Az ajtó nyitva van: . . . Akkor semmi kétség többé! . . . D’Ablincourt grófné a hölgy, aki itt a padon fekszik, uram?

— Ő az.

— Ez esetben felszólítom, hogy távozzék és hagyja elvinnem a grófnét.

— Ha ez az ön parancsa, kapitány, — felelte az álarcos gúnyosan felnevetve, — úgy nem fogja teljesíthetni.

— Ki fog vajjon benne megakadályozni?

— Én, kapitány; ezzel, — mondta a nyomorult, egy pergamentet mutatva fel. — Ez itt Önagyméltósága, a hadügyminiszter úr parancsa!

A tisztt, anélkül, hogy csak pillantására is méltatta volna az írást, egy csaknem ugyanolyan pergamentet húzott elő és visszavágott:

— Ez pedig Öfelsége parancsa!

Ezzel sarkon fordult és nem törődve az álarcos böszült tiltakozásával, jelt adott; a gárdiszták hozzáiettek és erőszakkal eltávolították az ellenszegülőt.

Ugyanebben a pillanatban, azonos óvatossági rendszabályokkal, mint aminőkkel belépett, de oly sebességgel, melyet teste kövérsége és lábainak rövidsége nevetségessé tett, Malvenu jött ki a házból és társa felé osont, halkán odasugva neki:

— Indulás, dicső barátom; szedjük lábainkat nyakunkba! . . . A fekete angyal, a színes istennő sarkunkban van!

— A kutya-fáját! — kiáltott fel Folavril, balról szövetségesebe karolva és gyorsan nekiindulva. — Szedd össze magad, kicsi; Dulcineád, aki cipőkenőccsel kendőzi magát, ravasz nőszemély: ne-hogy meglásson bennünket!

És nadrágzsebére ütve, melyben a gróf irományai rejtőztek, buzdítólag hozzátette:

— Akasszanak fel, ha nem fogjuk üstökön a szerencsét!

— És az apaságot! — felelte a kis cimbora, szétnyitva köpenyét, hogy megmutasson társának egy gyermeket, egy gyönyörű alvó leánykát, akit a legnagyobb elővigyázattal tartott karján.

Észrevétlenül eltűntek a sötétségben, az első nyugodt, öles léptekkel, a második csaknem futva mellette, hogy egy vonalban tartsa magát társával.

Az álarcos lenyelte dühét és félrehuzódva nézte, mint viszik el a grófnét.

Miután bezáratta a „Magányos ház“ ajtaját, amelyből a fekete szolgáló jajgatva és fejvesztetten sietett elő, a tiszt, aki csak keveset értett a dajka szaggatott szavaiból, beültette a hordszék párnáira úrnője, d'Ablincourt grófné mellé és parancsot adott az indulásra.

A királyné testőreinek kis csapata megfordult és lassan eltávolodott a Louvre felé, éppen amikor a celestinusok tornyában éjfél kezdett ütni az óra.

III.

A révész háza.

A nagy katona válaszából már tudjuk, hogy a kis d'Artagnan volt volt, aki fejest ugrott a folyóba, ugyanabban a pillanatban, amikor a cinkosok a szerencsétlen gróf testét behajítoták.

Gérard, a révész, miután a rémületkiáltás kiszakadt torkából, hátrahúzódott bárkájában és a habokra meresztve szemeit, keresztülfurni igyekezett a sötétséget, amely körülvette.

Ebben a helyzetben tanácstalanul várakozott, minthogy úszni nem tudott.

Bocsássák meg nekünk, de a derék révész ügyefogyottságán nem szabad fennakadnunk; csakugyan és bármennyire különösnek hangozzék is, akárcsak ma, úgy abban az időben is, amelyről beszélünk, alig volt foglalkozási ág, ahol kevesebb uszóval találkozhatott volna az ember, mint a hajósok és tengerészek között, akiknek pedig a víz, ha nemis az egyetlen, de legalább a legörökösebb ellenségük.

Meddig várakozott így Gérard? . . . Senkisé

lett volna képes megmondani; de ez az idő egy évszázad volt ránézve.

Lesujtva s szinte értetlenül a körülötte történt eseményekkel szemben, már éppen megragadni készült az evezőit, hogy elinduljon, amikor hirtelen úgy tűnt neki, hogy csobogni hallja a vizet a közelben.

Ösztönszerűen kinyújtotta a karját.

Egy ideges kéz ragadta meg az övét s ugyanakkor egy nyugodt hang, amely mintha a folyó fenekéről szállt volna fel, megszólalt:

— Tartson erősen, az istenfáját! . . . Nehéz a szegény nemesur.

Gérard szabad karjával megfogódzott a bárka szélébe és minden erejét összeszedve, a másikkal kissé kihúzta a vízből azt a görcsösen beleakaszzkodó valakit, aki az imént megszólalt.

— Uram Isten! — dünnyögte álmélkodva. — Nem tagadom, valóban nehéz!

— Semmi fecsegés, — felelte a másik anélkül, hogy kiengedte volna; — és emelje ki a halottat.

— A halottat! — ismételte a révész borzongva.

Tényleg, ki beszélt hozzá? Ki lehet annyira önfeládozó, hogy saját élete kockáztatásával halásson ki egy hullát? S egyáltalán ki tudja, barát-e az, aki ily különös módon bukkan elő s aki-ből nem vett ki egyebet, mint egy alaktalan tömeget? Az orgyilkosok egyike is lehetett, akinek érdeke, hogy eltegye láb-alól a bűntény egyetlen tanuját.

Mindezek a kuszánál kuszább gondolatok

sorjában felvillantak a derék hajós agyában; mindazonáltal, mint becsületes és elsősorban jószívű ember, nem állapodott meg az utolsón, amely menekülésre ösztönözhetne volna.

— Megfogódzott? — kérdezte.

— Igen! — hangzott a válasz.

A kéz, amely nem bocsátotta el az övét, most kinyílt s egy gyors mozdulattal belekapaszkodott a csónak szélébe.

Gérard kihajolt, megragadta ruhájánál a holttestet, melyet az úszó a víz színén tartott, és magafelé húzta.

Alighogy e komor művelettel elkészült, a bárka megbillent, felborulással fenyegetve.

Csak annyi ideje volt, hogy átugorjon a másik oldalra s ezzel fentartsa az egyensúlyt.

Mikor a bárka visszabillent helyére és a révész megfordult, egy embert látott maga mellett, vagy helyesebben a hulla előtt térdelve, fejét annak melléhez tapasztva.

A bárka új utasa sokáig maradt így, anélkül, hogy Gérard kérdést mert volna intézni hozzá.

Végül felegyenesedett és nyugodt hangon megszólalt:

— Messze lakik, jó ember?

— Nem, uram; az Ile-aux-Vaches-on.

— Akkor hát gyerünk.

A révész engedelmeskedett.

Néhány evezőcsapás után a bárka kisiklott az árnyékból, melyet a mellvéd vetett és a holdfény hirtelen elöntötte belsejét.

Az álarcos épp e pillanatban hagyta el a mérenylet színhelyét.

Keresztülment a Mária-hidon, átkozva bal-szerencsáját, a királyné testőreit, a két fickót, akik oly rosszul végezték feladatukat, és az eszte-len fiút, aki védelmébe vette a grófot, majd a víz-be ugrott, hogy kihalássza testét; azután nekivá-gott a celestinus-partnak, új tervet forralva ma-gában, hogy kitölthesse bosszuját s kielégíthesse szerelmét. Egyszerre csak evezőcsapások zajára lett figyelmessé.

Megállt, figyelmesen nézett s nem nagy fá-radságába került kitalálni, hogy kit látott a révész mellett.

Szitkok törtek elő torkából.

Megrázta öklét s csak két szót mondott, me-lyekben azonban egész gyűlölködő fenyegetése benn volt féktelen dühének:

— Mielőbbi viszontlátásra!

Aztán gyorsan folytatta útját a város irányá-ban.

Ezalatt az ekként fenyegetett ember, aki nem volt más, mint d'Artagnan Georges, — olvasóink már ráismertek, — kigombolta, helyesebben felsza-kította bluzát és fogai közé kapva egyik ingujját, letépett belőle egy darabot.

— Segítsen, — szólt a révészhez; — hátulról szurták le!

Utóbbi megértette szándékát és elbocsátotta az evezőket.

Megfogták a hullát és arccal a csónak feneke felé óvatosan lefektették.

— Van kése? — kérdezte Georges.

Gérard megremegett.

— Kell, hogy legyen, — folytatta a fiatalember. — Adja ide gyorsan.

Gérard az övén lógó rézhüvelyből kihúzott egy hosszú széles kést és szó nélkül átadta.

Hallgatag ember volt ez a Gérard. Nőtlen lévén megszokta a magányos életet s szinte elfelejtett beszélni; csak az erős izgalmak voltak képesek feloldozni nyelvét.

Egy-egy késvágással jobb és bal felől, d'Artagnan felmetszette az ujjast és szabaddá tette a tátongó sebet, amelynek vérzését a víz alá merülés nem hogy elállította, hanem ellenkezőleg, fokozta.

— Mesteri szúrás! — gondolta magában. — De azért kíséreljük meg a lehetetlent! Szívesen odaadnék egy félmesszelyt saját véremből, hogy feltámasszam ezt az embert. . . . Hitemre! nem vagyok gyenge nő! de amikor sírni láttam a szegény asszonyt e test fölött és hallottam a szavakat: „René! . . . Reném! . . . felelj nekem“, könnyek szöktek szemeimbe.

Egy fal mögött elbujva, a távolból tanuja volt tehát Ines borzasztó fájdalomkitörésének.

Bárha előrelátta igyekezete teljes hiábavalóságát, mindazonáltal az ingujjából letépett vászondarabból kötést készített, melyet a sebbe helyezett.

A vérzés elállt.

D'Artagnan leült.

— Most fordítsuk meg, — mondta Gérard.
D'Artagnan fia I.

nak, — és támassza fejét a térdeimre.

Gérard engedelmeskedett.

Ettől fogva újra csend borult rájuk; halálos csend, mely a folyó fölött látszott lebegni, s amelyet csak az evezők tompa és ütemes csobbanásai szakítottak meg, amint a révész ismét lapátolni kezdte a vizet.

A hold sápadt kékes fénnnyel világította meg a komor képet.

Azt lehetett volna mondani, hogy a monda kísérteties bárkája siklik lassan tova a Styx fekete vizein.

Körülbelül félóráig haladtak így.

Végül kikötöttek az Ile-aux-Vaches végében.

A Szent Lajos-sziget, melyet egy élcélődő nem minden ok nélkül nevezett „kisvárosnak Párisban“, hogy úgy mondjuk, nem létezett a XVII. század közepe előtt. Helyét két különböző nagyságú sziget foglalta el: az Ile Notre-Dame és az Ile-aux-Vaches; a Szajna egyik ága választotta el őket egymástól, amely körülbelül a mai templom helyén hömpölygött. A Káptalan birtokához tartoztak, amely minden erejéből ellenezte a két sziget egyesítését s az építkezéseket, melyeket azokon tervbe vettek.

Abban a korban, amelyről beszélünk, az egyesítés mindazonáltal már megtörtént, de a keleti rész még megőrizte régi Ile-aux-Vaches nevét és lakatlan maradt.

A két ember gyászos terhét egy kis viskóba cipelte, amely a parttól nem messze állt, magas nyárfák sora mögött, amelyek lombkoronái lassan

rezegtek, mintha gúnyos istenhozottot intéznének a jövevényekhez.

Beléptek egy alacsony szobába.

A révész meggyújtott egy fenyőforgácsot, amely a tűzhelybe volt beékelve, majd Georges segítségével, — tudjuk, hogy ez volt a fiatal d'Artagnan keresztneve, — lefektette a testet egy hitvány ágyra, amely a szoba mélyében állt.

Csak ekkor vehette szemügyre kísérőjét.

— Egy gyermek! — gondolta meglepetten.

Igen, gyermek! de gyermek, akinek az arca akkora erélyt sugárzott, hogy bárha tiszta volt a lelkiismerete, nem tartotta ki a tekintetét.

A kis d'Artagnan körbejáratta szemeit a szobában. Teljesen csupasz volt; az egész bútorzat egy ágyból, két zsámolyból és egy szuette asztalból állt. A falon, egy durva faragású kereszt körül, halászhálók, evezők és egy csáklya lógott.

— A szegényeknél találja az ember a legjobb szíveket és a legkönyörületesebb lelkeket, — gondolta keserűen.

Majd hangosan hozzátette:

— Ha van mivel tüzet raknia, barátom, legyen szíves gyújtson be, mert nedves ruháimban csontig átjárt a hideg.

A szófukar hajós felelet helyett kiment, hogy csakhamar egy ölnyi száraz fával térjen vissza. A láng hamarosan pattogni kezdett a tűzhelyben.

Kissé felmelegedve, a fiatalember az ágyhoz lépett és merőn nézte a halott sápadt arcát.

— Ismeri ezt a nemesurat? — kérdezte a révésztől, aki mozdulatlanul s mintegy földbe gyö-

kerezett lábakkal maradt állva.

A kérdezett fejbőlíntással felelt.

— Kicsoda?

Minthogy választ nem kapott, eszébe jutott, hogy a révész talán még mindig önfeládozása igazi okában kételkedik; ezért folytatta:

— Oh! ne féljen semmitől! én nem fogom elárulni a titkát, ha egy titkot kell megőriznie.

— Gróf volt, hebegte ki végül Gérard. — Többet nem tudok róla.

— Gróf, — gondolta d'Artagnan. — René gróf . . . Milyen René? . . .

És a révészhez fordulva:

— Még a nevét sem tudja?

— Még a nevét sem . . .

— Akkor ő maga fogja nekem megmondani! — kiáltott fel a fiatal ember megrázkódva, — mert Isten csodát művelt!

— Csodát? — dadogta Gérard csaknem rémulten.

— Igen, csodát! . . . ez a nemesúr nem halt meg! . . . és az ég segítségével meg fogjuk menteni!

Meglátta a szemhéjjak csaknem észrevehetetlen megrezzenését.

— Valami szíverősítőt! . . . akármit! . . . bármi legyen is! — kezdte megint izgatottan. — Gyorsan, barátom; gondolja meg, hogy egy keresztény életéről van szó.

Gérard egy durva vászonfüggönyhöz ugrott, amely egy falmélyedést takart s a hevenyészett szekrényből egy agyagkorsót vett elő, amely félig tele volt erős pálinkával.

A fiatal gyermek kikapta kezeiből és a gróf összeszorított fogait a kés pengéjével szétfeszítve, néhány cseppet a folyadékból a szájába öntött.

Rövid idő múlva a haldokló arca rózsaszínűre kezdett festődni. Melle lassan felemelkedett és egy alig hallható könnyű sóhaj fuvallata érintette a két ember arcát, akik aggódva hajoltak föléje.

Egyszerre csak mindketten felegyenesedtek és összenéztek.

Valaki hevesen megzörgette az ajtót.

A két tekintet, melyet Georges és Gérard egymásra vetettek, teljesen különböző gondolatokat fejezett ki.

A bátor kis ember tekintete csupán kíváncsiságot tükrözött és ezt látszott mondani: ki jöhet ebben a késői órában erre az elhagyatott helyre? Ez a derék ember, aki nem szereti a szót, annyira különö volt-e, hogy éj közepette fogadja barátait?

A révész tekintete viszont gyanakvó bizonytalanságot árult el és így volt szavakba önthető: valóban áruló-e ez a gyermek, amint tüstént feltételeztem, és büntársai kopogtatnak?

Ezeket a kérdéseket intézték gondolatban egymáshoz, amikor egy aggódó hang az ajtón keresztül bekiáltott:

— Nyisson ki, Gérard! nyisson ki az Isten szerelméért, különben végem van!

A révész az ajtóhoz ugrott, hogy kinyisson, de Georges megállította és megkérdezte:

— Ki az?

— Landry! a gróf szolgája, — felelte a megszólított kurtán, felemelve a reteszt.

Egy tépett ruhájú ember esett be a szobába, ezzel a kiáltással:

— Vigyázzon! jönnek.

Még be sem fejezte, amikor négy árnyék rajzolódott ki a magas nyárfák között, amelyek koronái még mindig mélabúsan bólogattak.

Fény villant a sötétben, dörrenés hallatszott és Gérard félrekapta fejét. Egy golyó fütyült el mellette, amely a falba furódott és szétforgácsolta a durván faragott fakeresztet.

— Szentségtörés! — hebegte a révész, keresztet vetve magára.

Ugyaneben a pillanatban maró hang szólalt meg a sötétből:

— D'Artagnan! — kiáltotta. — Azt mondtad: Meg foglak találni! Én jövök el hozzád, bandita fajzat!

— Bandita fajzat! — ordította a fiatal gyerek, akit egyetlen sértés sem háborított fel annyira, mint ez. — Ah gyilkos! imádkozz Istenhez!

És a hajós szerény felszerelési tárgyai közül lekapva a felakasztott nehéz csáklyát, kiugrott a kunyhóból annak kockáztatásával, hogy vakon rohan bele a csapdába. A következő pillanatban a támadók közrefogták.

— Öljétek meg! Öljétek meg! — rendelkezett az álarcos, aki áldozata menhelyét felfedezve, beváltani jött fenyegetését.

S ő maga szívének irányzott karddal rontott a vakmerő gyermekre, akit nyilván keresztüldöfött

volna, ha utóbbi, hirtelen lehajolva, rögtönzött fegyverével le nem kaszabolja lábait.

A gróf orgyilkosa a földre zuhant.

Bízva erejében és nem kételkedve, hogy ha az ifjút sikerül megragadnia, könnyen le is fogja győzhetni, az álarcos feltápáskodni igyekezett, mikor szeme hirtelen elkáprázott s ugyanakkor szűrő fájdalmat érzett a fejében.

— Nesze, átkozott! — kiáltotta d'Artagnan fia. — Ez a jel meg fogja könnyíteni belépésed a pokolba!

S a hősiecs gyermek sarkával belerugott az arcába, egy hatlivre-es tallérnál szélesebb húsdarabot tépve ki homlokcsontján.

Az álarcos a fájdalomtól visszarojgott a földre és segítségért kiáltott.

Hívására csak egy halálordítás volt a felelet.

Gérard, aki inkább volt a tettek, mint a szó embere, megragadott egy evezőt és betörte vele az egyik váratlan vendég koponyáját.

E cselekedetétől bizonyára maga a derék révész lepődött meg a legjobban, aki nem ismerte saját erejét és fegyvere súlyát.

— A fickónak nem volt elég erős a feje, — gondolta magában, mintegy mentegetődzve.

E rövid és gyászos bevezetés után mindazonáltal Landry mellé ugrott, aki viszont két másik ellenféllel küzdött derekasan.

Minthogy cseppet sem volt kedvük társuk sorsára jutni, utóbbiak gyenge ellenállás után csakhamar megfutamodtak.

Amikor Gérard és Landry visszafordultak,

látták, hogy Georges és az álarcos, akinek sikerült a fiút megragadnia, szorosan összefonódva hente-regtek a földön.

Hogy mint a vadállatok, mell-mell ellen küzdve fojtsák meg egymást, az első elhajította csáklóját és a másik a kardját.

A tusa hevében a folyó felé sodródtak; ahol voltak, a talaj erősen lejtett, úgyhogy csaknem lehetetlen volt állva maradniok rajta; a két szorosan összegabalyodott testnek a meredek parton úgy kellett lebukfenceznie, mintha valaki letaszította volna őket.

A megrémült Gérard és Landry egy pillanatilag arra gondoltak, hogy közbelépnek, de már késő volt ahhoz, hogy a szédítő zuhanást megakadályozhassák.

Halálos ölelésben egymásba kapaszkodva s egy egyetlen testet alkotva, a két viaskodó gurult, felpattant, csuszott.

Annyira elvakította őket a düh és a gyűlölet, hogy tudatában sem voltak a veszélynek és egy szempillantás alatt leértek a folyó széléhez.

Nyilvánvaló volt, hogy egyikük sem fog engedni.

S e párviadalnak, melyet az események idéztek elő, e különös, vad, rémületes, néma és irgalmat nem ismerő párviadalnak kétségkívül halállal kellett végződnie.

Egyetlen kiáltás, egyetlen szó nem hangzott!

Semmi egyebet sem lehetett hallani, mint a lihegő lélegzetet, amely a két ellenség egymáshoz szoruló melléből süvített ki s amelyet csaknem

teljesen elfojtott a folyó halk csobogása és a nyárfák lombjai közt játszó szellő panaszos dala.

Már úgy látszott, hogy együtt lépnek be a folyó ágyába és tűnnek el az örvényben, amikor váratlan akadályba ütköztek.

Egy gyökér, egy facsonk, melyet az ár sodort magával, feltartóztatta őket gurulásukban.

Az összeütközés annyira heves volt, hogy a két testet szétválasztotta egymástól.

Az egyik ember megkapaszkodott egy kezeügyébe eső rögbe és lábaival eltaszította magától közvetlenül alatta fekvő ellenfelét.

A legyőzött kétségbeesetten hadonászott karjaival, újra megragadni igyekezve azt, akit elbocsátott, de már megkapta a végzetes lökést.

Tompa zaj hallatszott, a víz komor loccsanással bugyborékkolt, majd újra gyászos és ijesztő csend borult a vidékre.

IV.

D'Ablincourt gróf.

D'Ablincourt René, egy poitou-i nemesi család sarja, amely gazdagabb volt közbecsülésben, mint pénzben, gyermek- és ifjúkorát őseinek Maupertuistól nem messze fekvő birtokán töltötte el, ahol atyja, rövidesen az *Első Fronde** befejezte után megházasodva, végleg letelepedett.

René nem ismerte anyját, aki születésekor meghalt. E körülmény káros hatással volt nevelésére, mert az öreg gróf, akinek nagy vadász létére csak szerény cselédsége volt, egyetlen napra sem tudott megválni fiától, aki a tanulás rovására tette ruganyosokká izmait.

De a nagyon jó felfogású René nem mulasztotta el, hogy a maga körül ellesett beszélgetésekből kiegészítse hiányos tudását.

Ily módon az ismeretek kis tárházára tett szert, amely hála szelleme fogékonyságának, később kibővíthetett és a világgal való érintkezés-

* Főnemesi felkelés Ausztriai Anna és Mazarin kormánya ellen 1648-ban. (A ford.)

ben kialakulhatott.

Atyja halála után a fiatal ember, aki nem akarta megtartani a kis falusi házat, amely túlságosan fájdalmas emlékeket tartott benne ébren, eladta kevés javát és Párisba költözött, Landry nevű szolgájával, aki születése óta sem hagyta el és maga volt az odaadás.

Grófi címe és előnyös megjelenése utat nyitottak számára az Udvarhoz, ahol egy különös tulajdonsága révén csakhamar magára vonta a figyelmet.

Mint sokan azok közül, akiket férfiak neveltek, a női arcokhoz nem szokott René, — mert a grófné korai halála óta az öreg frondeur szakított a gyenge nemmel, — eleinte félszegnek érezte magát a hölgyek jelenlétében, később pedig, minthogy egyikükben sem vélt egyebet találhatni, mint kacérságot és ravaszságot, ösztönszerűen kerülte őket, bizonyos fokú ellenszenvet érezve valamenynyi iránt.

Ebben az áldott korban, amikor a kis polgárasszonyok ugródeszkának használták becsületüket, amikor az előkelő hölgyek azt a fényűzést engedték meg maguknak, hogy szeretőket tartsanak ki, ez a különös tulajdonság csak arra volt jó, hogy felcsigázza Éva összes leányainak kíváncsiságát, annál is inkább, minthogy a fiatal D'Ablincourt René nagyon csinos gavallér volt és teljes joggal ritka ujong számba ment.

Körülbelül két évvel azon események előtt, amelyeket a megelőző fejezetekben elmondtunk, az akkor huszonegy éves d'Ablincourt gróf a legna-

gyobb kegyben állt. Különös: anélkül, hogy törekedett volna rá, sőt anélkül is, hogy akarta volna, mindent azoknak köszönhetett, akiktől nem titkolta eléggé huzódozását.

A nők állhatatosan ostromolták, anélkül, hogy eredményt értek volna el; s ekkor a tapasztaltabbak vagy befolyásosabbak arra a gondolatra jöttek, hogy összeköttetéseiket felhasználva, feltőlják a ranglétrán, remélve, hogy ily módon elnyerik a hozzáférhetetlen nemesur kitüntető figyelmét.

A szerencse és szerencsétlenség mindig csapattostól jár.

Renére mosolygott a sors és úgy hitte, hogy mindig is mosolyogni fog rá.

Egy reggel, amikor felébredt, Landry egy levelet adott át neki.

A gróf sietség nélkül bontotta fel, de mihelyt bepillantott, kiugrott ágyából.

— Meghagyja, — gondolkodott hangosan, — hogy késedelem nélkül menjek el palotájába!

— Ha nem veszi sértésnek, ki hagyja meg? — kérdezte Landry, aki fel volt jogosítva némi bizalmaskodásra.

— Louvois úr, — felelte a gróf.

— A miniszter! — kiáltott a hű szolga, összecsapva tenyereit. — Ah! drága gazdám, megcsinálta a szerencsáját!

D'Ablincourt René, jóllehet nem volt talán ugyanazon a véleményen, mint Landry, mert ismerte egy kissé a hadügyminisztert, sietve felöltözött, tudva, hogy e meghívás parancsal egyértelmű.

Nem egészen egy óra múlva megjelent egy pompás palota kapuja előtt, amely a Richelieu és Sainte-Anne utcák között feküdt, azon a helyen, amelyet ma a Louvois-tér és a Vígopera díszlet-raktárául szolgáló, ugyanilyen nevű rég színház foglal el.

A gróf gépiesen megbámulta a Chamois építette palota monumentális kapuját és átlépte a küszöböt.

A Louvois palota, amelynek csak az emléke maradt fenn, mer előbb a Montausier színház, majd a Rameau szökőkút került a helyére, bővelkedett műkincsekben, de nem volt olyan díszes, mint Colberté, aki szívesen vette magát körül remekművekkel, nyilván, hogy elfelejtesse saját rútságát. D'Ablincourt gróf felment a széles fehér máránylépcsőkön, áthaladt egy előszobán és belépett egy aranybogárszínű selyemmel kárpitozott szalónba, amelyből a miniszter dolgozószobája nyílt, egy óriási terem, melyet négy, kertre néző ablak világított meg. E szalón közepén, annak legnagyobb részét elfoglalva, egy hatalmas asztal állt, vázlatoktól, irományoktól és könyvektől roskadozva. A falakon, amelyek mentén a Louvois-család címerével ellátott magas tölgyfa-karosszékek sorakoztak, híres hadvezéreket ábrázoló festmények, térképek, megerősített városok rajzai és Vauban munkálatainak utolsó tervezetei lógtak.

Le Tellier Francois Michel, Louvois marquisja, ez időben negyvenhetedik életévébe lépett. Huszonkét éves korában feleségül vett egy gazdag örökösnt, Souvré Anne kisasszonyt, Contravaux

marquiseját s mint apósa várományát megkapta a hadügyi államtitkárságot.

Ugy testileg, mint az életről való felfogása tekintetében teljesen ellentéte volt Colbertnek és meggyerő külsejével durva modort egyesített. Maga előtt sem titkolta, hogy halálosan gyűlölte a munkát, viszont szenvedélyesen szerette az élvezetet.

A király jóindulattal fogott hozzá a marquis neveléséhez, a nehézkes felfogásnak tulajdonítva leküzdhetetlen lustasága bizonyítékait. De végül, szakítva élvhajhászó életmódjával, Louvois határozottan a munkának szentelte magát, tanuságot téve éleselméjűségéről, s mint miniszternek, sikerült ujjászerveznie a hadsereget, Turenne úr makacs ellenállása dacára, aki nagyon jól érezte, hogy egy ilyen ember minisztersége csak dölőfőt és rideg bánásmódot jelenthet a tábornokok számára, már pedig ez a nagy ember nem akarta magát ilyen uralomnak alávetni.

Minthogy a katolikus párt napról-napra erősödött, a miniszter kötelességének, — helyesebben érdekének tartotta, hogy magát jelentse ki a párt fejének, de csak a színfalak mögött; azt mondjuk, hogy a színfalak mögött, mert XIV. Lajos a kibékülés felé hajlott, ámde nem az ő, hanem Louvois szelleme volt a döntő, amit a protestánsok meg is éreztek a saját bőrükön.

Bárha a hadügyi tárcával rendelkezett, — ha ugyan a minisztereknek tárcájuk volt e korban, ami nincsen bebizonyítva, — Louvoisnak rendkí-

vül nagy befolyása volt a kormányzat összes többi ágazataira is.

Ez a tekintélye a király törvénytelen gyermekeinek nevelőnőjével való kapcsolatából eredt, aki arra volt hivatva, hogy nemsokára *majdnem* királynévá váljon.

Mint Mazarin utódjaként is nélkülözhetetlen személy, csaknem tönkretette egy örökös háborúval az Állam pénzügyeit, melyeket ugyanakkor Colbert legkülönbélebb terveivel igyekezett egyensúlyba hozni.

Ismeretes egy jellemző mondása, melyet akkor ejtett ki, mikor egy élénk szóváltás után XIV. Lajostól távozott: „El vagyok veszve, ha nem adok valami foglalkozást ennek az embernek. Csak egy háború akadályozhatja meg, hogy el tudjon lenni nélkülem!”

Általában a háború, a rettenetes, a kérlelhetetlen háború mellett volt. De sietett ellenezni, mikor így kívánták az érdekei.

Abban a pillanatban már most, amelyről beszélünk, a francia és spanyol kormány között rendkívül feszült volt a viszony. És XIV. Lajos csak azért tűrte ezt a helyzetet, mert Louvois színesen lefestette előtte egy közvetlen szakítás veszélyeit.

Amikor d'Ablincourt úr, az egyik ajtónállótól bejelentve, belépett a miniszter dolgozószobájába, utóbbi nagy asztala előtt ült és egy jelentést futott át.

A miniszter jelt adott kezével látogatójának, hogy üljön le tőle nem messze egy karosszékre és kertelés nélkül megkérdezte:

— Buzgó katolikus ön, d'Ablincourt gróf?

— Minden bizonnyal, kegyelmes uram! — felelte amaz, miközben helyet foglalt.

— Rendszerben van! . . . Minthogy a dolog így áll, nem volna-e kedve nyiltan Öfelsége II. Katolikus Károly spanyol király pártjához szegődni és elvállalni egy meglehetősen kényes küldetést, melyben önt megbízni szándékozom?

A fiatal poitou-i nemes heves mozdulatot tett és túlságos őszinteséggel így felelt:

— Nemcsak kedvem nem volna hozzá, kegyelmes uram, hanem egyenesen visszataszító volna e szerep számomra.

— Uram! . . . — kiáltott fel Louvois marquis, hirtelen dühbe borult arccal.

— Kegyelmes uram, — szólott megint a gróf: — ne vegye zokon, ha nyiltan fogok beszélni önnel . . . Én a kedélyek lecsillapítása és kivált a lelkiismeret szabadsága mellett vagyok. A király ellenkezése dacára keresztül akarják vinni a Nantesi ediktum visszavonását, amely megvédi a protestánsokat, igaz hogy meglehetősen gyengén, de mégis eléggé ahhoz, hogy joguk legyen élni. Ujra el akarják őket nyomni, meg akarják őket kínozni, csak azért, mert az az ön szemeiben rendkívül nagy hibájuk van, hogy nem gondolkodnak teljesen úgy, mint mi. Noshát, kegyelmes uram, kimondom: ha ilyen feladathoz akar segítőkezet, kereszen máshol . . . én nem az az ember vagyok, aki-re önnek szüksége van!

S e szavakkal a fiatal gróf felállt.

A miniszter utánozta e mozdulatot, de ameny-

nyire az első megőrizte nyugodt és méltóságteljes magatartását, annyira sápadt és izgatott volt a másik.

— Meg fogja bánni e szavakat, uram, — mondta Louvois összeszorított fogakkal, ami hangját kígyósziszegéshez tette hasonlóvá.

A gróf meghajolt.

— És különben, — folytatta Louvois, akinek sikerült kissé visszanyernie önuralmát: — ki mondja, hogy a küldetésnek, mellyel meg akartam önt bízni, az lett volna a célja, hogy keresztezze a király elhatározását?

— Világosan kellett volna magát kifejeznie, kegyelmes uram.

— Kifejezni magam! — ismételte a miniszter álmélkodva. — Én nem magyarázgatok, uram: én parancsnolok!

A gróf komolyan körülnézett a szobában és így felelt:

— Nem látok itt komornyikot . . . és Nagyméltóságod meg fogja érteni, hogy d'Ablincourt gróf nem arra született, hogy bárkitől is parancsokat kapjon.

— Még a királytól sem?

— Kivéve a királyt.

— Ez esetben, uram, készüljön el engedelmeskedni a parancsnak, amelyet Ófelsége fog adni önnek.

— És mi lesz a parancs?

— Hogy utazzék el.

— Kétségkívül Spanyolországba?

— Talán joga lesz választani, — gúnyolódott a miniszter, miközben leült.

— A száműzetést? — kérdezte a gróf.

— Vagy a Bastillet! . . . igen, uram.

— Mit fog mondani kegyelmes úr a királynak?

— Ha jól hallom, ön kérdez?

— Jogom van hozzá, — kiáltott fel a nemesúr, — minthogy ön nyilván szabadságom ellen tör!

— Lejebb a hanggal gróf. Ön barátja Charles hercegnek, Lorraine grófjának, aki már régóta dacol hadseregeinkkel.

— Ez hazugság! — csattant fel a gróf magánkívül. — Ez méltatlan rágalom!

A miniszter ezt jól tudta; de ürügyre volt szüksége és Isten a tudója, hogy alálékony ember volt.

— Bizonyítékokat fogok szolgáltatni arra nézve, amit állítok, — vetette oda hidegen.

— Kegyelmes úr merészelne . . .

— Minden bizonnal, uram! — vágott közbe Louvois, felvéve tollát és kinyitva az íróasztalon fekvő egyik testes aktacsomót. — Nem tartóztatom tovább, távozhat.

A gróf belátta, hogy céltalan volna maradnia. Megvető pillantással mérte végig a zsarnokoskodó minisztert és köszöntés nélkül távozott.

Mikor látogatója kiment, Louvois marquis felállt.

— Aki nincs velem, ellenem van! . . . dünyögte.

Öt perccel később hintójába szállt és a Louv-

rebe hajtatott.

A miniszterrel szemben tanusított megfélemlíthetetlen ellenállása és méltóságteljes fellépése dacára d'Ablincourt úr teljes tudatában volt annak, hogy elveszett.

Egy olyan ember gyűlölete, mint amilyen Louvois úr volt, túlságosan nehéz terhet jelentett. Össze kellett alatta roskadni.

— Ma este, — mondta magában, — talán már egy óra múlva, nem lesz többé időm. Ha csak a száműzetéstől kellene tartanom, várnék. De a Bastille vagy Vincennes őrtornya . . . a jószágelkobzás . . . az élő halál, nem! . . . Menekülni kell! Menekülni kell azonnal!

Visszatért lakására, sietve összekapkodta legértékesebb holmiját, kiválasztotta két legjobb lovát, Landry kíséretében elhagyta Párist és megeresztett gyepölőszárral elvágztatott Spanyolország felé.

Másnap, az udvarhölgyek legnagyobb kétségbeesésére, d'Ablincourt grófot árulónak minősítették és oly indokkal, melynek helytállóságáról XIV. Lajos süketelennek tartotta meggyőződni, ügyét a Főtörvényszéknek adták át, amely nem sokkal később, távollétében, számkivetésre és javainak elvesztésére ítélte.

V.

A szerelem.

Madridban, ahová a grófnak sikerült szerencsésen elmenekülnie, a spanyol nemesség, közismert döllyfőssége dacára, jóakarattal fogadta a számkivetettet.

Egyébként minden mellette szólt: fiatalsága, balsorsa, nemes származása és kivált a tekintély, melyet Európa első udvarában való tartózkodása szerzett számára. Kardvágás nélkül foglalta el helyét és nyitotta meg maga előtt a legbüszkébb hidalgók szalónjait.

Madridba érkezve René a hű Landryra bízta magát, aki egy egyszerű külsejű házban, nem messze a Toledoi-kaputól, két bútorozott szobát bérelt ura számára.

E szobák ablakaiból egy kastélyszerű épület homlokzatára nyílt kilátás, amely la Torre de Los Lujanes tulajdona volt s ahol valaha, mint fogoly, I. Ferenc lakott.

Eleinte a fiatal gróf ügyet sem vetett a szomszédságra s még csak annyi fáradságot sem vett

magának, hogy megtudja, kinek tulajdona ez a palota, amelynek történelmi oldala ismeretlen volt előtte.

A jó Landry, hogy elszórakoztassa urát és kiökökcentse sötét hangulatából, — mert, habár nem mutatta, a bosszúérzés kezdett már csirázni a száműzött lelkében — sétát tanácsolt neki a városban.

A spanyol főváros körülbelül ugyanaz volt abban az időben, ami még ma is. Ahelyett azonban, hogy egyöntetűen fehérre lettek volna meszelve, a házak tarka színekben pompáztak, melyek közül különösen kiváltak a csízzöld, lazacpiros és szarvaszürke árnyalatok. A verőfényes uccákon fel-alá jártak fajuk jellemző riszálásával a hosszúfátyolos manolák, napernyőként használva kinyitott legyezőiket, a beduintermetű, félig meztelen valenciaiak és a rongyokba burkolt koldusok, az összes elképzelhető betegségek fekélyeivel testükön.

Ez az első madridi séta, ahelyett, hogy enyhítette volna, még fokozta a fiatal ember bánatát. A honvágy és a düh, hogy egy aljas és hamis vádnak esett áldozatául, annyira elkeserítette ezt a különben nyugodt természetet, hogy csak bosszújának akart élni ezentúl.

Ezzel az elhatározással fogadta el a szalónokba való meghívást is. Ismeretségeket kötött. Kivált a diplomatákkal kereste az érintkezést.

Igy lett csakhamar meghitt barátja egy fiatal külügyminisztériumi titkárnak: de Rios Castel marquisnak, — ugyanannak, aki sokkal később követként jelentkezett XIV. Lajosnál, hogy közölje vele az elhunyt II. Károly végakarátát, amelyben

Spanyolország trónját Anjou hercegére hagyta.

Hála új összeköttetéseinek és szüntelen utánjárásainak, d'Ablincourt gróf hamarosan megszerezte a megnyugtató tudatot, hogy Isten segítségével módjában lesz megsemmisíteni hatalmas ellenségét.

Már felesillanni látta a bizonyítékokat, amelyeket még nem tudott ugyan megragadni, de amelyekről joggal remélhette, hogy egy adott pillanatban rendelkezésére fognak állni.

A rettenetes meggyőzőerővel bíró okmányokkal felfegyverkezve, villámként fog lesujthatni Louvoisra, eljuttatva az iratokat a királyhoz.

Ezek az okmányok, amelyeknek létezését gyanította s amelyek valóban léteztek is, II. Károly politikájának malmára hajtották a vizet, következőkép egyáltalán nem álltak összhangban Öfelsége XIV. Lajos szándékaival.

Valóban: ugyanakkor, amikor a francia király, ha nem is vette oltalmába a református vallás híveit, de legalább nyugtot akart biztosítani számukra, meghagyva őket azon előjogok élvezetében, melyeket sikerült maguknak kivívniok, Louvois miniszter, hogy úgy mondjuk, a vallásháborút prédikálta, — a háborút, amely később „spanyol örökösödési háború“ néven tört ki — és ily értelmű átiratokat küldött Escorial* kormányának.

XIV. Lajos adott jelleme mellett nem lehetett

* A spanyol királyi család nyári lakhelye, híres palotával. (A ford.)

kétséges, hogy e bizonyítékok alapján még egy mindenható miniszter is vád alá helyezhető.

D'Ablincourt René titokban folytatta tehát kutatásait. Remélte, hogy hamarosan célhoz is jut, amikor váratlanul egy sokkal gyengédebb szenvedély borította lángba szívét és térítette le egyelőre útjáról.

Minthogy házigazdájának, aki két bútorozott szobáját a grófnak bérbe adta, ugyanolyan jól forgott a nyelve, mint pályatársai legnagyobb részének, a derék spanyol kötelességének tekintette, hogy Landrynak felvilágosításokkal szolgáljon az egész szomszédságról; s minthogy Landry mindazt, amit hallott, tovább mondta urának, utóbbi megtudta, hogy az ablakaival szemben fekvő pompás la Torre de Los Lujanes-palotát két előkelő személyiség lakja: Sandoval y Palomas Hernan herceg és leánya, Ines seniorita.

Renének talán eszébe jutott volna, hogy bemutatassa magát a hercegnek, kizárólag abból a célból, hogy még egy hasznos ismeretséget kössön; de ott volt Ines seniorita s mi tudjuk, hogy milyen ösztönös ellenszenv távolította el a grófot a nőktől.

Mindazonáltal, két hónapi madridi tartózkodása után, egy különös kíváncsiság arra ösztökélte, hogy megkérdezze Rios Castel barátját a herceg leányáról.

— Aki közletről akarja látni Ines senioritát, — kiáltott fel a spanyol az első kérdésre, — az a tűzzel akar játszani, kedves grófom! . . . Sandoval Ines még nem érte el tizenhetedik tavaszát, de annyira tökéletes szépség, hogy szülővárosa, Se-

villa andaluzjai a „Sevilla gyöngye“ melléknévvel ajándékozták meg, pedig ismeretes dolog, hogy valamennyi andaluz nő a megtestesült báj! . . . Különben bemutatathatom önt a hercegnek és személyesen meggyőződhetik.

A gróf elfogadta az ajánlatot; egy akaratától független erő e fiatal leány felé hajtotta, akit nem ismert, de akinek finom profilját csaknem minden nap látni vélte egy „mirador“* zsugáterének lécein keresztül.

Sandoval y Palomas Hernan spanyol grand, akit mérhetetlen vagyona miatt „Krózus hercegnek“ neveztek, Rios marquis ajánlatára megnyitotta ajtaját a számkivetett nemes előtt.

Ines seniorita megérdemelte a hízelgő címet, melyet honfitársai adtak neki. Inkább alacsony volt, mint magas, hajlékony termettel, formás kebellet és olyan karokkal és vállakkal, amelyeknek eszményi vonala kiállta az összehasonlítást az antik szobrokkal. Dús, ébenfekete hajának selymes hullámai áttetsző és kamea-tisztaságú arcot kereteztek. De az ember semmit sem látott, ha nem látta szemeit, amelyek mintha az ég azúrából lettek volna lelopva!

Mikor d'Ablincourt René meglátta, szinte megvakult szépségétől, és egyszeriben elfelejtve a nők iránt érzett ellenszenvét, teljesen megzavarodva lépett az elé, aki foglyul ejtette és örökké fogóságában kellett hogy tartsa szívét.

A fiatal seniorita is, számtalan imádójának legnagyobb ámulatára, akiket mindig tisztelettel-

* Háztetőre épített kiláóhely. (A ford.)

jes távolban tudott magától tartani, felengedni látszott megszokott hidegségéből, mikor a grófot fogadta.

A finom profil, melyet René a hercegi palota „miradorjának“ zsalugáterei mögött naponta látott, valóban Sandoval Inesé volt. Mindeddig még nem találkozott eszményi típusával ábrándjainak, azoknak az ábrándoknak, amelyek bent élnek és örökösen bent fognak élni Éva leányainak agyában, abban az órában, amikor a nemi érettség kúrsa és nyugtalanító gondolatokat ébreszt bennük.

Hogyan vette észre d'Ablinecourt urat?

A tiszta véletlen hozta magával.

Minthogy a Madridba való megérkezését követő nap vasárnap volt, a francia nemes, híven vallási kötelmeihez, elment a lakásához legközelebb eső Incarnacion*-templomba. Ott, az óriási szenteltvíztartó porfir kagylója előtt, két lefátyolozott hölgygel találkozott, akiknek nem vehette ki az arcát, de akiknek ösztönszerű figyelemmel oda nyújtotta ujjait, amelyek hegyén a tisztítóvíz gyöngyözött.

A Pyreneusok túlsó oldalán az ilyen udvariaskodások általában nem divatosak a templomokban, amelyek pedig számtalan szerelmi találka színhelyei; minthogy azonban a hölgyek egyike az előzékenységet elfogadta, a másik követte társnője példáját s ezzel mindkettő tovább ment.

Ha René nem is őrizte meg e banális találkozás emlékét, nem így volt Sandoval Inesnél, a két

* A m. „Megtestesülés“. (A ford.)

hölgy közül az elsőnél, akinek egész lénye megremegett a gróf ujjaival való érintkezésnél.

Mikor az Incarnacionból hazaért, megbízást adott szolgálójának, — egy vele egykorú néger leánynak, akinek Carita volt a neve, — hogy tapintatos módon érdeklődjék az előzékeny nemesúrról, akinek megnyerő vonásait sűrű fátyolán keresztül is kivette.

Be kell ismernünk, hogy Carita feladata nem volt túlságosan nehéz, mert a gróf házigazdája egyetlen beszélgetés folyamán még valamivel több felvilágosítást is adott neki lakója helyzetéről és származásáról, mint amennyivel maga rendelkezett.

Ettől az időponttól kezdődőleg vélt Landry ura mindennap egy bájos női sziluettet észrevenni, amely a mirador zsalugáterei mögött rejtőzött.

Ilyen előzmények után meg fogjuk érteni, hogy a szép seniorita valamennyi nehézséget elhárított az útból, melyeknek a szerelmes gróf előtt tornyosulniok kellett.

A rákövetkező naptól fogva a francia nemesúr látogatásai a la Torre de Los Lujanes-palotában gyakoriak lettek. A gazdag herceg gyanút foghatott volna a megismétlődő találkozásokból, de részben tudomással sem birt róluk, mert a semmitmondó szavak után, melyek hamarosan tartalmat nyertek, a két fiatal lény hallgatólagos megállapodásra lépett egymással. Segítségükül hívták képzelőtehetségük valamennyi forrását, hogy titokban láthassák egymást.

A szerelem, egy minden akadályon átgázoló szerelem, annyira váratlanul rabul ejtette e két tapasztalatlan szívet, hogy ettől fogva semmi sem tartóztathatta fel többé.

Eleinte Carita mint harmadik mindig jelen volt találkozásaiknál; később, a gróf unszolására, aki elég erősnek hitte magát önmagával szemben, Ines seniorita beleegyezett, hogy a számkivetettet a hú néger szolgáló nélkül fogadja.

Aki kiteszi magát ezen a lejtőn a kockázatnak, az feltétlenül elcsúszik.

A szegény gyermekek nem voltak képesek idejekorán megállni . . .

Sajnos, általában a kétségbeesés követi a szerelmi ömlengésekben és eskükben eltöltött gyönyörteljes órákat.

Ines seniorita sírt, mert jól tudta, hogy Hernan herceg, az édesatyja, sohasem adná beleegyezését egy olyan házassághoz, melyet minden kétséget kizáróan rangján alúlinak minősítene: lehetséges volt-e, hogy egy spanyol grand, a híres Tuy püspök leszármazottja, aki egymagában nemesebb és gazdabb volt egy egész tartománynál, egy száműzött grófnak adja leányát, akit hozzá még a nagy Louvois miniszter száműzött, ez a mindenható ember nemcsak Franciaországban, hanem Spanyolországban is?

D'Ablincourt gróf azonban nem az a férfi volt, aki megalkudott volna lelkiismeretével, s bárha teljesen tisztában volt minden ellenvetéssel, melyet vele szemben felhozhattak, túlságosan öszintén imádta Intest, semhogy ne lett volna hajlan-

dó minden akadállyal megküzdeni.

Megjelent tehát a herceg előtt és megkérte leánya, a senorita kezét.

Egy költő tollára méltó találkozás volt ez, amelynek folyamán a felháborodott spanyol grand szinte összezúzta dölyfével a szegény nemesurat.

E lépésnek éppen ellentett eredménye volt, mint amire számítottak.

Hernan herceg megtiltotta a számkivetettnek, hogy még egyszer átlépje a la Torre de Los Lujanes-palota küszöbét, és elég kegyetlen volt ahhoz, hogy fokozni akarván a kiutasítás szégyenét, szolgaserege jelenlétében beszéljen.

Ettől kezdve Sevilla gyöngye lemondott a nagyvilági életről és bezárkózott lakosztályába. A herceg nem tartotta szükségesnek, hogy kényszert gyakoroljon rá, és a fiatal leány, hogy komor gondolataitól szabaduljon, megint miradorjának zsalogátereit mögött kezdett élni.

Csak Caritát tűrte meg maga mellett, ezt a szelíd és odaadó teremtet, akit még a hercegné hozott magával a tengeren túlról.

E meghitt cseléd előtt, aki egyetlen tanúja volt rövid boldogságának és gyötrődésének, Ines nem túrtőztette könnyeit.

A fiatal néger leány mindenkép vigasztalni igyekezett úrnőjét. Minthogy fáradozásai eredménytelenek maradtak, ráeszmélt, hogy csak úgy számíthat sikerre, ha korábbi felderítő szerepéhez folyamodik és híreket hoz a gróf felől, akinek neve szüntelenül visszatért a szegény kétségbeesett ajkaira.

Anélkül, hogy szólt volna a senoritának, kihasználta a körülményt, hogy szabadon ki- és bejárhatott a palotába és elment a gróf lakására, ahová, a házigazdával való beszélgetése óta, még nem tette be másodszor a lábát.

Jövedele szinte napsugár volt a számkivetett sötét égboltozatán, s mikor visszatért úrnőjéhez, egy levelet vitt magával, amely a d'Ablincourtok címerével volt lepecsételve s melyet szó nélkül átadott.

Ines szegény szíve csaknem megszakadt a heves dobogástól. Mindent kitalált és megértett, és határtalan hálájában a fiatal pária nyakába ugrott, hogy szeretettel megölelje.

Könnyek peregtek végig Carita orcáin, miközben csak ennyit volt képes dünnyögni:

— Oh! úrnőm! . . . Jó úrnőm!

A fiatal néger leány, akit hűsége ravasszá tett, két hónapon keresztül szolgált közvetítőül a két szerelmes között, akik egyebet sem tudtak írni egymásnak, mint a minden hangnemben hajtogatott szeretni igét.

De ez a helyzet nem tarthatott sokáig.

Egy nap a gróf levelet kapott, amelynek összefüggéstelen mondataiból inkább megsejtette, mint kiolvasta az új szerencsétlenséget, amely le-sujtani készült rájuk.

Ines anyának érezte magát.

Bevallotta neki, vagy helyesebben megérttette vele, és a foltok, melyek írását elmosták, a könnyek foltjai, melyeket ontott, tanubizonyságai voltak a

szenvedésnek, melyet éreznie kellett, mikor e kegyetlen vallomását megtette.

A gróf hirtelen és erélyes elhatározásra tökélt el magát.

Egy terv fogamzott meg agyában, kétségkívül esztelen terv, de az egyetlen, amely a boldog kibontakozás reményével kecsegtetett. Megírta Inesnek.

Mindabból, amit közölt vele, egyetlen szó vált ki, elnémítva minden mondatot, hogy mindig, mindig, minden oldalról, minden sorból kiharsogjon.

E szó ez volt: „Utazzunk!”

Mikor a fiatal leány a levelet elolvasta, mélyen eltöprengett.

A gróf javaslata, melyet eleinte lehetetlenségnek tartott, testet öltött képzeletében és akkora erőre kapott, hogy lekötötte minden gondolatát.

Elutazni? . . . Miért ne?

Viseltetett-e iránta atyja azzal a gyengédséggel, azzal a gondoskodással, melyet a legnyomorultabbak is gyermekeikre tékoznak?

Nem!

Amint büszke jelszava mondta: *Ninguno fuera mi!* (Senki rajtam kívül!) Leszármazottja volt a mórok hajdani legyőzőinek, akik csak nevük dölýfének éltek. Így aztán Sandoval hercegné halála óta Ines csak ritka alkalmakkor látta, helyesebben pillantotta meg. Szinte árvának érezte magát!

S nem is történhetett más, mint ami történt, minthogy a herceg, az ő egyetlen védelmezője, még csak annyi fáradságot sem vett magának, hogy figyelmeztesse a szerencsétlen gyermeket az elha-

talmasodó szenvedélyre, mely szívében fellángolt.

Atyján kívül ki védelmezhetette volna meg? Senki! Önmagára hagyatva feltétlenül el kellett buknia.

Kire kellett tehát visszahullnia a botlásért való felelősségnek? Arra, kinek az volt a hivatása, hogy örködjék fölötte és nem tett eleget kötelességének!

Minde gondolatok összecsaptak a szegény gyermek fejében. Legyűrte őket, de szakadatlanul visszatértek agyába s mindig csak azért, hogy bebizonyítsák, mennyire lehetetlen továbbra is megmaradnia az atyai fedél alatt.

Megszökni nyilván annyi volt, mint menekülni egy ijesztő botrány elől; de dacolni a herceg haragjával, bevallva neki a bűnbeesést? . . . S nem fog-e ez a bűn, mihelyt mindenki megtudja, ami nem lehetett kétséges, még nagyobb botrányt okozni?

Egy hét telt el; elhatározása megérett.

Eltökélte magát és Carita közvetítésével megüzente René grófnak.

Megállapodtak a szökés estéjében, de Ines seniorita egy feltételt kötött ki.

„Felesége akarok lenni Isten előtt, — írta a grófnak. — Csak az esetben vagyok hajlandó követni, ha előzőleg pap áldotta meg egyesülésünket.“

A javaslat végtelen örömet okozott d'Ablincourt úrnak, aki maga nem mert előhozakodni vele a rideg lecke után, melyet Hernan hercegtől kapott.

Összeköttetést keresett egy pappal — és bizonyos, hogy ilyen mindig elég akadt Spanyországbán —, aki kész volt magára vállalni az egyházi szertartást.

Nem került különösebb fáradságba találni egy barátot, aki egy kis kápolnában misézett s aki beleegyezett, hogy összeadja a fiatalokat.

Hogy a házasságkötésnek a társadalom szemében is legyen némi érvénye, két tanút kellett keresni, akik a bizonyítványt a baráttal együtt aláírják.

Rios Castel marquis és egyik barátja vállalkoztak e formalitásra és mély titoktartást esküdtek mindaddig, míg a gróf így kívánja tőlük.

A szökésre kitűzött éjjel Sandoval Ines elhagyta atyja palotáját, Caritától támogatva, aki nem akart megválni tőle.

A la Torre de Los Lujanes-palotából néhány lépésnyire, az árnyékban elrejtve, egy batár állt, melynek kocsisa Landry volt. Az ajtó kinyílt, a senorita és a szolgáló helyet foglaltak a gróf mellett és a jármű elrobogott a San Benito kápolna irányában, amely Madrid egyik külvárosának végében feküdt.

A gróf tanui és a barát már várták a jegyeseket.

Mihelyt a szertartás befejeződött és a házasságlevelet, melynek másolatát a grófnak átadták, aláírták, utóbbi megcsorított a két nemesúr kezét, átvette a jód padre* utolsó áldását és folytatta út-

*) A m. pap (A ford.)

ját azzal, akinek e pillanattól fogva d'Ablincourt grófné volt a neve.

A két fiatal lény házassága jogérvényes volt, mert e korban csupán az egyházi esketést ismerték.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

VI.

Louvois úr teremtménye.

Amint Ines előre látta, nagy volt a botrány Madridban, mihelyt tudomást szereztek eltűnéséről, melyet elrablásnak, megszőktetésnek minősítettek. Még az escuriali udvarban is suttogtak róla.

A bőszen Hernan herceg nem tehetett egyebet, minthogy lenyelte szégyenét.

Abban az időben egyáltalán nem volt könnyű dolog szökevényeket üldözni. Néhány kísérletre szorítkozhattak csupán, amelyek természetesen meddők maradtak; a spanyol rendőrség ugyanis még messze mögötte maradt a franciának, amely akkor szintén csak első és félénk szárnypróbálgatásainál tartott.

Az, akit e csapás mindenki másnál jobban lesújtott, egy bizonyos Souvré báró volt, Louvois átkos balkeze, aki ebből kifolyólag csaknem ugyanannyit tartózkodott Spanyolországban, mint Franciaországban.

Souvré báró, akinek ártatlan külseje alatt

rendkívül veszélyes ember rejtőzött, — már ami a politikát illeti, — kitünő előmozdítója volt a miniszter titokzatos és alattomos üzelmeinek.

Madridban ő is gyakran látogatta Sandoval y Palomas herceg palotáját és ő is szenvedéllyel határos szerelemre gyúlt Sevilla szép „gyöngye” iránt.

Éppen amikor az utóbbi eltűnt, jelent meg Souvré báró háztüznézőben a hercegnél, és kétségkívül beleegyezést kapott volna részéről, minthogy egy olyan hatalom állt mögötte, amelynek nagy súlya volt a pillanatban minden spanyol szemében.

A beszélgetésből, melyet a szökevény atyjával folytatott, megtudta a csábító nevét is, mert Hernan herceg nem kételkedett, hogy d’Ablincourt gróf szöktette meg leányát. Egyébként az egész madridi társaság elég hangosan beszélt erről. Eleinte csak gyanakodtak; később a feltevések határozott formát öltöttek és meggyőződésnek adtak helyet, úgy hogy amikor Souvré báró ökleit harapdálta tehetetlen dühében, mindenki már nevén ismerte boldog vetélytársát.

Határtalan féltékenységében és d’Ablincourt úr iránt érzett gyűlöletében a báró esküt tett, hogy rossz szelleme lesz nemcsak a grófnak, hanem Inesnek is, aki pedig sohasem ígért neki semmit, sohasem adott neki reményt semmire.

Ez az ember, aki csak a rosszat látta s aki végig sértve érezte magát úgy az egyik mint a másik részéről, elhatározta, hogy felkutatja a szökevényeket, üldözőbe veszi, utoléri őket és drágán meg-

fizetteti velük a hatalmas vagyont, amelytől szökésük folytán elesett.

Mert bármennyire visszatetsző legyen is, be kell vallanunk, hogy ez a Souvré báró, ha mégoly szerelmes is volt a szép Inesbe, mikor vele való házasságra gondolt, főként gazdag hozományára és mérhetetlen örökségére számított.

Ez a nemes, aki alig volt huszonöt éves, már nem egy foltal szennyezte be cimerét. Beteges hajlama arra ösztökelte, hogy a rosszat a rosszért cselekedje, és annál veszélyesebb volt, minthogy éles ésszel volt megáldva.

Louvois meg tudta találni az ilyen embereket. Szolgálatába állította tehát Souvrét, előre látva, hogy mihelyt szenvedélyei is felgyúlnak semmiféle becsstelenségtől sem fog vissza riadni, hogy kielégítse azokat.

Egy másik szempont is ösztökelte a minisztert, hogy megfelelő alkalmazást találjon számára: felesége, Louvois marquise, Souvré lány volt és férje mulatságosnak találta, hogy kitartsa Souvré Raoult, „csaknem rokont“, mint gúnyosan mondta.

A báró tartományból tartományba, városból városba, faluról-falura szaladt, mindenütt keresve, mindenütt kérdezősködve és sehol még nyomát sem találva a grófnak és annak, akit megszöktetett.

Egy nap, amikor a kíséretét alkotó két apróddal átlépett a Pyreneusokon és Franciaországba visszaérve eljutott Gascogneba, megállapodott egy falú bejáratánál, melynek Blessac volt a neve.

Amikor megérkezett, egyedül volt, minthogy

nyilván szeszélyből, hosszú időn át vágára sarkantyúzta lovát s így pillanatnyilag elszakadt kíséretétől.

Meglátva egy fogadót, egyébként az egyetlen, amely a faluban létezett, megszólított egy fiatal fickót, aki a verőfényben sütkérezett s akinek szőke hajában a lenyugvó nap bíborszínű visszfény-nyel játszott.

— Hé, paraszt! — kiáltotta. — Gyere ide!

Akihez e szavakat intézte, nem felelt.

Souvré báró homlokát ráncolva hangosabban folytatta:

— Nem hallasz, tökfilkó? . . . gyere ide!

Az ifjú, akinek öltözete és megjelenése elárulta, hogy a parasztnál magasabb társadalmi osztályhoz tartozik, most körülnézett; látva, hogy egyedül van, nem kételkedett többé, hogy e szavak őt illetik.

Lassan felállt, megrázta arany fürtjeit, melyek gyermekarcát övezték, a szemtelen elé lépett, aki megszólította, és csaknem mosolyogva megkérdezte tőle:

— Nemde, hozzám beszélt, uram?

— Természetesen!

— Ah! . . . és hogyan szólított . . . ?

— Tökfilkónak! . . . parasztnak! — felelte a báró, boldogan, hogy sértegethet egy polgárgyermeket. — De elég a fecsegésből; felelj!

— Oh! . . . oh! . . . oh! . . . — ismételte a fiú háromszor, változó hangnemben. — Nem szólna le előbb a lováról, uram?

— Vajjon miért?

— Hogy belefojthassam a torkába az arcátlan-
ságokat, amelyekkel elhalmozott, — felelte a
szőke nekitüzesedve, hirtelen vérbeborult arccal.

— Mit jelentsen ez? — kiáltotta Souvré úr
dölyfösen.

— Rajta! le a lóról, szaporán! — folytatla a
kis ember, megragadva a lovag egyik csizmáját.

Ez ráemelte ostorát.

De mielőtt a korbács elérte volna célját, a lo-
vag lefordult nyergéből és egész hosszában elte-
rült a poros uton.

A báró hallos káromkodásban tört ki és fel-
tápaszkodva kardot rántott.

A csillogó penge nem látszott megijeszteni a
fiút; mindössze néhány lépést tett hátra és felkiál-
tott:

— Manifou apó! adja csak ide gyorsan a
szablyámat!

A fogdó ajtaja kinyílt. Egy kedves és jósá-
gos arcú aggastyán jelent meg a küszöbön, aki
megkérdezte:

— Mi baj, lovag?

— A szablyámat! . . . gyorsan! — ismételte
a siheder, — vagy meggyilkolnak!

E pillanatban a báró magánkívül nekirontott
a gyermeknek. Még egy másodperc és keresztül-
dőfte volna a kis szőkét; de egyszerre csak az ar-
cátlan nemesúr kardja darabokra törve repült ki
kezéből a súlyos furkó ütésétől, amelyre az aggas-
tyán az előbb még támaszkodott.

— Türelem, uram, — szólt ugyanakkor, a
fiatal ember ellenfele és kardja csonkja közé lépve.

— Türelem! Mikor a gyermeknek is meglesz az övé, egy másik pengét fog önnek adni; addig sem veszít semmit a várakozással, léhűtő!

E szavakkal karjait keresztbe fonva a bőszült nemes elé állt és hidegen végigmérte.

— Hátra! — üvöltötte a báró.

A szőke fiú, aki közben a házba rohant, most két ócska karddal lépett ki onnan, amilyent a legutolsó zsoldos sem vet volna a kezébe.

Az egyiket Souvré úr lábai elé dobta.

Az aggastyán félreállt.

— Emelje fel a kardot! — mondta, — és kezdődjék meg a tánc! . . . Ezer ördög! Georges lovag majd megtanítja egy olyan figurára, amelyről halvány fogalma sincs!

A báró felkapta a fegyvert; de ahelyett, hogy állásba helyezkedett volna, amint az aggastyán és a fiú hitték, elkiáltotta magát:

— Hozzám! Fogjátok el ezeket a paraszto-
kat!

A két apród vágtában érkezett a jelenet színhelyére.

Az, akit Manifou apó „Georges lovagnak“ nevezett, a kardot rántó jövevények elé ugrott és a vasak már összecsesztek, mikor Blessac lakószai, akik a lármára összesereglettek, közbevetették magukat.

Alapjában vév egy fajtabelijük forgott veszélyben és egy kamasz, aki a távolból tanuja volt a támadásnak, már elmondta nekik a történeteket.

Harcias tűz fogta el a falusiakat. Rávetették

magukat a három merénylőre, villákat, ásókat és sarlókat szegezve kardjaikkal szemben.

— Hagyjátok őket nekem! hagyjátok őket nekem! — üvöltötte a fiatal gyerek, hevesen hadonászva szablyájával. — Meg akarom fenyíteni ezt az arcátlan tökfilkót, amint megérdemli és oktatást akarok adni lakájainak a magaviseletből.

De élő mellvéd émelkedett előtte és kényszerítette, hogy lemondjon szándékáról.

Mondanunk sem kell, hogy a nők és a gyermekek, akiket a példa csábított, ugyancsak nem maradtak tétlenek.

Olyan közáport zudítottak az idegenekre, hogy a két apródnak éppen csak annyi ideje volt, hogy hátrafordítsa lovát és nagynehezen utat törjön magának a tömegben keresztül.

Ami Souvré bárót illeti, gyorsan nyeregbe pattant és megsarkantyúzta paripáját, nemcsak egy eltört kardot hagyva a haretéren, hanem az ócska szablyát is, amelyet méltányosan felajánlottak neki a vita eldöntésére.

Sikerült átvágnia magát a parasztok gyűrűjén és apródjaitól kísérve már vágatni kezdett az előtte tekergő országúton, amikor Manifou apó, akit bosszantott, hogy nem lehet tanuja a bejelentett „tánckekének“, mint végső elégtételt, utána kiáltotta:

— Ugy sértetted meg a lovagot, mint egy szájhős és úgy menekülsz, mint egy nyúl! . . . Jegyezd meg, pimasz! hogy d'Artagnan fia tanított meg mőresre!

S amikor a báró vérbeborult szemekkel hátra-

fordult nyergében, hogy mégegyszer lássa legyőzőjét, d'Artagnan Georges hozzátette:

— Ami téged illet, ne mondd meg nekünk a neved! Tudom! Gyávának hívnak!

A három lovas porfergetegben eltűnt és egy negyedórával később Blessac faluja visszanyerte szokott nyugalját.

Ez az esemény nagyban hozzájárult a kis d'Artagnan azon elhatározásához, hogy elhagyja az otthont, ahol nevelkedett és Párisba menjen szerencsét keresni.

Páris! . . . a nagy város! . . . Mindenki ábrándja! Milyen türelmetlenséggel várta ez ábránd megvalósulását!

De elhagyhatta-e azt, aki anya volt számára, és a jó öreg Manifout, aki egy pillanatig sem szünt meg atyai gondoskodással őrködni felette? Ez hálátlanság lett volna, már pedig d'Artagnan nem volt hálátlan.

Visszafojtotta tehát függetlenségi eszméit és egy ideig még azt a nyugodt és békés életet élte tovább, amely a faluhoz láncolta.

Ami a bárót illeti, Louvois úr hívására visszatért Párisba.

Ami a minisztert e pillanatban ijesztette, egy szövetkezés volt, amely ellene irányult s amely éppen a Louvreban született meg, nem a király, hanem a királyné lakosztályaiban, aki, mint tudjuk, Louvoist sem szerette jobban, mint Colbert-t. Joggal vagy jog nélkül, a királyné azzal vádolta a másodikat, hogy elősegíti királyi férjének és Montespan asszonynak szerelmét, míg az elsőben olyan

lényt látott, aki lelkiismereti furdalás nélkül képes lett volna az egész világot megsemmisíteni, csakhogy mohó dicsőségvágyát kielégítse.

Mária-Terézia nem avatkozott a politikába; a háttérben maradt, sőt nagyon is a háttérben maradt; ez okozta azután, hogy a kegyencnő, kihasználva a királyné e szerénységét, néha arcátlansággal határos szemérmertlenséggel bitorolta a törvényes feleség jogait.

De a királyné is csak nő, és ha egy nő anynyira a háttérbe húzódik is, hogy semmiben sem befolyásolja férje cselekedeteit, — legyen az bár nagy király, vagy utolsó paraszt, — mindazonáltal ura marad ellenszenveinek, valamint rokonszenveinek. Mária-Terézia már most mélységes utálatot érzett a két miniszter iránt. Ezt egyébként a legkevésbé sem tikolta, ami meglehetősen ridegen hagyta Cobert-t, akinek magaviseletében semmi sem volt, ami feddést érdemelt volna, és erősen szomorította Louvoist, nem hiúsága, hanem érdekei szempontjából, amelyeket e körülmény által veszélyeztetetteknek vélt.

Utóbbira nézve tehát fontos volt, hogy ne hagyja figyelmen kívül ezt az ellenszenvet, hogy ellenállást fejtsen vele szemben ki; egy szóval, hogy védekezzék.

Ez annál égetőbb lett, minthogy az európai helyzet napról-napra bonyolódott.

XIV. Lajos elfoglalta egész Flandriát. E hadjáratnak különös érdeme az volt, hogy a békét célozta; mint legelső feltételt, a győztes kikötötte, hogy elsősorban Németország és Ausztria adjanak

vissza szövetségesének, Svédországnak, valamennyi elhódított területet.

Spanyolország, amely a civódástól távol maradt, elsőnek engedett, Louvois úr nagy bosszúságára, aki ennek folytán úgy látta, hogy az ellenségeskedések befejeződtek, még mielőtt tulajdonképp elkezdődtek volna.

Dölyfösebb lévén uránál, mindent fegyveres erővel szeretett volna meghódítani.

Ki tudja, vajjon nem azt az óriáshoz méltó utópiát melengette-e ő is, amely száz évvel később Napoleon agyát zaklatta: Európa egységét!

XIV. Lajos, aki szerencsére más felfogást vallott, kikényszerítette a hadviselő hatalmak kibékülését. Ausztria császára, a braunschweigi herceg, Münster püspöke, a brandenburgi választófejedelem és Dánia királya elfogadták javaslatait és meg egyeztek a fegyverek letételében.

Ez az általános béke Nimegue nevét viseli, azét a városét, ahol megkötötték. Ez szerezte meg XIV. Lajosnak a *Nagy* címet, melyet Páris városa ünnepélyesen adományozott neki s amelyet a király egyébként a legnagyobb magától értetődőséggel fogadott el.

Louvois nagyon sajnálta, hogy minden politikai cselszövényekbe belekeveredett, mert a béke csak hátrányt jelenthetett rá nézve.

A dolog úgy áll, hogy oly következetlenséggel, amely egész különös egy ennyire befolyásos embernél, mindenütt kopromittáló iratokat és bizalmas okmányokat szórt el . . . És ezek az üggyarabok, mint kétélű fegyverek, ellene fordulhattak, ha egy

szerencsétlen véletlen valamelyik ellensége kezébe juttatja őket.

1678 elején a miniszter, aki nem tudott többé szabadulni a gyászos következmények gondolatától, melyeket rá nézve ezen okmányok felfedezése maga után vonhatna, elhatározta, hogy mindenáron visszaszerzi őket.

Magához hivatta tehát Souvré bárót, akinek ravaszságában bizonyos fokig megbízott és parancsot adott neki az elutazásra, azzal az utasítással, hogy keresse fel az összes követségeket és a tőle telhető legnagyobb ügyességgel szedje össze a Louvois palotából küldött okmányokat, vagy iratokat.

E papirosok utáni vadászat hosszú időt vehetett igénybe, mert a feladat nem volt könnyű és a felkeresendő helyek meglehetősen messzire estek egymástól.

A báró el is firtorította az arcát, de nem háríthatta el magától a megbízatást, feltétlen engedelmességgel tartozva ura akaratának, akit maga állított maga fölé s aki mint egy poharat törte volna össze az ellenszegülés legcsekélyebb jelére.

Mindazonáltal haladékokat kért. Egy hetet kapott, és megfogadta magában, hogy alaposan kihasználja ezt az időt.

Párisba való visszatérte óta egyetlen napot sem mulasztott el, hogy boldog-boldogtalannál ne érdekldőjék; mert szilárd meggyőződése volt, hogy a számüzött gróf itt rejtegeti a szép Sandoval Ines-szel való szerelmét.

Ugyanezen a napon már most magánnyomozóitól megtudta, hogy a Szent Lajos-szigeten, a Má-

ria-híd környékén, egy fiatal színes leányt láttak, s minthogy e korban a feketék, bármely tájról valók voltak is, nem nagy számban hemzsegték a fővárosban, sőt még az egész országban sem, ez az értesülés szöget ütött a fejébe, mert nagyon jól emlékezett, hogy Carita, Ines seniorita szolgálója, úrnőjével együtt szökött meg,

Minthogy pontosan tudni akarta, ki ez a fiatal leány, elhatározta, hogy figyeltetni fogja, abban a reményben, hogy amennyiben színe nem a körülmények egyszerű találkozása, az ő révén eljuthat ahhoz a nőhöz, akit kívánt s akin megfogadta, hogy bosszút áll.

Ezzel a szándékkal fekete bársonyálarcot vett fel és az éjszaka beálltával elindult az Uj-híd felé, amely ugyanolyan szomorú hírhedtségre tett szert, mint a nevezetes Ferraille-rakpart.

VII.

A számüzött.

Ugyanezen az estén, körülbelül abban az órában, amelyben Souvré báró az Uj-híd felé indult, a Szent Lajos-sziget Le-Regrattier utcájában, egy szerénykülső ház első és egyetlen emeletének egyik szobájában, két embert látunk.

A fiatalabb, akinek sápadt arca és megviselt vonásai mély bánatra vallottak, egy ablak mellett ült, amelynek üvegén át tekintete az ürben révedezett.

A másik, aki sokkal idősebb létére még mindig életerős férfi volt, az ajtó mellett állt, a falhoz támaszkodva és mellén keresztbefont karokkal.

Ez a második férfi, akiben behatóbb vizsgálat nélkül is fel lehetett ismerni az alacsonyabb ranghoz való tartozandóságot, az urát leső kutya ellágyulásával figyelte az ábrándozót.

Landry d'Ablincourt gróf szolgája, valóban ugyanolyan hű és ragaszkodó volt, mint ezek az állatok.

A csend már jó ideje tartott, amikor Landry

kötelességének hitte, hogy megtörje.

— Gróf úr? — szólalt meg halkan.

A megszólított nem válaszolt.

— Gróf úr? — ismételte Landry hangosabban, nekibátorodva.

Ezuttal hangja fülekre talált, mert René gróf tépelődéséből hirtelen kikökkenve, megkérdezte:

— Mit akarsz tőlem?

— Bocsásson meg, hogy eltérítem gondolataitól; de az éjszaka közeledik és ha ma este elmegy...

— Nos?

— Ideje lenne vacsorájával törődnie.

A gróf vállat vont.

— Ne csüggedjem, drága uram, — vigasztalta Landry.

— Ah! meddig fog ez még tartani! — felelte d'Ablincourt úr lesujtottan.

És egyre izgatottabban folytatta:

— Micsoda élet ez az enyém! . . . Mennyit harcoltam! . . . mennyit szenvedtem! Én, aki véremet, aki életemet adnám a két lényért, aki nekem drága, arra vagyok kárhozgatva, hogy csak lopva láthassam őket, . . . hogy kitegyem őket ugyanannak a sorsnak, amely reám várakozna, ha az első jöttment bakának eszébe jutna, hogy letartóztatson! . . . És ez így fog tartani mindig! Mindig... értesz? Mert minthogy olyan balga voltam, hogy elhagytam Spanyolországot, mielőtt még megszereztem volna az egyetlen fegyvert, mellyel ellenségemet leteríthetném, nem látok semmi kiutat ebből a pokoli élethől.

Kétségbeesetten rogyott vissza székére.

Ujra csend ereszkedett a szobára.

Egy kérdés égette Landry ajkait. Nem tudva magát tovább türtőztetni, elhatározta, hogy szavakba önti.

— Rios Castel marquis? — kérdezte félénken.

— Rios? . . . Igaz! Ő is elhagy! . . . Pedig úgy számítottam rá, mint önmagamra. És megbíztam, hogy folytassa a kutatásokat . . . az okmányokat illetőleg! . . . De még csak nem is válaszolt utolsó levelemre, melyet titokban juttattam el hozzá . . . Cserben hagy! . . . És nem veszem zokon tőle! . . . Ki is ragaszkodhatnék hozzám?

— Oh! mennyire igazságtalan ön! . . — mormolta Landry, akinek könnyek voltak a hangjában.

A gróf megint felállt.

— Landry! . . . jó Landrym! — felelte: — bocsáss meg! . . . A fájdalom és a kétségbeesés megőrjítenek! Nincs igazam, hogy tagadom szerencsétlenségemben a szeretetet és a barátságot, minthogy az én szép Inesem és te megmaradtatok nekem.

■ Megszorította a derék szolgálja kezét.

— Bátorság, jó uram!

— Igen! bátor leszek. . . Megigérem neked! . . . Köszönöm, hogy ébren tartod energiámat! . . . Köszönöm, hogy megakadályozod meggyűlölnöm ezt a szomorú emberiséget!

Miközben beszélt, Landry ennivalót és egy üveg bort rakott az asztalra.

— Drága uram, — mondta, egy karosszéket tólva közelébe.

Hogy véget vessen az unszolásnak, d'Ablincourt úr már éppen leülni készült, amikor léptek

zaja hallatszott az ablak alatt.

— Hallga! — szólt megállva.

Mindketten feszülten figyeltek.

A nesz hirtelen elnémult.

— Valaki megállt, — mondta a gróf.

— Vajjon ki jöhet? — kérdezte magában Landry, akarata ellenére megremegeve.

Mozdulatlanok maradtak, földhöz szögezve az aggodalomtól. Nem remélhetett szívesen látott vendéget, aki Franciaországba való visszatérésével megszegte a Főtörvényszék ítéletét.

Nyikorgás hallatszott. Kétségtelen, hogy valaki megpróbálta kinyitni az ajtót, de különös: azt lehetett volna mondani, hogy az illető igyekezett minél zajtalanabban elvégezni munkáját.

— A tévedés kizárt, — gondolta a gróf; — be akarnak hatolni.

Mindenre felkészülten megragadta kardját.

Minthogy belátta igyekezete meddőségét, az aki odalent türelmetlenkedett, — ezt érezni lehetett, — halkán háromszor kopogtatott.

Amióta a gróf ebben a házban rejtőzködött, még nem fordult elő hasonló eset.

D'Ablincourt és Landry összenéztek.

— Mit csináljunk? — kérdezte utóbbi halkán.

— Ne feleljünk!

Csakhamar egy kéz tapogatódzása hallatszott az ajtó mögött. Könnyű volt kitalálni, hogy az, aki kinn áll, egy bármennyire kicsi rést, hasadékot vagy lyukat keresett a zár körül.

A nesz, jóllehet eltompítva, tisztán kivehető volt. mert a gróf kinyitotta a csupán néhány fok-

ból álló és egyenesen a külső bejárathoz vezető lépcsőre néző szoba ajtaját.

Egyszerre csak halk hang ütötte meg füleiket.

— Madrid! . . . San Benito! . . . — mondta ez a hang.

— Ah! — kiáltotta a gróf.

És egy ugrással lenn volt a lépcsőkön, megfordította a zárban a kulcsot, felemelte a reteszt és kitárta az ajtót.

— Ön! Ön! — kiáltott fel.

Két kéz nyúlt ki, hogy megszorítsa az övéit; ugyanakkor az, aki a kezeit nyujtotta, megszólalt:

— Voto á Dios! drága grófom; nem könnyű dolog önhöz bejutni! Mennyire boldog vagyok, hogy viszontlátom!

— Jöjjön fel! . . . Jöjjön fel! — unszolta d'Ablincourt úr.

Felmentek a lépcsőkön és beléptek a szobába.

— Marquis úr! — kiáltotta az öreg szolga, aki a küszöbön maradt.

— Én vagyok, Landry!

— Zárd be az ajtót és gyűjts meg egy fáklyát! — rendelkezett a gróf.

— Kettőt! . . . Két fáklyát! — felelte Landry, — a kellemes látogatás örömére.

És úgy tett, amint mondta.

Amikor a spanyolok kereszteződnek, gyönyörű emberpéldányokat hoznak létre. Rios Castel marquis, aki körülbelül egykorú volt a gróffal, tökéletes típus volt, úgy testi, mint erkölcsi tekintetben. Mihelyt a fáklyák felgyúltak, körülhordta szemeit a szobában és megkérdezte:

— Szóval, itt lakik?

— Itt rejtőzködöm! — helyesbítette a gróf.

— És a grófné?

— Szenved! . . . távol tőlem . . .

— Ördög és pokol! . . . Mindennek meg kell változnia!

A gróf hitetlen pillantást vetett látogatójára.

— Önt meglepni látszik, amit mondtam? — mormolta utóbbi.

— Annyira rendkívüinek tartom . . .

— Hogy nem hisz benne?

— Hogy kételkedem! — válaszolta a számki-vetett bánatos hangon.

A marquist mintha tördöfés érte volna; mert végtelenül érzékenyek a nemes hidalgók!

— Remélem, nem bennem? — kiáltott fel. — Nem akartam póstán elküldeni, mert fontos volt, hogy magam jöjjek vele.

És ujjasára ütve hozzátette:

— Hitetlen Tamás! itt van, amivel lehetővé teszem bosszúját.

— Az okmányok!

— Louvois marquis úr titkos levelezése.

— Végre! — hördült fel a gróf, magához szorítva egy köteg papírt, melyet a nemes spanyol átnyújtott neki.

— S most mit fog tenni? — kérdezte utóbbi.

— Ön maga mondta az imént: Meg fogom magam bosszúlni.

— És . . . ha sikerülni fog lelepleznie ellenségét?

— A király hálás lesz érte!

— Ki tudja?

— Mit akar mondani?

— Voto á Dios! kedves grófom; azt akarom mondani, hogy tanácsosabb lenne kerülő úton érkeezni a célhoz, amelyhez el szándékozik jutni. Megsemmisíteni Louvois urat, bárha nagyon hasznos férfi az országa számára, helyes dolog, — mint személyes elégtétel; — de ez minden, amire Ön törekszik?

— Minden bizonnyal nem! — felelte d'Ablincourt úr.

— Akkor hát bizonyosra kell menni, — kezdte megint a marquis.

— Nem értem Önt . . .

A spanyol az asztalra pillantott és felelet helyett kedélyesen megkérdezte:

— Ön vacsorázni készült?

— Oh! — válaszolta a gróf, kezével legyintve.

— Ez esetben Önnel tartok.

• És Landryhoz fordulva:

— Tálalj nekünk! — tette hozzá.

— Ah! marquis úr! . . . ah! drága gazdám! — dünnyögte a hú szolgál, aki a fiatal spanyol jövetele óta újjászületett a reménytől. — Ah mennyire sajnálom, hogy nem gondoskodtam külön vacsoráról.

— Ugyan! — tiltakozott a marquis, szemügyre véve az asztalra tett ételeket. — Amint látom, ez sem megvetendő . . . nyúlpastétom . . .

— Ugy van! — helyeselt Landry.

— Sült, sonka és sütemény! . . . Ezer mennykő! ép, amit imádok, barátom!

Landrynak a keble dagadt a büszkeségtől; ura vendége „barátomnak“ nevezte.

— Asztalhoz! — folytatta a marquis, akinek ragadós jókedve felderíteni kezdte a szomorú környezetet.

A gróf, akinek ajkaira sápadt mosoly rajzolódott, helyet foglalt vendégével szemközt.

Miután utóbbi, aki pompás étvágyat látszott magával hozni, derekasan kivette részét a nyúl-pástétomból, a türelmetlen gróf megkérdezte szándéka felől.

— Hogy mi a szándékom? — felelte a marquis; — egyszerűen élni akarok egy módszerrel, amelyet kitűnőnek tartok! . . . Lehet tartózkodás nélkül beszélni? — tette hozzá halkabban.

— Egyedül lakom itt a házban Landryval . . . — kezdte d'Ablincourt úr.

— A teremburáját! Micsoda pompás pástétom! — vágott közbe a marquis meglegédeccsel.

Majd, miután kortyonként felhajtott egy pohár nagyszerű bordeauxit:

— Ha a házban más lakó nincs, annál jobb . . . Ime, amit Önnel közölnöm kell: kihallgatást kértem és kaptam Öfelségétől, a királynétól.

— A királynétól?

— Ugy van! . . . Nem ért?

— Egyáltalán nem!

— Kedves grófom, ha bora minősége kifogástalan is, ez az egyedüllét ártalmára van Önnek . . . Madridban tüstént megértett volna . . . Meg akarom kísérelni felkelteni Ön iránt Öfelsége érdeklődését.

— Örület, szegény barátom!

— Azt hiszi? . . . Noshát, engedje meg, hogy ne osszam a véleményét!

— A királynénak semmi hatalma sincs! — jegyezte meg a gróf.

— Voto á Dios! . . . A királyné nő, sőt mi több, spanyol nő! — vágta vissza a marquis lelkesülten.

— A király nem szereti!

— Nem fontos! tiszteli! . . . s ez több, mintha szeretné!

— Végre is, mit remél?

— Mindent és semmit!

— Látja? — állapította meg a számkivetett, akinek lelkében máris kialudt a reménysugár.

— Santa Maria! — kiáltott a spanyol, aki elszomorodva látta, hogy barátja homloka ismét gondterhes lesz. — Nagyon könnyen kétségbe esik! Bátorság hát!

— Bátorság! . . . Gyáva voltam talán / mindmáig?

— Bocsánat, kedves grófom; helytelen volt, hogy így beszéltem Önhöz.

És ugyanolyan gyorsan lecsillapodva, mint ahogy tüzet fogott, a marquis kezét nyujtotta d'Ablincourt úrnak, aki azt túláradó szeretettel szorította meg.

— Mindannak dacára, — folytatta, visszatérve ötletére: — senki sem tudna meggyőzni arról, hogy diplomáciám nem fog kedvező eredményhez vezetni.

— Nevezetesen?

— Még nem tudom . . . De ha megengedi, hogy cselekedjem . . .

— Mondja meg legalább . . .

— Mit? . . . Mikor én sem tudok többet, mint Ön! Mikor a sötétben tapogatózom, egyetlen fénylő ponttal, mint vezetővel, melyet messze . . . nagyon messze látok tündökölni . . . s amely magától is közeledhetnék, ha . . .

— Ha?

— Ha feljogosítana, hogy felfedjem a királyné előtt . . .

— Mit?

— Titka egy részét!

— Erre gondol, *marquis*?

— Hogy erre gondolok-e? . . . Por Dio! egyébre sem gondolok attól a naptól fogva, hogy keresztüljöttem a Pyreneusokon, hogy Önt felkeressem.

— De ez annyi volna, mint vesztünkbe dönteni bennünket!

— Öszintén, kedves gróf, — kiáltott fel a spanyol elkomolyodva és visszalökve szalvétáját: — azt hiszi-e, hogy önszántamból nagydobra ütnék mindent? . . . Ugy-e, nem? . . . Nem fogok többet mondani, mint amennyi szükségesnek fog látszani az ügy érdekében, amit keresztül akarok vinni. Ha, amint minden okom megvan remélni, a királyné hajlandó pártfogását Önre és az önére kiterjeszteni, Ön visszautasítaná?

— Soha!

A két barát meglepetten fordult hátra, — mert e felkiáltás nem d'Ablincourt René ajkairól röppent el; — és ott látták Landryt, kétségbeset-

ten afelett, hogy képes volt annyira elragadtatni magát, hogy hangosan adott kifejezést annak, amit önmagában gondolt.

A hű szolga annyira megzavarodott, olyan szánsálméltó volt, hogy a marquis nem tudta túrtóztatni, hogy harsogó kacajban ne törjön ki, s hogy a gróf, akinek homloka kisimult, ajkait volt kénytelen harapdálni, nehogy utánozza barátját.

— Bocsánatot kérek, — hebegte Landry, idegesen gyűrögetve egy szalvétát kezeiben.

— Megbocsátok neked, — felelte ura, komoly hangot erőltetve magára; — de meg ne ismétlőd-jék többé . . .

— Ezer ördög! — vágott közbe vendége, aki jól mulatott e váratlan intermezzón: — csak ne nagyon mossa meg a fejét! Mindössze egy szót mondott, de ez az egyetlen szó felér Aranyaszájú Szent János legszebb frázisaival!

És egy pohár bort öntve magának, derűsen hozzátette:

— A te egészségedre iszom, Landry.

— Ez túlságos megtiszteltetés rám nézve, marquis úr, — felelte a derék szolga; — de ha merhetek egy kérést intézni Önhöz . . .

— Merj és intézz.

— Ugy arra kérném, hogy igyék terve sikerére is, amelyet én kitünőnek tartok.

— Nos, mit szól e hízelgő véleményhez, kedves házigazdám? — kérdezte a spanyol, letéve poharát.

— Meg kell bocsájtania Landrynak, marquis, — felelte a gróf, akit a beszélgetés e fordulata kis-

sé feszélyezett helyzetbe hozott; — irántam való ragaszkodása néha elviselhetetlenné teszi!

— Oh! — tiltakozott halkán a hű szolga, aki nesztelenül megint ide-oda kezdett járni a szobában.

— Szükségtelen megbocsájtanom neki azért, hogy teljesen úgy gondolkodik, mint én, — viszonozta Rios Castel úr. — Ezek után, mint határoz, gróf?

— Eh! — kiáltott fel a számkivetett: — hogyan nem látja, hogyan nem érzi a hálát, mellyel csordultig van tele a szívem Ön iránt? . . . Hiszek az Ön bölcsességében és jóindulatában . . . Kétkedni Önben, most, azok után, amit értem cselekedett, hálátlanság volna . . . Cselekedjék, amint megfelelőnek tartja! . . . Kezei közé teszem le ügyemet!

— Köszönöm! — felelte a marquis és felállt. — Esküszöm, hogy sikerrel fogok járni!

— *Amen*, — mormolta Landry, összekulcsolva kezeit.

— Mikor jelentkezik a királynénál? — kérdezte a gróf, ugyancsak hátralökve székét.

— Holnap.

— És én mikor látom újra?

— Még holnap este.

— Itt?

— Itt!

A távolban egy óra kongott.

— Hányat üt? — kérdezte a marquis.

— Félvizet, — felelte Landry.

— Köszönöm, fiam.

És a grófhoz, aki felcsatolta kardját és kalapját és köpenyét vette:

— Ön elkísér?

— Csak a Poullétier ucca kanyarulatáig. Gérardhoz megyek, a révészhez, aki minden este elvisz bárkájában az Anjou-rakpart lépcsőjéig.

— Amelynek közelében laknak szerettei?

— Igen.

— Jöjjön hát, kedves grófom. És ha néhány napon belül nem állt be változás a helyzetében, úgy ne hívjanak többé Rios Castel marquisnak.

A két barát távozott és némán haladt el a néhány ház mellett, melyek a Le-Regrattier uccát szegélyezték.

Abban a pillanatban, amikor el akart válni a számkivetettől, hogy a híd felé induljon, amelyen keresztül a Szent Lajos-sziget a várossal közlekedett, a marquis hirtelen megállt és homlokára csapva:

— Ördög és pokol! — kiáltott; — tudtam, hogy egy fontos dolgot elfelejtettem! . . . Ismeri egy másik ellenségét is, mint aki ellen harcolni akar?

— Nem, — dünnyögte a gróf, eléggé meglepetten.

— Akkor elővigyázatosságra kell figyelmeztetnem egy francia nemessel szemben, aki nem tartozik a barátai közé . . .

— Ön nyilván téved, marquis; miért haragudnék rám ez a nemes?

— Elég érthető okból . . . Ön megszöktette a hozományt, amelyre a foga fájt . . .

— A hozományt?

— A menyasszonyt, ha úgy tetszik.

— De hiszen Ines egyetlen maravedis nélkül hagyta el a la Torre de Los Lujanes-palotát! — kiáltott a gróf.

— Ugy van! Mindazonáltal, ha Ön nem is fordította hasznára Hernan herceg vagyonát, az, akiről Önnek beszélek, le kell, hogy mondjon korábbi reményeiről, tekintve hogy — büntényt ki zárva — lehetetlen a Krózus-herceg vejévé válnia . . . Én ezt az embert mindenre képesnek tartom. Higyjen nekem, kedves grófom; legyen óvatos!

— Köszönöm a tanácsot, marquis, de aggályai nyilván túlzottak lesznek. Immár tizenhat hónapja, hogy Sandoval Ines a feleségem és a kérdéses vetélytárs még nem adott életjelt magáról.

— Mindegy, legyen óvatos! . . . Talán eddig még nem tudta felfedezni az Ön és a grófné menhelyét. Legyen okos; inkább, mint valaha!

E figyelmeztetés után a két barát elvált.

Már messze voltak egymástól, amikor a marquis hátrafordult és kiabálni kezdett:

— Voto á Dios! hogy milyen hülye vagyok! . . . Az Ön ellenségének neve Souvré . . . Souvré Raoul báró!

D'Ablincourt úr éppen befordult az ucca sarkán . . . Nem hallotta tehát a kiáltást.

VIII.

Ausztriai Mária Terézia politikája.

Másnap Franciaország királynéja magánkihallgatáson fogadta Rios Castel marquist, akit nagyon szeretett, egyrészt szellemessége miatt, másrészt, mert honfitársa volt.

Tudjuk, hogy Mária Terézia, aki úgy anyja, Erzsébet, mint nagynénje, Ausztriai Anna révén unokanővére volt XIV. Lajosnak, miként lett a ravasz Mazarin közvetítésével és a Pyreneusi béke megszilárdítása végett a Napkirály felesége.

Mikor a francia udvarba megérkezett, az etikett szertartásossága felháborította szemérmét és megüzente XIV. Lajosnak, hogy nélkülözni tudja öltöztetőnőit és a szabót, kinek az volt a hivatása, hogy megoldja fűzőjét; azzal az ürüggyel azonban, hogy ezek a tisztségek már megvannak fizetve, XIV. Lajos vonakodott eleget tenni kérésének és a hercegnő kénytelen volt alkalmazkodni a meghonosodott szokáshoz.

A történetírók váltig azon vannak, hogy aprólékosan kimutassák fogyatékságait. Tény

az, hogy a boldogtalan királynénak kétségkívül számtalan oka volt a bánkódásra s még ha nem is beszélünk alárendelt szerepéről, nemcsak a politikában, hanem az udvari cselszövényekben is, a király közönbössége és szerelmi kalandjai egy, az övénél türelmesebb jellemet is elkészerítettek volna.

A vallásban keresett menedéket és olyan buzgalomról tett bizonytságot, hogy e tekintetben csak Maintenon asszony multa felül. A világ legragyogóbb udvarának középpontjában, egész életében gyóntatóatyja tanácsai és a szenvedések foglalkoztatták lelkét, melyeket királyi férje hűtlensége és nemtörődömsége okozott.

Halálakor, ami öt évvel később következett be, XIV. Lajos ezt a történelmi kijelentést tette: — „Ez a legelső bánat, amely vele kapcsolatban ért!”

Ha osztrák Mária Terézia erélytelen asszony is volt, igaztalanul tagadták meg tőle a méltóság-teljességet.

Egyéb érdemek hijján mindenesetre nemes szívvel birt.

Ekkor lépett negyvenedik életévébe és eltekintve elzsírosodástól, egész teljességében megőrizte a költők és udvaroncok által annyira ünnepezt báljait és szépségeit.

A szokásos kézcsók után, melyet nagy mértékben megegyeszerűsített, hogy a királyné szívesen fittyet hányt az etikettnek, mikor barátai álltak előtte, Mária Terézia, aki rendkívül szeretett távoli hazájáról beszélgetni, elbocsátotta Richelieu

hercegnét, első udvarhölgyét, és egyedül maradva a marquis-val, kérdezgetni kezdte.

— Mi ujság . . . odaát?

Ez a szó: „odaát“, egy királyné ajkairól röppenve el, egész költeménye volt a fájó lemondásnak.

— Felséged a politikára céloz? — felelte a marquis.

— Oh! nem! — kiáltott fel Mária Terézia szinte rémülettel. — Ne beszéljen nekünk soha erről a silány mesterségről! Legyen néhány pillanatra szép hazánk élő ujsága! . . . Aranjuezben van az udvar? . . . Granjában? . . . Escorialban? . . . Szaporán! szaporán! halljuk az ujságokat!

A marquis néhány másodpercig elgondolkodott, majd mintha végül alkalmas beszéd tárgyat talált volna:

— Hallott Felséged egy nagy botrányról beszélni? — kérdezte.

— Nem! — felelte Mária Terzia, akinek a „botrány“ szó már felkeltette az érdeklődését. — Összehasonlítható a Brinvilliers-üggyel?

— Oh! nem! jöllehet ez az eset is nagy lármát vert fel.

— Ez a láрма nyilván nem terjedt át a Pyreneusokon, mert idáig nem hatolt el a visszhangja . . . Kiről van szó?

— Sandoval Ines senioritáról, Hernan herceg leányáról.

— Ah! igazán? . . . Akit „Sevilla gyöngyének“

hívna, ha emlékezetünk nem csal? . . . Édesanyja, a hercegné, hűséges barátnőnk volt . . . Mi történt hát e gyermekkel?

— Megszöktették!

— Erőszakkal?

A marquis elmosolyodott, amit a királyné megértett.

— Pompás! — mondta; — szóval szerelmi történet?

— Felséged helyes nyomon jár, de a történet nagyon szomorú.

— Ön ismeri?

— A csábító barátja voltam és vagyok még ma is.

— Gratulálok, marquis, — mormolta a királyné, egy teknősbéka-legyező mögé rejtve gúnyos tekintetét. — Ön jól megválogatja barátait.

— Esedezem, Felség, ne ítéljen a látszat után, — kezdte Rios Castel marquis, önkéntelenül elpirulva.

— Ilyen ügyben nem szokásunk véleményt mondani, — vágott közbe Mária Terézia. — És ki a . . . tiszteletreméltó csábító?

— D'Ablincout René gróf.

— D'Ablincourt gróf! — kiáltotta IV. Fülöp leánya; — az, akit Louvois úr jelentése alapján száműzésre ítélték?

— Ugy van, Felség.

— A Főtörvényszék ítélete fájdalmat okozott nekünk, — szólt Mária Terézia, összecuskva legyezőjét, hogy meztelen karját egy himezett párnára támassza. — A környezetünkhöz tar-

tozó hölgyek egyenesen kétségbeestek, minthogy a gróf valami gyengédebb érzést, mint barátságot tudott bennük ébresztetni . . . Ami bennünket illet, mi sohasem adtunk hitelt a vádnak, melyet Louvois úr emelt ellene.

— Köszönöm Felségednek, hogy ilyen jó véleménnyel van D'Ablincourt úrról. Valóban derék és hűséges nemesúr! . . .

— Ami azonban nem akadályozta meg, hogy becstelenségbe döntse Sandoval y Palomas herceg házát, — vágott megint közbe a királyné.

— D'Ablincourt gróf megkérte Ines seniorita kezét, — válaszolta a marquis, — és Hernan herceg . . .

Ausztriai Mária Terézia mély figyelmet szentelt honfitársa elbeszélésének, amely védőbeszédnek is beillett volna; mindazonáltal harmadszor is szavaiba vágott és megkérdezte:

— Hány éves volt a leány?

— Még nem egészen tizenhét.

— Milyen fiatal!

— A gróf még nem volt húsz éves, tehát . . .

— Milyen fiatal! — ismételte a királyné szigorúan.

— A herceg nem erre az okra hivatkozott, amikor a gróftól megtagadta leánya kezét, minthogy egy másik, kétségkívül kevésbé méltó férfihoz, Souvré báróhoz hajlandó lett volna őt nőül adni.

— Souvré! . . . Nem Louvois úr egyik teremtménye?

— Nem tudom . . .

— Egyébként mindegy; véleményünk szerint

az ön becsületes csábítójának az atyai elhatározáshoz kellett volna magát tartania.

— De a két fiatal lény szerette egymást, Felség! — kiáltotta a marquis, teljesen megfeledkezve magáról.

— Ah! szerették egymást! — ismételte Mária Terézia hirtelen ellágyulva.

— Igen, Felség!

— A szerelem! — sóhajtott halkán és ábrándozva a királyné, mintha egy titkos gondolatára felelne.

Majd fejét felvetve:

— Folytassa, marquis; ismerni kívánjuk a kaland fejleményeit.

Rios Castel úr egy pillanatig tétovázott, majd végleg eltökélve magát, így felelt:

— Mit mondhatnék Felségednek még, ha csak azt nem, hogy egy . . . gyermek . . .

— Gyermek! — kiáltott fel a királyné, robajjal nyitva szét legyezőjét.

— Igen, Felség.

— És Hernan herceg visszautasította a jóvátételt, amit a gróf felajánlott?

— Hogy az igazgat mondjam, Felség, amikor d'Ablincourt úr megkérte tőle leánya kezét, a herceg nem tudott a ballépésről.

— Ugy hogy? . . .

— Ugy hogy a fiatalok titokban házasodtak össze.

— Biztos erről, marquis?

— Egyike voltam a két tanúnak.

— Isten tehát velük van, — mormolta a ki-

rállyné. — És elutaztak?

— Igen, Felség.

Csend állt be, miközben Mária Terézia töprengeni látszott. Fehér keble, amely az udvari etikett szerint mélyen fedetlen volt, hevesen hullámozott, látható bizonyítékát adva az érdeklődésnek, melyet a két üldözött iránt tanúsított.

— Ismeretes, hogy hová menekültek? — kérdezte hirtelen.

A marquis zavartnak látszott.

— Felséged meg fog bocsájtani, — hebegte, — ha nem felelek e kérdésre.

A királyné ránézett, összekulcsolta szép, finom kezeit és mosolyogva mondta:

— Amint látjuk, ön őszinte barátja d'Ablincourt gróf úrnak.

A marquis meghajolt.

— Szegény gróf, — folytatta a királyné, — és szegény Ines!

A fiatal spanyol hangosan gondolkodott:

— Kiszolgáltatva egy kérlelhetetlen ellenség kénye-kedvének, valóban rendkívül sajnálatra méltók.

— Hogyan, Hernan herceg . . . ?

— Nem a Krózus-herceg száműzette d'Ablincourt urat! — válaszolta nyomatékkal a gróf barátja. — S e pillanatban az üldözött két áldozatot gyötörhetne egy helyett, ha utóbbiak nem lettek volna olyan elővigyázatosak, hogy elrejtőzzenek.

A méltatlankodás villáma gyúlt fel Mária Terézia tekintetében.

— Hogy valaki megtámadjon egy férfit, —

mondta, — még hagyján; de egy nőt! . . .

— Egy spanyol nőt! . . . — tette hozzá a marquis.

— Valóban, egy honfitársnőt, — folytatta a királyné, összeszorított kis öklével lesujtva ártatlan karosszéke támlájára. — Egy honfitársnőt, akinek semmi része sincs abban, ami a gróf elítélését, joggal vagy jogtalanul, okozta.

— Még nem is ismerte, amikor elítélték, — helyeselt Rios Castel úr.

— Ez felháborító! . . . Ha a grófnénak lakolnia kell valakitől, úgy az atyjától és nem idegektől, akik, hogy igazságtaan gyűlöletüket kielégítsék, nem riadnak vissza a legminősíthetlenebb hitványságoktól!

— Ah! Felség! — kiáltott fel a gróf ügyvédje, ügyesen kihasználva a királynében felébredt rokonszenvet. — Miért nem tudja Felséged megvédelmezni a szegény grófnét?!

Mária Terézia felütötte a fejét.

— Ki mondja önnek, uram, hogy nem tudjuk megvédelmezni?

— Bocsásson meg, Felség, ha megsértettem.

— Megvédelmezni az elnyomottakat . . . a gyengéket, nem méltó szerep-e ez egy francia királynéhez?

— Nagy és nemes szerep, Felség! . . . de . . .

— Fejezze be a gondolatát, marquis.

— Louvois úr . . .

A királyné ránézett.

— Ön gyűlöli, — mondta.

— Hazudnék, ha az ellenkezőjét állítanám.

— És d'Ablincourt gróf is gyűlöli; ez, nemde, magától értetődik?

— Neki sokkal nyomósabb okai vannak, mint nekem, hogy ne szeresse.

Mária Terézia homlokához emelte kezét, mint aki eltöpreng, majd pillanatnyi szünet után megkérdezte:

— Mi az ön franciaországi utazása célja, marquis?

E pillanatnyi szünetet, minthogy a királyné tekintete nem szegeződött az övére, Rios Castel úr arra használta fel, hogy megcsodálja ezt a jóságos és szelíd hercegnőt, akinek hitvesi boldogtalansága Európaszerte ismert volt, de akinek bájai még mindig arra látszottak teremtvé lenni, hogy tessenek.

— Felségednek . . . egyedül Felségednek meg fogom mondani, — felelte, elfordítva szemeit.

— Hallgatjuk, beszéljen.

— Becsületemre megfogadtam, hogy átadok a grófnak . . . bizonyos irományokat . . . amelyekkel érdeke, hogy rendelkezék.

— És ezek az irományok?

— Átadtam neki őket.

— Louvois miniszterre vonatkoznak, nemde?

— Valóban, őnagyméltóságára vonatkoznak.

— Pompás! . . . értjük.

És szíves hangon folytatta:

— Marquis; ha . . . sikerül önnek, — és számítunk buzgó barátságára, — kitudni d'Ablincourt grófé menhelyét, közölje velünk. Még ma meg fog-

juk kérni a királyt, hogy rendelje ki a grófnét személyünk mellé.

— Oh! Felség! — kiáltott a marquis sugárzó arccal.

— És ha a grófné hajlandó öltalmunkra bízni magát, kérje meg a nevünkben, hogy bízza ránk ezeket az értékes irományokat, amelyek egyfelől megbüntethetővé tesznek egy vétket, másfelől viszszaszerzik Öfelsége kegyét egy hű szolgájának.

Majd, mintha eszébe jutott volna valami, mosolyogva tette egyik ujját az ajkaira.

→ Ah! ne szóljon Louvois úrnak!

— Oh! — kiáltott a fiatal spanyol, büszkén felvetve fejét.

— Jó, jó; látom, hogy néma lesz, — mondta ismét a királyné.

Majd a kihallgatás végét jelezve:

— Jöjjön holnap vissza, marquis. Richelieu hercegnét értesíteni fogjuk, hogy újabb kihallgatást adtunk önnek.

Rios Castel úr mélyen meghajolt és búcsút vett.

Távozott a Louvreból, boldogan, hogy sikerrel hajtotta végre, amit kis diplomáciának nevezett és az éjszaka beálltával a gróffal megbeszélt találkozóra sietett.

Másnap, mikor újra Mária Terézia előtt állt, közölte vele a grófné címét.

A királyné behívatta testőrkapitányát.

— Vouvray úr, — szólt hozzá, egy pergament nyújtva át: — íme, Öfelsége parancsa, melyet holnap este fog kelleni végrehajtania . . . éjfélkor.

A kapitány átvette a pergamentet.

— Olvassa el! — szólt a királyné.

Vouvray úr szétterítette az írást és ezt olvasta:

„Mi, a király, jónak látjuk, hogy d’Ablincourt grófné, — amennyiben beleegyezik, — Öfelsége a királyné udvartartásához osztassék be. Elrendeljük, hogy nevezett grófné kerestessék fel lakásán, melynek címe meg fog adatni.

Lajos“.

S minthogy a kapitány kérdő tekintetet vetett Mária Teréziára, utóbbi így szólt hozzá:

— Csak holnap fogjuk tudomására hozni e lakeímet.

Majd hozzátette:

— Minderről egy szót sem, senkinek.

A kapitány meghajolt és távozott.

Mikor egyedül maradtak, a királyné imádan-dó mosollyal kérdezte, ami arról tanúskodott, hogy saját szíve is csordultig tele van örömmel:

— Meg van elégedve, marquis?

— Felség! — kiáltotta a marquis: — legyen áldott!

— Isten hallgassa meg! — felelte Mária Terézia, kezét nyujtva neki, amelyre Rios Castel tiszteletteljes csókot lehelt.

F É V A L

D'ARTAGNAN FIA

(LE FILS DE D'ARTAGNAN)

– A HÁROM TESTŐR FOLYTATÁSA –

II.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár
JOGOSÍTOTT TELJES KIADÁS

FRANCIA EREDETIBŐL FORDITOTTA
GELLÉRT HUGÓ

GUTENBERG KÖNYVKIADÓ VALLALAT R. T.
BUDAPEST

64.181/4/2

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IX.

Leshelyen.

A megelőző második estén, vagyis azon éjszaka kezdetén, amikor oly váratlanul megérkezni láttuk a marquist a Le Regrattier uccabeli házba, amely a számkivetett menedékhelyéül szolgált, Souvré báró, mint tudjuk, a leggonoszabb szándékoktól vezérelve és arcát fekete bársonymaszk alá rejtve, az Uj-híd felé irányította lépteit.

Mikor arra a helyre ért, ahol abban az időben a Samaritaine állt, a báró megállt.

Ezen épület előtt, amelyet IV. Henrik alatt a flamand Lintlaer Jean épített s amelynek célja az volt, hogy vízzel lássa el a Louvret és a Tuileriákat, állandóan gyanús alakok lebzseltek, legnagyobb részben csavargók, bérgyilkosok (*bravók*, mint ebben a korban nevezték őket), arra várva, hogy bármely, de általában nyíltan be nem vallható feladat elvégzésére felfogadják őket.

Manapság ezt piacnak neveznök: az orgyilkosok piacának.

A báró, aki szándékosan jött ide, hiába kop-

tatta a lábait, mert esni kezdett az eső s a rablólovagok még érkezése előtt elszéledtek.

Másnap este megint eljött s ezúttal szerencsésebb volt.

Két alakot látott, akiket alkalmasoknak ítélt céljaira: egy csodás termetű nagy ördögöt, aki azonban ugyanolyan szikár volt, mint magas, és egy másik sokkal kisebbet, akinek gömbölyűsége azonban kárpótlást nyújtott termete alacsonyságáért.

Az első a Folavril névre hallgatott és ugyanúgy, mint barátja, akinek Malvenu volt a neve, kapitánynak címeztette magát.

Észrevették a pillantásokat, melyeket a báró rájuk vetett, tanácskozni látszottak és elhatározásra jutva, megindultak az „üzletfél“ elé, akit a Gondviselés küldött számukra.

— Ördög és pokol! — mondta az első, a magas fickó, rezes hangon, amely mintha vadászkürtből harsant volna elő: — kegyelmes úrnak két megbízható kardra van szüksége?

Egy fuvolaszerűbb, csaknem mézédés torok hozzátette:

— Nemes barátom és én készséggel állítanók a mienket kegyelmes úr szolgálatába.

Malvenu volt, aki a támogatására jött.

A báró, miután tetőtől talpig végigmérte őket, csak e néhány szóval felelt:

— Egy óra múlva a *Három-Kugli* csapszékben.

— A nagy Menelaosz szarvaira! — válaszolta

Folavril; — ott leszünk, vagy örökösen a pokol rostján süljek!

— Ott fogsz sülni, az bizonyos, szeretett bajtársam, — dünnyögte magában Malvenu.

Majd cukros hangján hozzátette:

— Ott leszünk.

És lekapva széles nemezkalapjaikat, melyeknek lehetetlen lett volna ez eredeti színét megállapítani, de amelyek hosszú tollakkal — a megelőző uralom emlékeivel — voltak díszítve, könnyed hajbókolással elköszöntek.

Egy órával később a három férfi a következő párbeszédet folytatta a *Három-Kugli* csapszék külön termében:

— Számíthatok önökre? — kérdezte a báró.

— Döfjön át a sátán! ha nem vagyunk hajlandók teljesíteni parancsait, — viszonzta Folavril.

— Beszéljen, kegyelmes uram, — felelte a maga részéről Malvenu.

— Egész egyszerűen arról van szó, — kezdte a báró némi gondolkodás után, — hogy ma este ólálkodjanak a Mária-híd környékén és ügyesen kérdezősködve igyekezzenek megtudni, hogy egy fiatal színes leány . . .

— Egy néger! — kiáltott Folavril. — Egy néger! . . . vagy gebbedjek meg a szomszúságtól!

— Ugy van, egy néger nő . . . Iparkodni kellene kitudni, vajjon ez a fiatal leány a környéken lakik-e?

Mikor ide ért, Malvenu megszólalt:

— Legyen szabad a Kegyelmességednek járó legmélyebb tisztelettel megjegyeznem, hogy ismerem a fiatal személyt, akiről szó van.

— Ismeri?

— Csupán látásból!

— Belzebubra! — kiáltott fel magas bajtár-sa; — hát ez micsoda titkolódzás? . . . sohasem beszéltél nekem róla!

— Nem tartom kötelességemnek, hogy mindent megmondjak neked, szívem barátja, — mormolta a köpcös és alacsony Malvenu.

Majd a báróhoz, behízelgő hangján: :

— A Motte-aux-Papelards uccában volt szerencsém vele találkozni.

— Tudja, fiam, hogy hol lakik?

— Azt hiszem, igenlőleg felelhetek Nagyméltóságodnak, minthogy a „Magányos Házba“ láttam a fiatal leányt belépni.

— A „Magányos Házba?“ . . . melyik ház az?

— Egy nyomorúságos viskó, jöllehet a külseje nem árulja el. Mint az egész negyed tudja, egy hajdani hadbiztos, Poullétier úr tulajdona, a Mária-híd egyik építészének fiáé; senki sem érti, hogy alapjában miért is építtette fel, minthogy két pistolet sem hoz neki évente.

— Az imént azt mondta, hogy laknak benne, — jegyezte meg a báró.

— Pillanatnyilag igen, kegyelmes uram.

— És kicsoda?

— Kétségkívül a fiatal fekete leány. Azt azonban nem tudom, vajjon többedmagával lakik-e ott.

— Noshát! ez az, amit meg kell tudni.

— Meg fogjuk tudni!

— Minél részletesebb értesüléseket szereznek, annál jobban meg lesznek fizetve a szolgálatért, melyet nekem tesznek.

— Azt a magasságos! — mennydörögte Folavril olyan hangon, amelytől még egy süket is felpattant volna székéről: — Ön meg lesz velünk elégedve, vagy . . .

— Menjenek hát! Egy óra múlva itt fogom várni önöket.

— Egy . . . vagy két óra múlva, — vetette ellen Malvenu.

— A teremburáját! — helyeselt Folavril: — a kicsinek igaza van. Idő kell, hogy az ember alaposan csináljon valamit, az ördögbe!

— Ha nem lesznek itt, várni fogok! Menjenek!

A két kalandor távozott, nem egy asztalba ütközve csörömpölő szablyáikkal.

— Nemes őseimre! — szólt Folavril, amikor a küszöbre értek: — azt hiszem, kicsi, hogy egy gazembert fogunk!

— Egyszersmindenkorra, nagy barátom, — felelte a rövid Malvenu: — ne nevezz engem mások előtt „kicsinek“; nemesek közt, mint mi vagyunk, ez nem helyénvaló . . . Különben én is azt hiszem, hogy „Ökegyelmessége“ aranyfolyót fog fakasztani zsebeinkben.

És egymásba karolva, egyik poroszkálva, a másik szokott mértföldes lépteivel, elindultak a megjelölt hely felé.

A kíváncsi természetű Folavril útközben a fogai közt dünnyögött:

— A főeunuch turbánjára! Mit jelenthet ez a „komor fogadtatás“?

A báró álarcára célzott.

— Nem tudom!

— Nyilván csirkefogó!

— Akkor olyan csirkefogó, aki kiismeri magát a válogatott társaságban, — hahotázott az öklömyi ember.

— Hüüm! — köhécselt Folavril, aki érezte a csípést.

— Inkább azt hiszem, hogy szerelmes! — vette át a szót Malvenu.

— A fekete leányba?

— Nem! az úrnőjébe . . . mert a leánynak egy előkelő hölgy szolgálatában kell állnia.

— Ezt már nem mondanám.

— Ezt nem mondanád . . . Mit nem mondanál? — kiáltott a köpcös Malvenu, akit ez a becsmélés nyilván bosszantott. — Nem fordul talán elő minden ízlés a természetben?

— Ízlés . . . ízlés . . . felelte Folavril. — Vénusz övére! Természetellenes ízlésének kell lennie, aki kedvét tudja találni egy kormos archan!

— Bájos leány! — mormolta a kis rablólovag szerelmesen, a fejét ringatva.

— Tüzes mennykő! . . .

— Elragadó!

— Ördög és pokol! . . .

— Imádatraméltó! . . . Eszményi! . . .

— Talán valami bajod van, kicsi? — kiáltott Folavril, aki még káromkodni is elfelejtett, annyira megdöbbentette barátja áradozása.

— Még nincs, — válaszolta a kövér, majd a legnagyobb komolysággal hozzátette: — de azt hiszem, hogy valami lappang bennem.

— Egy fekete-baj! — harsogta a nagy kardcsörtető, boldogan, hogy megtalálta a szót. — Júdásra! Orvosolni kell!

— Ellenkezőleg!

— Kéményseprőnek akarsz hát felcsapni?

— Mit bánom a színt; szeretni akarok!

Folavril csaknem hanyatt esett s ezúttal az erélyesnél erélyesebb káromkodások egész pergőtüze pattogott az ajkairól:

— Azt a fűzfán kopogó! . . . Hát lehet szeretni . . . A tüzes istennyila! . . . egy ébenfaszínű babát . . . Pokol és kárhozat! . . . aki kátrányban mosakszik! . . .

Abbahagyta, a torkába zúduló átkok árjában fuldokolva.

— Te milyen szép vagy, nemes barátom! — mormogta Malvenu, gúnnyal elégítve ki bosszúját.

— Te meg milyen ostoba! — üvöltötte a másik magán kívül.

— Tudom; de mégis egy fokkal kevésbé, mint te.

— Kapitány! — rikácsolta mennydörgő hangon a felfortyanó óriás, kardja kosarához kapva.

— Kapitány! — vágott vissza nyugodtan a lobbánékony Malvenu, ugyanazzal a mozdulattal.

Amikor a két barát ezt a hangnemet ütötte meg és a hivatalos címet vágta egymás arcába, rendszerint valami becsületbeli kérdésen kaptak

össze. Cívódásaikban azonban sohasem ragadtatták el magukat nagyon messzire.

Most is végigmérték egymást s felkacagtak egymás pózán.

Lázasan tépdese a tőrzonborz szőrzetet, amely nála a bajuszt helyettesítette s ami mindig nagy lelki izgalmának volt a jele, Folavril most már kevésbé rideg hangon mondta:

— Majd még beszélünk a dologról, nagybélű!

— Veled nem, — felelte Malvenu; — a leánynyal, ha ő is akar, szívesen.

A másik megvetően vállat vont és nem válaszolt.

A két fickó folytatta útját és néhány perccel mulva kiért a Motte-aux-Papelardsra.

Folavril törte meg először a csendet, amely érdekes beszélgetésüket követte.

— Megérkeztünk, — mondta. — Nyitva fog kelleni tartani a szemünket, vagy sose kapjak bocsnatot bűneimre.

— Mind a kettőt! — toldotta meg Malvenu.

— És semmi ostobaság többé!

— Fel a komoly munkára!

Körüljárták a „Magányos Házat“, megérinték Planchet gazda csapszékének homlokzatát, visszatértek, a mellvédhez támaszkodtak és lebámulva a vízre, egyetlen pillanatra sem tévesztették szem elől vizsgálódásuk tárgyát.

Tíz perc telt el anélkül, hogy egyetlen szót is váltottak volna.

— Atyáim Istenére! — kiáltott fel hirtelen a

nagy káromkodó: — úgy látszik, koma, hogy csak időnket vesztegetjük.

— Vesztegetjük, nyilvánvaló, — felelte Malvenu mélabúsan. — De mit tehetünk?

— Bacchusra! Mindazonáltal csak nem kopogtatnatunk be a viskó ajtaján?!

— Hátha mégis bekopogtathatnánk?

— Azt hiszed? — kérdezte a kedélyes óriás, akinek mérhetetlen bizalma volt bajtársa bölcsességében.

— Biztos vagyok benne! csakhogy . . . nem fognak fogadni bennünket, — válaszolta utóbbi, mulatva, hogy sikerült felültetnie méltó barátját.

— Tehát?

— Tehát ma este semmit sem tehetünk! Térjünk vissza a *Három-Kugliba*.

Már éppen távozni készültek, amikor Folavril fülét hegyezte a folyó irányában.

-- Ne mozdulj! — suttogta hirtelen.

-- Mi az?

— Millió akasztófa! vagy a fülem cseng, vagy egy bárka közeledik.

— És mit látsz ebben rendkívülit?

— Az akasztott nyelvére! Egy bárka, ebben az órában, nem természetes jelenség. Figyeljünk!

— Figyeljünk! — felelte visszhangként a békés Malvenu.

És az árnyékban elrejtőzve, mindketten hozzálapultak a mellvéd talpához.

A bárka — valóban az volt — most kikötött a parton. Egy férfi ugrott ki belőle és felfelé indult a kőlépcsőkön.

A rakpartra érve, bizonyosságot szerzett magának, hogy senki sem figyeli meg és a „Magányos Ház“ felé irányította lépteit, de nem a ház ajtaja, hanem ablaka felé, amely alatt, mint már említettük, egy pad állt.

— Mit csinál? — mormolta Folavril.

— Meg kell tudnunk! — suttogta Malvenu. — Közeledjünk! . . . de kerülővel.

— Értelek, kicsi.

Végigcsúsztak a mellvéd mentén, eltávolodva Pomiletier hadbiztos házától. Mikor a távolságot elegendőnek vélték ahhoz, hogy észrevétlenül keresztülmehessenek az úton, átosontak, megindultak visszafelé és a titokzatos ház mögé érve, hogy úgy mondjuk, belevájták magukat a falába.

Innen, ha nem is hallhattak mindent, de legalább néhány szót elleshettek a beszélgetésből, amely az ismeretlen férfi és egy nő közt folyt le, aki háromszori halk kopogtatás után kissé kitémasztotta a mindig bezárt ablaktáblákat.

A rakpart és az ucca kihalt volt, a sötétség védte d'Ablincourt grófot és grófnét, — olvasóink felismerték őket, — mindamellettt túlzott óvatosságból halkán beszéltek.

— Isten legyen áldott, René, — szólta a grófné kihajolva, hogy csókra nyujtsa férjének homlokát.

— Ines! szép Inesem! — felelte a gróf, aki felállt a padra és megrészegült imádottja hajának illatától.

Néhány, kétségkívül szerelmes szó után, melyek a hallgatózók számára elvesztek, d'Ablincourt grófné behízelgő hangján folytatta:

--- Már nyugtalankodni kezdtem . . . Miért nem jött be?

— Avatatlan pillantásoktól féltem. Benyitni ajtaján akkor, amikor a hold sugarai annyira megvilágítják, mintha fényes nappal lenne, meggondolatlanság lett volna. Itt az árnyékban nyugodtabb vagyok.

— Szegény ember! — mondta Malvenu elmosolyodva; — olyan előnyös termettel, mint az enyém, nem keresné a sötétséget, hogy kedvesével beszélhessen.

— Aztán meg, — tette hozzá a gróf, — ma este csak nagyon kevés időt szentelhetek önnek, drága lelkem!

--- Hát ez mit jelent? Mit fog kelleni még hallanom?

-- Semmit, ami ijeszthetné! Ellenkezőleg!

— Azt mondta, ellenkezőleg?

— Igen!

--- Beszéljen, beszéljen gyorsan!

A gróf hangja remegett az izgalomtól, amikor így felelt:

— Végre birtokomban vannak az írások, Ines, amelyeket oly türelmetlenül vártam s amelyek megsemmisítik ellenségemet s ugyanakkor visszaszerzik számomra Ófelsége kegyét.

— Ah! René; igazat mond?

--- Ön tudja, drágám, hogy hazugság még sohasem hagyta el ajkaimat.

— De ki juttatta el önhöz ezeket az írásokat?

— A marquis; maga hozta el őket Madridból.

— Irományok! — szólt Malvenu, de annyira

halkan, hogy Folavril, aki csaknem hozzáért, semmit sem hallott.

Egyébként Folavril bóbiskolni kezdett. Ebből a bérnyilkosból nagyon rossz kém vált volna,

— Ah! a derék nemes úr! — kiáltotta Ines.

— Igazi barát, akiben, bevallom, egy pillanatra már kételkedtem.

— Végre hát cselekedhetni fog!

— Igen! . . . Ah! hányszor voltam már azon a ponton, hogy lemondjak bosszúmról!

— Ön rágalmazza magát, René.

— Csak igazságos vagyok magammal szemben; és ha nem csüggedtem el, csak azért történt, mert önre gondolva, visszanyertem bátorságomat.

— René . . .

— Ön nélkül, tenélküled, drága feleségem, — folytatta a gróf, akarata ellenére hangosabban: — nem koronázta volna siker ezt az elszánt, vakmerő vállalkozásomat. Én, d'Ablincourt gróf, a számkivetett, akit mint összeesküvőt és árulót üldöznek, harcra állok ki ezzel a félelmes ellenséggel, ezzel az átkozott miniszterrel!

— Mit mond? — kérdezte a félig elaludt Folavril.

Társa nem felelt neki, hanem eltöprengett.

— Ez politika! Talán szüretelhetni fogunk belőle . . . Jegyezzük meg mindenekelőtt, hogy a szerelmes, egy bizonyos d'Ablincourt gróf: férj és hogy a hölgy a felesége.

Ez a kis ember kitűnő emlékezőtehetséggel és éles ítélőképességgel rendelkezett.

— S most mit fog tenni, René? Mit fogunk tenni? — kezdte megint Ines.

— Ami engem illet, még nem tudom; önnek azonban, drágám, el fog kelleni hagynia ezt a házat.

— Elhagynom menhelyemet?

— Hallgasson meg, Ines . . . Rios Castel marquis kihallgatást kapott Öfelségétől a királynétól és szót emelt az érdekünkben . . . Elsősorban az ön érdekében; és királyi honfitársnője, ez a jószívű és résztvevő lélek, megszánta sorsát.

— Nem értem.

— Én sem, — gondolta Malvenu leshelyén. — Ördögien bonyodalmas történet.

— Ausztriai Mária Terézia elhatározta, hogy önt maga mellé veszi; felhatalmazást kért rá a királytól és meg is kapta, — magyarázta meg a gróf.

— Én! a királyné udvarhölgyei közt?!

— Vonakodnék?

— Ó, nem, nem! legalább lenne pártfogóm, akihez könyöröghetnék leányomért és önért.

Egy hirtelen gondolattól megrémülve, a „Magányos Ház“ hölgye most felkiáltott:

— És Liliás, a gyermekem?

— Követni fogja . . . nem fogja önt elhagyni.

D'Ablincourt grófné megkönnyebbülten sóhajtott fel; majd újra aggódni kezdett:

— És ön . . . ön?

— Ne féljen semmitől, Ines; a királyné, amint a marquisnak jelezte, rám is ki fogja terjeszteni védőszárnyait, mihelyt kezében lesznek a bizonyítékok, amelyek már birtokomban vannak s amelye-

ket önnek fog kelleni neki átadnia.

— Nekem?

— Igen! holnap elhozom őket.

— Még mindig veszélyektől rettegek, — szólt a grófné, mintha szomorú előérzetekre felelne.

— Nem, szerelmem, — nyugtatta meg a gróf.

— Nem! szerencsétlenségeink végéhez közeledünk!

— Az ég hallgassa meg! . . . És mikor megyek az udvarba?

— A királyné, hogy eloszlassa a miniszter gyanúit, aki nyilván akadályokat gördítene terve elé, elhatározta, hogy holnap este küld önért, éjfélkor.

— Élfélkor?

Malvenu gondolkodott:

— Oh! szegény fejem! az ember belegabalyodhatik, annyira kúsza az ügy. A király, a királyné, a miniszter, ezek aztán az előkelő személyek! Mit fog vajjon mondani még?

Hiába gyötörte magát, mert már nem hallott többet, minthogy a gróf hangját lehalkítva felelte:

— Igen, egy hordszékben, melyet Öfelsége testőrei fognak kísérni, szállítják át Liliesunkkal együtt a Louvreba. Bátorság, drága feleségem . . . Egyébként én is itt leszek az árnyékban elrejtőzve; nézni foglak, mint visznek el és szívem veletek megy, drágáim, örök egyesülésünk reményében . . . De az idő múlik, válnunk kell.

— Ne még! — sóhajtott a grófné.

— Kell! . . . nemsokára nem fogjuk többé elhagyni egymást.

— Nemsokára! — ismételte a szegény nő me-rengőn.

A hangban, mellyel e szót kiejtette, volt valami fájdalmas árnyalat, amitől a gróf megborzongott.

Legyőzve izgalmát és titokban tartva felesége előtt a marquis figyelmeztetését ismeretlen vetélytársával kapcsolatban, megragadta és csókokkal halmozta el a kezét.

— Térjen vissza, drága Liliásunk mellé, — mondta, — és ölelje meg helyettem, amíg én is szívemre szoríthatom! . . . Én pedig hazamegyek szomorú otthonomba.

— Amikor olyan boldogok lehettünk volna itt, — mormolta a grófné szeliden, — addig is, amíg tervei sikerülnek.

— Nem! nem! nem! Ines. Ez túlságos megoldatlanság lett volna! Annak, akit Louvois úr gyűlölete üldöz, szakítania kell mindennel, ami drága neki . . . Ha elbukom, mielőtt elértem volna célomat, csak egy áldozat kerül a kőpadra!... Ha egy fedél alatt élnék veletek, benneteket is a vesztőhelyre hurcolnálak!

A rémület kiáltása röppent el a grófné ajkairól.

— René! René! — szólt reszketve.

De a gróf megnyugtatta:

— Bátorság! . . . bátorság! . . . drágám! . . még néhány nap és minden félelmed szétfoszlik. Égő ajkaik még egyszer érintkeztek.

— Viszontlátásra, René.

— Viszontlátásra holnap, imádoztam!

A gróf leugrott a padról, melyen állt, és ma-

ga hajtotta be az ablaktáblákat.

— Adjon Isten erőt, hogy mindig örködni tudjak feletted és drága Liliásunk felett, — mormolta, könnyben úszó tekintetet vetve a „Magányos Házra“.

Köpenyébe burkolózva most kilépett az árnyékból.

Malvenu és a szendergéséből felijedt Folavril, mindketten a falhoz tapadva, visszatartották lélegzetüket, nehogy elárulják vele jelenlétüket.

Nem kellett sokáig várakozniok.

A gróf, ugyanolyan óvatossággal, mint megérkeztekor, lement a parthoz vezető lépcsőkön.

A révész egy sarokkövön ülve várta; felállt és segített neki beszállni a bárkába, amely lassan tovasiklott a folyó sötét vizein.

A két bérgyilkos a mellvédre hajolva tekintével követte az árnyékot, amely fokozatosan eltűnt az éj sötétjében.

— Ki ez a hajós? — kérdezte Folavril, kinyujtva elgémberedett hosszú végtagjait.

— Az Ile-aux-Vaches révésze, — felelte Malvenu.

És ugyanazon az uton, amelyen jöttek, visszamentek a *Három-Kugli* csapszékbe.

X.

A két kalandorkapitány.

Utközben a két ember újra csevegni kezdett egymással. Beszélgetésük azonban ezuttal már nem a köpcös Malvenu „fekete“ szenvedélye körül forgott, hanem azon a jeleneten, amelynek tanui voltak és a bizalmas közléseken, amelyeket csak a kis ember volt képes részben ellesni.

A szószátyár Folavril, aki nem akart kevésbé ügyesnek látszani, mint komája, hiánytalan készletének valamennyi káromkodásával járult a társalgáshoz, olyan érces hangon harsogva ki őket az éjszakába, mintha egy egész kürtösezred fújt volna trombitáiba.

Ezzel a disszonáns bibliamagyarázattal fejezte ki sajnálkozását afelett, hogy nem hallhatta meg a gróf és a grófné beszélgetését.

A meggondoltabb Malvenu a maga számára tartotta meg azt a néhány ellesett foszlányt, melyről úgy érezte, hogy hasznára válhat.

Nem mintha nem bízott volna meg társában; távolról sem. Ez a két ember, akiket szoros barát-

ság fűzött össze, nem gyanakodhatott gyemásra.

E két teljesen különböző természet, — a rossz ösztönök fura keveredése, melyeket leggyakrabban elfojtottak a jó érzések, — végeredményben mindig megértette egymást.

E különös társulásban a fecsegő, nagyzó és erőszakos Folavril a férfi szerepét töltötte be, míg a szelid, behizelgő és halkszavú Malvenu urának látszott a másikat tekinteni; ámde, amint ez az igazi házasságokban is gyakran történik, ha az első hangosan parancsot osztani próbált, a második kérő hangon tanácsolt s mindig ez a tanácsa volt az, amelyet elfogadtak.

— Nyavalya törje ki a szerelmeseket! — nyivákkolt Folavril. — Mit is mondhattak egymásnak? . . . Te hallottál valamit, kicsi?

— Hm, hm! — hümmögte a másik.

— Ezer ördög! — kiáltotta a meszelőrud méltatlankodva; — ez nem válasz.

— Ne izgasd fel magad . . . — kezdte Malvenu.

— Ismerem a refrénedet. . . a felesleges izgalom megárthat, nemde? . . . Noshát! a megcsalt férjek szarvaira! lehet, hogy én heves vagyok, te viszont túlságosan csigavérű vagy.

— A nyugalom, ha nemis erény, legalább jó tulajdonság, Folavril barátom.

— A hevesség is, a mennydörgőst!

— Tudomásom szerint nem.

— Az istenfáját! . . .

— Élj nyugodtan és várd türelmesen a ha-

lált, amely amugy is túlságosan korán fog elérkezni számodra.

— De a sátán hasított patájára! mégis csak meg kell állapotodnunk.

— Mire nézve?

— A tekintetben, amit Komor-Fogadtatás úrnak mondani fogunk.

— Azt fogjuk neki mondani, amit láttunk.

— Én semmit sem láttam, a kutya-fáját!

Malvenu megvetően vállat vont.

— Sajnálatra méltó vagy, — jegyezte meg.

Ezt a sértést lehetetlen volt lenyelni.

— A pokol valamennyi szentjére! — üvöltötte Folavril: — vonja vissza szavait, kapitány!

És hirtelen megállva, gyiklesője markolatához kapott.

A vita újra fellángolt volna a kis ember kedélyessége nélkül, aki nyugodtan felelte:

— Tiszteletreméltó barátom és bajtársam, az imént ostobának mondtalak; most kijelentem, hogy hülye vagy! . . . s ez különbség.

— Szerencsére! — mondta Folavril; — mert e különbség nélkül . . .

És nemes mozdulattal taszította vissza hüvelyébe félig már kivont kardját.

Majd fogai közt hozzátette:

— Nem lehet haragudni erre az állatra!

Most, hogy kissé beszámíthatóbb vagy, amihez gratulálok, — kezdte megint Malvenu: — okoskodjunk . . . vagy helyesebben hallgass rám.

— Beszélj!

— Nemsokára emberünk előtt fogunk újra állni . . .

— Vagy álarca előtt.

— Ő kérdezni fog, mi pedig felelünk.

— Mit?

Malvenu gondolkodni látszott; majd fejét felvetve:

— Követni fogjuk az ihletünket, — mondta.

— Követni fogjuk . . . ebben nem látok semmi nehézséget, vagy száradjon ki örökre a torkom! — felelte Folavril, akinek társa útján mindig fáradság nélkül jött meg az ihlete. — De azután?

— Azután megvárjuk, hogy a Komor-Fogadtatás, amint elkeresztelted, megmagyarázza célját.

— Ez ellen a magatartás ellen nincsen semmi kifogásom. Az ördögbe! éppen én is tanácsolni akartam. Mondd csak, Malvenu, azt hiszed, hogy ezt az első megbízatást egy ugyanilyen természetű második is fogja követni?

— Nem hiszem . . .

— Kárhozat!

— Biztos vagyok benne.

— Az áldóját! így jobban is szeretem.

— Azt gondolom, hogy ezután a kardra kerül a sor.

— A sötét partok Megéráira! — kiáltotta Folavril; — ez jobban izlik, mint a kémkedés.

— Nekem is, — helyeselt Malvenu.

Majd észrevéve, hogy már közelednek a *Három-Kuglihoz*:

— Egy szót se többet, nemes barátom, — mondta; — megérkeztünk.

A következő pillanatban a két kalandorkapitány belépett a csapszék ivójába és szertartásosan leült a báró asztalánál, aki ebben az időben még egyedüli fogyasztó volt.

— Nos? — kérdezte utóbbi élénken, mihelyt letelepedtek mellé.

Malvenu ragadta meg a szót.

— Kegyelmes úr türelmetlen? — kérdezte.

— Igen! . . . mit tudnak?

— Sok mindent, ami azt hiszem érdekelni fogja Nagyméltóságodat.

— Akkor miért nem beszélnek?

— Ne siess, barátom, — jegyezte meg Folavril oktató hangon, — mert megbotlik a nyelved a gyors beszédben.

— Gúnyt űznek belőlem? — morgott a báró.

— Ismerem ezt a felfortyanást! . . . — szólt megint a nagy csavargó.

— Mindenekelőtt tudjuk, kegyelmes uram, — vágott közbe Malvenu, — hogy egy fiatal hölgy . . . minden bizonnyal egy előkelő hölgy. . .

— S hozzá még színes, — bökte ki az óriás.

— Hogyan, színes? — kiáltott a báró felállva.

— Eh! nem, — mondta Malvenu ingerült tekintetet lövelve társára. — A fekete nő, akit ismerünk, cselédje a fiatal hölgynek, aki abban a házban lakik, amelyről már beszéltem kegyelmes-ségednek.

— És aztán? — kérdezte a báró újra leülve.

— Aztán, — sietett a válasszal Folavril: — egy férfi . . . egy nemesúr, ítélve . . . Tény-

leg, csontjaim porára! mi után ítélve? — szakította félbe magát, a kis emberre nézve.

— Finom körvonalai után, — sűgta neki gúnyosan az utóbbi.

— Úgy van, hogy a tüzes istennyila! Szóval egy nemesúr, legalább is végtelenül finom körvonalaiból ítélve, minden este helyet foglal az Ile-aux-Vaches révészének bárkájában és meglátogatja a hölgyet . . .

Kifáradva a hosszú szónoklásban, amelybe csak egyetlen fájdalomcsillapító káromkodást tüzelhetett, mély lélegzetet vett és bajársa felé fordulva:

— Így van, Malvenu kapitány?

— Hajszá! így, Folavril kapitány.

— Hogyan tudták meg? — kezdte a báró.

— A dolog nagyon egyszerű, — viszonzta a köpcös, aki sietett felelni, nehogy cimborája újabb baklövést követhessen el: — az imént voltunk tanúi a nemesúr és a hölgy találkozásának.

— Mit beszéltek egymással?

— Ah! hitemre, ön túlsokat kérdez tőlünk.

— Ügyetlenek!

— A rézangyalát! — dörögte Folavril; — Komor-Fogadtatás úr miért nem intézi akkor egyedül az ügyeit?

— Egyszóval? — mondta megint a báró, aki méltóságán alulinak tartotta, hogy e közbeszólásra feleljen és úgy tett, mintha nem hallotta volna a bizalmaskodó gúnynevet.

— Egyszóval, kegyelmes uram, — folytatta Malvenu: — ön most tudja, hol van a hölgy . . .

ami pedig vetélytársát illeti . . . mert kitaláltam, hogy vetélytárs . . .

— Ezzel nem bíztam meg!

— Az igaz, de nekem olyan szimatomban van, amely sohasem csal meg! . . . ami pedig vetélytársát illeti, mondom, holnap este kétségkívül ismét jelentkezni fog a „Magányos Háznál“ és mi a legalázatosabb tisztelettel várjuk az újabb utasításokat.

— Rendben van, — felelte a báró; — meg vagyok elégedve munkájukkal.

— Ha másként lenne, — jegyezte meg Folavril felderülve, — nehéz volna kegyelmes urral dolgozni.

— Akkor hát, fickók . . .

— Micsoda! — kiáltott fel egyszerre a két mákvirág, egy emberként felpattanva.

És Folavril, nevetséges göggel:

— Mi nemesek vagyunk, ezer ördög!

— A kard nemesei! — toldotta meg Malvenu.

— Ez az úr itt ön előtt, — szólt megint a nagy káromkodó, egy mozdulattal üdvözölve bajtársát: — *de* Malvenu kapitány, emberbőr szabász és gomblyukkészítő.

— Ez az úr itt ön előtt, — ismételte utóbbi, az üdvözlést viszonzva, — nemes barátom, *de* Folavril kapitány, a halál pallosforgatója és udvari szállítója!

És mindketten karban:

— Akik, ha fickók is, meg tudják fenyeíteni az arcátlanokat, akik ezt a szemükbe merik mondani.

E szavakkal egyszerre kardot rántottak és háromszor megkoppantották a padlót.

— De hangosak! — kiáltotta a báró elámulva. — De elég a szóvitából és hagyják békén kardjaikat.

A két kalandorkapitány összenézett.

— Ez elégtétel? — kérdezte a sovány óriás.

— Annak látszik, — felelte a kis kövér.

— Ez esetben rejtsünk kardot.

— Rejtsünk kardot!

— Meg fognak végül hallgatni az urak? — szólt Souvré úr, az asztalra könyökölve.

— Kegyeskedjék hát beszélni, az áldóját!

— Mit gondolnak, kivel van dolguk e pillanatban?

— Teringettét! a felelet egyszerű: egy örületen szerelmes nemesurral!

— Ah! a szerelem! — rebegette Malvenu szinte magánkívül.

— Aki arra kér bennünket, — folytatta Folavril, — hogy nyujtsunk neki segédkezet.

— Tévedés, urak! Én nem kérek; én parancsolok! . . . én nem parancsolok; én rendelkezem!

— Ivadékaim bűneire! . . .

— Elég! vágott közbe a báró kurtán. — Nem akarok hallani többet! Ne felejtsék el, hogy nekem engedelmeskedve, Louvois marquis miniszter úr Ónagyméltóságának engedelmeskednek.

— Ez már valaki! — gondolkodott Folavril hangosan.

— De van nála külön is! — tette hozzá Malvenu ugyanazon a hangon.

— Éspedig?

— A királyné!

— A király!

— A kutyafáját! urak — kiáltotta a báró, hevesen az asztalra csapva öklével; — elég volt a feleselésből! ... aki Louvois urat szolgálja, ugyanúgy szolgálja a királynét is és a királyt is.

Majd Folavrilhoz fordulva:

— Ön, a magasabb, valóban a kard embere?

— Putifár asszony erényére! mit kérdez tőlem?

— Feleljen!

— Ördög és pokol! *Holdfény* kezekedhetik értem!

— Holdfény?

— Eh! igen . . . ez becenév, melyet kardomnak adtam, minthogy éjszaka nem alszik ágyában és gyakrabban tükrözi vissza a hold, mint a nap sugarait.

— Izlés dolga, — mormolta a báró mosolyogva. — És ön, a kisebb?

Malvenu válaszolt:

— Én, kegyelmes uram, az enyémet *Amor-nak* hívom, mert egyenesen a szívbe döf . . . akarja megpróbálni?

— Felesleges . . . S önök kétségkívül becsvágyók?

— Ki nem az? a becsvágy az egyetlen érzés, amely megkülönböztet bennünket a többi állattól!

— Oh! mennyire igaza van, a kutyafáját! — kiáltotta Folavril. — Itélkezzék kegyelmes úr ön-maga. Napnyugtakor, szokásunk szerint, épp a D'Artagnan fia II,

Samaritaine előtt álltunk, kedvező alkalomra várva, hogy levegőre vigyük „Ámort“ és „Holdfényt“, akik nem szívesen alszanak, mihelyt beáll az éjszaka, mikor ön megszólított bennünket és találkozózt adott egy órával később a *Három Kugli* csapszékben. Az apostolok vérére! Micsoda váratlan szerencse! mert . . . tíz pistole-t szimatoltunk.

— Tizenötöt! nemes barátom.

— Legalább . . .

— Fejenként, — toldotta meg Malvenu.

Folavril folytatta, hogy el ne árulja a bámulatot, melyet cimborája keltett benne.

— Pontosak voltunk! . . . Ott aztán láttuk egymást. . . Amikor azt mondom, hogy láttuk egymást . . . csak a szokott kifejezésmódot használom, minthogy ön mindig elrejti az arcát, vagy epévé válják a borom! . . . Mindegy! térjünk napirendre e jelentéktelen részletkérdés felett, amely csak önre tartozik . . . Ön kiadta nekünk utasításait, amelyek bennünket, az ereimben csörgedező vérre! bennünket, a kard embereit közönséges kémekké alacsonyított! . . . Dehát ezzel . . .

— Húsz pistole-t kereshettünk, — sóhajtott a Malvenu.

— Legalább . . .

— Fejenként!

— Most már ismeri hitvallásunkat a pénzre vonatkozólag! — fejezte be Folavril. — Az áldóját! nem becsvágy ez?

— Lehetséges! — felelte a báró, aki szó nél-

kül hallgatott eddig; — de remélem, hogy becsvágyuk nem ösztökéli önöket a meggondolatlanságokig?

— Dögöljek meg! az ember azt teszi, amit tehet, kedves nemesuram! A kapitányi cím nem hoz sokat a konyhára, hogy ne mondjam, egyáltalában semmit.

— Meg aztán, — folytatta Malvenu, — szeretett tizennegyedik Lajos királyunk alatt . . . (Mindketten levették kalapjukat és meghajoltak) az ember nem keres annyit, bármennyire szomorú is beismerni, hogy rangjához méltóan élhessen . .

— Noshát! — vágott közbe a báró: — én kedvező alkalmat akarok önöknek nyújtani!

— Hogy keressünk? — kiáltott fel egyszerre a két szövetséges.

— Igen!

— Beszéljen, beszéljen szaporán! Ördög és pokol!

— De nehogy gúnyt űzzön belőlünk!

— Arról van szó, hogy tízpercenyi munkával kétezer tallért kereshetnek!

— Legalább? — gondokodott Folavril hangosan, reszketve az izgalomtól.

— Fejenként? — kérdezte a gyakorlatiasabb Malvenu.

A báró mosolygott.

— Ugy látszik, — mondta, — hogy ez a kedvenc szójárása! . . . Nem!

— Ah! — sóhajtotta a nagy káromkodó: — mondtam is magamban: az istenfáját ez túlságosan szép lenne!

— És mit kell csinálni, hogy ebben az aranyfolyóban uszhassunk?

— Egészen egyszerű egy kardvágást.

Folavril kidüllesztette a mellét.

— Becsületesen? — kérdezte.

— Az ördögbe! persze, hogy becsületesen.

— Akkor rendben van! . . . Egyébként visszautasítanám!

— Visszautasítanók! — toldotta meg a kicsi.

— Micsoda érzékenység! — gondolta Souvré úr vállait vonogatva.

Folavril a kardjára ütött.

— „Holdfény“ kezeskedik önnek a sikerért, — mondta.

— És „Ámor“ türelmetlenül várja a találka óráját, — tette hozzá Malvenu ugyanazzal a mozdulattal.

— Helyes! — szólt megint a gróf vetélytársa; — látom, hogy megértettek.

És jelt adva nekik, hogy hajoljanak közelebb, halkan folytatta:

— A kérdéses nemesúr holnap is ott lesz, így mondták?

— Igen!

— Gondja volt rá, hogy tudtunkra adja.

— Micsoda?

— Hallgatóztunk . . . hogy kegyelmes urat szolgáljuk.

— Rendben van! — gondolta a báró; — a tökfilkók nem mernének elárulni.

És hangosan hozzátette:

— Holnap tehát, az árnyékban elrejtőzve,

mindhárman ki fogjuk lesni a pillanatot, amikor magányosan visszaindul otthonába és akkor . . .

— Belekötünk! — szólt Folavril, — és ki a karddal; csak bízzák rám, vagy tüstént gebbedjek meg!

— Megértettük hát egymást?

— Kegyemes uré a szavunk!

— Holnap este, kilenc órakor, itt.

— Itt leszünk.

A báró felállt, hogy távozzék, de a két cimborára nem így számított. Gyorsan összesugva utánakeredtek és az ajtóban elfogták.

— Bocsánat! — mondta egy harsogó hang, amely mintha az égből dörgött volna.

Souvré úr megfordult és Folavril látta maga előtt, alázatos meghajlása dacára is jóval feje fölé tornyosulva.

— Mi az? — kérdezte.

— Csekélység, fékomadta! Kegyelmes úr nem adhatná át nekünk . . .

— A megbeszélt összeget? — fejezte be mintegy a földből előbuggyanva egy másik, szelid és fuvolaszerű hang, amely a rövid Malvenué volt.

— A munka elvégzése előtt? — szólt a nemesúr, akit ez a vakmerőség meglepett.

— Ez fel fog bennünket bátorítani, — felelte a két hang, egyik felülről, a másik aluról.

A báró gondolkodni látszott.

— Legyen! — mondta; — de számítok rá, urak, hogy ugyanúgy szemük előtt fogják tartani az én érdekeimet, mint az önökéit! . . . Itt van!

És egy erszényt adott neki, amelynek duzzadt

oldalai arról tanuskodtak, hogy nem hiányozhatik sok belőle a megígért kétezer tallérból.

— Viszontlátásra holnap!

— Viszontlátásra holnap, — ismételte a két kalandorkapitány, a padlót söpörve zsiros kalapjával. "

A jelenetből, amelyet elbeszélésünk elején írtunk le, már tudjuk, hogy mik voltak az összeesküvés következményei.

XI.

Az őrült Térésina.

D'Artagnan Georgest az álarcos emberrel tusakodva hagytuk el, aki nem volt más, mint Souvré báró, éppen abban a pillanatban, amikor a két küzdő egyike az ellenfelétől kapott heves taszítás-tól lebukkfencezett a lejtőn és eltűnt az örvényben.

Gérard és Landry, e jelenet tanui, a rémülettől megmerevedve, moccanni sem mertek.

Melyiküket nyelte hát el a fekete víz, amelynek baljós bugyborékolásától akarataik ellenére is megborzongtak, jóllehet e hanghoz szokva voltak?

A fiatal és bátor gyermek volt-e, akit csak futólag láttak . . . kivált Landry, aki utolsónak érkezett meg s akinek csupán annyi ideje volt, hogy leadja a vészjelet, mielőtt a küzdelem megkezdődött volna?

Vagy a másik volt? . . . Az, akit teljes joggal tekintettek gyilkosnak?

Rárohanni a gyáva támadóra és lemészárolni,

— ez volt egyetlen gondolatuk az adott pillanatban.

Még egy másodperc és mindent tudtak.

Az, aki a vad hareban életben maradt, miután kissé kifujta magát, megmozdult. Egy alaktalan-nak látszó tömeget vettek észre, amely csuszva-mászva, a talaj kiugrásaiban megkapaszkodva, felfelé kezdte vonszolni magát a lejtőn.

— Ön az, fiatal barátom? — kérdezte Gérard, megindultabban, mint látszani szeretett volna.

— Igen! — felelte egy lihegő hang, melyet a révész tüstént felismert.

— Légy áldott jóságos Szűz! — kiáltotta a derék ember.

És kinyújtva az evezőt, melyet még mindig a kezében tartott, folytatta:

— Fogódzék meg benne és tartsa magát erősen; fel fogjuk huzni! . . . Megvan?

— Fogom, az áldóját!

A két ember megragadta az evezőt és felhúzta a fiatal gyermeket.

— Uf! fujt Georges feltápászkodva.

Majd végigtapogatva magát, csaknem vidáman tette hozzá:

— Törés nincs! . . minden rendben van! . . köszönöm, barátaim!

— Inkább nekünk kell önnek köszönetet mondanunk önfeláldozó közbelépéséért, — mormolta a révész; — mert ha nem kisért volna el, váratlanul rajtunk ütve, szitává lőttek volna bennünket!

A becsületes hajós talán soha életében nem beszélt még ilyen sokat.

— Értem még nem is lett volna kár, — toldotta meg Landry lemondással; — de gazdám . . . a gróf úr . . .

— Ördögadta! — kiáltotta fel a fiatalember; — ön visszazökkent a valóságba . . . Nincs jogunk elérzékenyülni saját magunkon, minthogy valamennyien épek vagyunk. Gyorsan! siessünk ahhoz, aki ápolásunkra szorul.

Néhány lépéssel elérték a házikót és benyitottak a szobába.

A fenyőforgács lobogó lángjánál, amely gyászosan világította meg az odut, különös látvány tárult eléjük, amelytől földbe gyökereztek lábaik.

A kelepce áldozatának még mindig élettelen teste fölé egy nő hajolt és égő tekintetét félig csukott szemeire szegezte.

A jövevények lépteinek zajára nem fordult hátra.

— Ki az? — kérdezte Landry.

Gérard, kábulatából magához térve, csak ennyit felelt:

— Az örült Térésina!

Georges dermedten, megmagyarázhatatlan izgalommal nézte a mozdulatlan teremtest, aki teljesen elmerült néma szemlélődésében.

A nő hirtelen felegyenesedett, anélkül, hogy a haldoklóról elfordította volna tekintetét.

Helyéről, melyhez szinte hozzánőtt, a fiatalember most szemügyre vette a nőt, aki őt nem látszott észrevenni.

Megtestesülése volt a nyomoruságnak, csak-

nem rongyokban; a halántékokon már szürkülő, egyebütt szurokfekete zilált hajjal.

Első tekintetre úgy látszott, hogy már messze túl van az ötvenen, holott a valóságban még a negyvenedik életévét sem érte el.

Valamikor nagyon szépnek kellett lennie! Arcán, amelyen fájdalmas lemondás volt olvasható, különös kifejezés tükröződött, amely bizonyos pillanatokban megborzongatta az embert. Szemei, melyek mélyen ültek gödreikben, villámokat szórtak; majd szelidek voltak, majd szigorúak; de bárminő érzést fejeztek is ki, mindig élesen kutatók. Meghatározhatatlan, inkább sötétbarna, mint sápadt árnyalat festette meg arcbőrét, amelyen néhány korai ránc húzta meg árkait. Szája kicsi volt és csodálatos rajzú ajkak határolták; mikor felnyitak, vakító fehérségű fogakat tettek láthatókká, amelyeket még fiatal leányok is megirigyelhettek volna tőle. Sovány volt és szikár; pofacsontjai annyira kiugrók, mintha kívülről tapasztották volna őket erre a hervadt arcra. Magasnövésű volt, — ezt akkor látta a fiatal ember, amikor felegyenesedett. Formái, melyekről lehetetlen volt ítéletet mondani, eltűntek kifakult rongyai alatt. Csupán karjai voltak szabadok, amelyek annyira lesoványodtak, mintha egy csontváz karjai lettek volna.

A nő egész megjelenésében volt valami végzet-szerű. De nem volt visszataszító; ellenkezőleg, az ember vonzódást érzett iránta.

Jelt adott.

Gérard és Landry közelebb léptek hozzá.

S ekkor tompa hangon, amely mintha a síron túlról jött volna, megszólalt, hústalan karját a nyomorúságos ágy felé terjesztve, melyen a gróf feküdt:

— Élni fog!

A kis d'Artagnan nem mozdult.

A nő végül észrevette és felé indulva, kíváncsian nézte végig.

— Ön kicsoda? — kérdezte.

— Hát ön? — felelt vissza a fiatalember, meglepődve a kérdésen.

— Térésina, — mondta egyszerűen.

— Térésina?

— Az örült! — folytatta a nő, kényszeredetten mosolyogva

Miközben beszélt, szakadatlanul nézte a fiút és egyre közeledett hozzá.

Hirtelen remegés rázta meg egész testét, összaszott vonásai megvonaglottak; nyakizmai szakadásig megfeszültek a heves erőlködéstől, amellyel élénk izgalmát visszafojtani igyekezett.

— Oh! . . . oh! . . . — kiáltotta idegesen.

— Mi van önnel? — kérdezte Georges, meghökkenve az izgalomtól, melyet az ismeretlen nőben felidézett.

Az nem felelt; de közvetlenül hozzálépve, vállaira tette a kezeit és kutató tekintettel nézett szemek közé.

— Ne ingerelje, az Isten szerelméért! — sugta a révész a fiatalember fülébe; — az „együgyűek“ a sorsban olvasnak!

D'Artagnannak eszébe sem jutott, hogy ellen-

kezzék a szegény nő szeszélyével, aki iránt leküzdhetetlen érdeklődés támadt benne.

Utóbbi egyébként most más testtartást vett fel és lassan megragadva Georges balkezét, azt lázasan vizsgálni kezdte.

Mintha egy ókori jósnő végezte volna szertartását.

A csend és a félhomány, amely a szobára borult, még titokzatosabbá tette a képet.

Gérard és Landry nem látszottak törődni e jelenettel; visszatértek a sebesült mellé, akinek gyenge lélegzetvétele fokozatosan erősödött.

A fenyőforgács gyászosan pattogott, a kékes lángnyelvek időről időre világos barázdákat vontak a fiatalember nyitott kezén.

A nő csontos ujjai alighogy érintették Georgesét, de ez megborzongott ettől az érintkezéstől; az ujjak jegesek voltak.

A nő néhány másodpercig feszült figyelemmel vizsgálta a vonalakat, amelyek kereszteződtek és összekuszálódtak a fiú kezén.

— Oh! . . . oh! — ismételte.

— Mit lát hát? — kérdezte Georges.

— Ugyanazok a vonalak! . . . ugyanazok az előjelek! — mormolta a nő, válasz nélkül hagyva a kérdést.

— Ön ismer?

— Nem! — felelte, csaknem ijedt hangon.

— Akkor miért néz így rám és miért rémült meg annyira kezem vonalai láttára.

— Mert hasonlít hozzá.

— Kihez?

— Hozzá! . . . hozzá!

Majd hirtelen fülsértően, panaszosan felcsukló zokogásra emlékeztetően felnevetett, miközben ezeket az összefüggéstelen szavakat ejtette ki:

— Magas volt . . . szép . . . odaát . . . bátor! Terésina látta . . . mély. . . félelmes éjszaka . . . ah! menj . . . menj! . . .

Aztán elhallgatott, kezeibe temette arcát.

Csak szaggatott lélegzését lehetett hallani, amely heves hullámmzással emelte mellét.

Georges közelebb lépett hozzá.

A nő felvetette fejét és mozdulatlanul nézett rá.

— Szenved? — kérdezte a fiú szeliden.

— Mindig! — felelte a nő tétova szemekkel.

Majd összeszedve magát:

— Már nem tudom! . . . nem tudom! . . . Ki beszél hozzám? . . . ön! . . .

És hirtelen hátraugorva, vad dühvel folytatta:

— Kicsoda ön? . . . mit akar tőlem? . . . ellopta az arcát? . . . ön nem ő! . . . ön nem ő! . . .

És szemei, melyeket egyetlen könnycsepp sem homályosított el, úgy csillogtak, mint szentjánosbogarak éj közepette.

Georgesot leirhatatlan érzés fogta el. Nem tudta, minek tulajdonítsa a rokonszenvet, amely akaratlan ellenére is e kétségtelenül tébolyult nő felé vonzotta, akinek hangja szívébe markolt, míg merész és átható tekintete, — oh! ez a tekintet — leküzdhetetlen zavarba hozta.

— Akarja, hogy csevegjünk? — kérdezte tőle.

A szerencsétlen szemöldökei összerándultak;

mély redő árkolta homlokát.

— Nem! — kiáltotta, ismét szívet tépően felnevetve. — Térésina nem tud mondani semmit!... semmit! . . . vár és sír!

— Mit vár?

— A halált!

És karját a sebesült felé nyujtva hozzátette:

— Vigyázzon rá . . . és magára!

— Térésina! — kiáltotta a fiatalember szinte önkéntelenül.

A nő megint ránézett. Arca, amely elszomorodott és mélabús lett, ezuttal leírhatatlan gyengédséget tükrözött.

Teste megrándult; lelógó karjai félig felemelkedtek, mintha ki akarnának nyúlni; de hirtelen újra összeszedte magát és megint komor lett, mint előbb.

Gépies léptekkel megindult az ajtó felé.

Itt mégegyszer hátrafordult és siri hangon viasszaszólt:

— Isten őrizze!

Ezzel eltűnt az éjszakában.

Kábultságából feleszmélve a fiatalember azt kérdezte magától, hogy nem álmódott-e.

Többé semmit sem látott, semmit sem hallott.

Gérard és Landry még mindig a gróf körül szorgoskodtak.

— Oh, viszont akarom látni! — gondolta hirtelen d'Artagnan.

És anélkül, hogy a két ember észrevette volna, ő is kiment a házból.

Néhány lépésnyire előtt a nő sziluettje, mint

valami kísértet, imbolyogva távolodott a sűrű sötétségben keresztül.

Összeszorult szívvel követte e mozgó alakot.

— Mi van velem? — kérdezte magától, — és milyen hatalmat gyakorol rám ez a nő?

Valóban, tudatára sem ébredt az aggodalomnak, amely fojtogatta. Öntudatlanul ment, mintha egy idegen akaratnak engedelmeskedett volna.

Utól akarta érni Térésinát, de egy meghatározhatatlan érzés visszatartotta. Ösztönszerűen, mintha nem tehetett volna másként, lépteit az örültéhez szabályozta.

Váratlanul egy szomorú hang esendült fel az éjszakában és siralmasan dalolta:

Visszatérsz-e hozzám, aki várlak,

Drága kincsem, akit úgy sajnálak?

Visszatérsz-e, akit mindig lesek,

Ahhoz, aki annyira szeretlek?

Georges megállt, hirtelen a szívéhez kapva, mintha a dobogását akarná lecsillapítani.

Ezt a dalt, amely mint valami panasz ért el hozzá, már hallotta. Dehát hol? . . . Mikor? . . . Nem tudott emlékezni . . . de a szavak, melyeket maga elé mormolt, mielőtt még az éneklő ajkairól elröppentek volna, azt bizonyították, hogy a melódia már megütötte valaha a füleit.

Folytatta utját, meggyorsítva lépteit, mert mialatt állt, Térésina eltávolodott tőle s hangját már csak mint szinte érzékelhetetlen mormolást hallotta.

A szegény örült szeszélyes sétája a folyó part-

jára vitte le őket; most annak mentén haladtak tovább.

Itt és amott hosszú karók voltak beverve az iszapba, amelyek ugyanannyi horgonyhelyül szolgáltak a halászoknak, kik ott kötötték ki a bárkáikat.

Georges, akinek tekintete a sötétséget igyekezett keresztülfurni, hirtelen egy akadályba ütközött, amely elállta az utját.

Visszahőkölt s hogy lássa, hogy miben botlott meg, lehajolt. Rémület fogta el.

Egy test, — talán egy hulla, — terült el a földön.

Magához térve az érthető izgalomból, melyet e találkozás okozott, egy pillanatra megfeledkezett a tébolyult követéséről, hogy meggyőződjék, vajjon tényleg élettelen volt-e az, aki feltartóztatta.

Ujra a test fölé hajolt tehát és mellére tette a kezét.

— A szíve ver, — mormolta.

Alighogy e szavakat kimondta, bősziült kiáltás tört elő torkából.

A mozdulatlan tömeget kissé megfordítva, egy álarcot pillantott meg, egy fekete bársonymaszkot, mely az arcot takarta.

— Ó! — ordított fel; — megint csak ő!

És kirántva hüvelyéből a Souvré báró övén függő tört, szurásra emelte karját.

De keze szinte ugyanabban a másodpercben eryedten lehanyatlott.

— Nem! — kiáltotta.

— Öld meg! — parancsolta egy szintelen hang,

néhány lépés távolságból.

Hirtelen megfordult.

— Térésina! — hebegte.

— Öld meg! — ismételte az örüt.

— Nem! — felelte a fiatalember határozottan;
— a földön fekszik és védtelen!

— Öld meg! — ismételte a nő harmadszor is.

— Nem! — mondta megint, nemes és méltóságteljes mozdulattal vetve fel a fejét; — ez gyávaság volna!

E pillanatban egy holdsugár esett a fiatal gyermek férfias arcára, aki szinte megnőni látszott eltökéltségében.

Térésina, aki közvetlenül szemben állt vele, felhőrdült s a levegőbe csapott hosszú, csontos karjaival.

— D'Artagnan! D'Artagnan! — kiáltotta fuldokló hangon.

Majd a rémület hatása alatt, melyet egy örült-ségi roham még sarkanyuzott, fejvesztetten elrohant, értelmetlen kiáltásokat hallatva, melyeket a visszhang az egész szigeten széthordott.

Georges, hogy lecsillapítsa, szólítani akarta; fogai összeverődtek, egyetlen hangot sem tudott kiadni. Utána kart szaladni; lábai remegtek és felmondták az engedelmességet.

Izmai feszültségét ernyedtség váltotta fel; lassan, kínosan vonszolva maga után lábait, megindult vissza a révész kunyhója felé.

Mikor megérkezett, minden még a régiben volt. A gróf mozdulatlan maradt, de látni lehetett, hogy hamarosan vissza fogja nyerni eszméletét.

Kurtán, szaggatott hangon, — mintha ő is megőrült volna a Térésínával való érintkezéstől, — megkérdezte Gérard-t:

— Láta azóta a nőt?

— Az örültet?

— Igen, az örültet! . . . Visszajött?

— Nem! — felelte Gérard, merőn ránézve. —

Mi van önnel?

— Nem tudom! . . . Ne kérdezzen! . . . Kell, hogy viszontlássam! . . .

— Hát nem követte? — kérdezte most a hajós, aki nélkül, hogy elárulta volna, megfigyelte a fiatal ember távozását.

— Igen! de eltűnt előlem! . . . Hol találhatnám meg? Ön nem tudja? . . . itt lakik a szigeten?

A révész igenlően bólintott.

— Elvezetne a lakásába?

— Az odujába, — helyesbítette Gérard beleegyezés jeléül újra bólintva.

Figyelmeztették Landryt, hogy rövid időre távoznak és mindketten elhagyták a kunyhót.

Csakhamar egy kövekből és mohából rakott sírdomb féle kiemelkedést vettek észre, amely szemét-rakáshoz hasonlított.

Mikor Georges közelebb ért, látta, hogy a földkidudorodás, amelynek belseje barlangszerűen kivájt, egyik oldaláról néhány öreg, korhadó deszkával van elzárva. Nyomoruságosabb odut képzelni sem lehetett.

Egy ajtó, — ha ugyan e nevet megérdemelte, — ide-oda lóbálózott, nyikorogva ócska, rozsdás kampóin, amelyek minden pillanatban kihullással

fenyegettek a szüette cölöpből, amelybe be voltak ékelve.

A két férfi belépett.

Gérard helyesen mondta. Kevésbé volt lakhely, mint állati odu. Nem volt benne egyetlen háztartási tárgy vagy eszköz sem. Semmi! Teljesen üres: az egyik sarokban egy halom száraz levél, fű és rongydarab tanúskodott csupán arról, hogy fekhelyet akart valaki készíteni belőlük.

Gérard kifejező mozdulattal mutatott az üres fekhelyre.

— Köszönöm, barátom, — mondta a fiatal ember, aki kezdett hozzászokni a hallgatag hajós modorához; — menjen vissza társához; én várni fogok.

Gérard nem ellenkezett. Megszorította Georges feléje nyújtott kezét és hazament.

A kis d'Artagnan sokáig, nagyon sokáig várakozott, keresztbefont karokkal, nekitámaszkodva az ajtónak, hogy megakadályozza nyikorgását.

Mennyi gondolat csapott össze egymással e fiatal fejben! Mennyi minden kóválygott e szegény gyermek agyában, aki egy ismeretlent várt... egy örültet! . . . Hogy megmondja neki . . . mit? . . . Tudta-e ő maga is? És örökösen, örökösen ez a kérdés, amely szakadatlanul feltolult előtte és amelyre nem tudott felelni: Ki ez a nő?

Bizonyos, hogy az előző este óta nem volt sok nyugalma; és ha a szerencse, amelyet keresni jött Párisba, nem is jelentkezett rögtön a megérkezése után, azzal mindenesetre hízelelgetett magának, hogy kalandokat látott nőni a lábai alatt, mert nem

egészen huszonnégy óra folyamán elégben volt máris része és minden jel arra vallott, hogy lesz bennük része még ezentúl is.

A távolban harangozni hallott.

— Négy óra! — gondolta, kizökkenve révedezéséből.

Szürkés köd szállt fel és a fekete színezet, amely a láthatárt szegélyezte, lassanként megvilágosodott. A tárgyak kivehetőbbek lettek, bár még alaktalanok maradtak. Virradt.

— Gyerünk, — mondta magában, mélyen felsóhajtva; — vissza kell ténnem. Nem volna okos, ha a nappal itt érne.

És mégegyszer körülnézve, hozzátette:

— Nem jön . . . nem fogok semmit sem megtudni!

Szomorúan, a fáradságtól s még inkább az átélt izgalmaktól összetörve, tájékozódni igyekezett: előtte elmosódó földek, itt és ott egy-egy fával; mögötte a Szajna, melynek inkább sejtette, mint hallotta egyhangú mormolását.

Folyását követve, szükségszerűen a Mária-hídhöz kellett érnie.

Az ernyedtség végül úrrá lett e fiatal és erős szervezeten; lábait vonszolva indult útnak és húsz perccel később megérkezett *A Négy Testőr* csapszék elé.

Átment az Anjou-rakparton és éppen be akart fordulni a „Magányos Ház“ sarkánál, amikor hirtelen visszahőkölt.

Az út kellős közepén egy széles barna folt von-
ta magára figyelmét, amelyre a pirkadat rávetette
gyenge sugarait.

A föld beitta az emberi vért, — mert az orgyil-
kosság színhelyén volt, — de vádló árnyalata meg-
maradt a felületen.

E folt mellett Georges ott látta a kardját, ami
arról tanúskodott, hogy azóta még senki sem járt
erre.

Felvette a fegyvert, és hegyét csizmája szárá-
ban letörölve, bedugta övébe.

Mit fog most csinálni?

Arra gondolnia sem lehetett, hogy felköltse
Planchet-t . . . annál kevésbé, mert semmi áron sem
akart magyarázatokba bocsátkozni a lefolyt esemé-
nyekkel kapcsolatban.

A nap felkelt.

Már valami tompa morajlás zúgott füleibe, a
tenger távoli hullámveréséhez hasonlóan.

A felébredő város zaja volt.

Felnézett és meglátta a szoba ablakát, melyben
oly rövid ideig tartózkodott; az ablak nyitva ma-
radt.

— Kíséreljük meg! — mondta magában.

Összegyűjtve minden erejét, megkapaszkodott
a rácsozatban és mászni kezdett. Háromszor meg-
állt, mert kezei már-már felmondták a szolgálatot.
Bátorsága és akarata megacélozták izmait.

Végül felért az ablakpárkányig, keresztülvetet-
te lábát és bent volt a szobában.

Célhoz ért. Mindazonáltal volt annyi lélekjelen-

léte, hogy ismét bezárja az ablakot. Aztán megkapaszkodva a falban, az asztalban, mindenben, amit kezével csak elért, elbotorkált az ágyhoz, amelyre lerogyott és tüstént elaludt.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XII.

Planchet izgalmai

Amikor a kis d'Artagnan újra kinyitotta szemeit, Planchet-t látta, aki házisapkájával a kezében állt az ágy előtt és könnyen érthető meghökkenéssel nézett rá.

Hogyan! védençe még ki sem nyitotta az ágyat, még le sem vetkőzött, — csak nincs valami baja?

Georges kábán, még a néhány órával azelőtt lefolyt rettenetes dráma hatása alatt, dörzsölte szemeit és azt kérdezte magától, hogy tényleg felébredt-e már.

— Ah! — szólalt meg végül; — ön az, Planchet gazda?

— Igen, — felelte a kocsmáros. — Ugy látszik, hogy rosszul aludt . . . fogadni mernék, hogy valami gyötrő álma volt, fiatal uram.

— Mondja, hogy lidércnyomásom! — felelte Georges; — félelmes lidércnyomásom!

— A rendőrkatonákat látta viszont?

— Ah! ha csak ez lett volna!

— Mi volt hát?

— Semmi!

Miután e kurtán odavetett válasszal elejét vette a további kérdéseknek, megpróbált felkelni, de elgémberedett lábai megroggyantak alatta; tántorgott.

— Teringettét! — mondta megkapaszkodva az ágy oszlopában; — csak nem leszek rosszul, mint valami gyerkőc?

Planchet, aki néhány másodperc óta vizsgál-szemekkel nézte, hirtelen felkiáltott:

— Jóságos Isten! mi történt önnel? Csupa vér! És a véren kívül egy csomó sárfoltot is látok ruháján . . . és lyukakat! . . . csak nem űzte ki a lidércnyomás a házból?

— Nem! — felelte Georges komoran.

Planchet gondolkodott.

— Talán csak nem alvajáró?

Majd hangosan:

— Nem maradhat így, fiatal uram.

— Azt hiszi?

— Biztos vagyok benne! Az ember megijed, ha látja!

— Ah! ön túloz.

— De nézze meg magát!

A fiatal embernek nem volt szüksége a tükörré, hogy meggyőződjék. Jól tudta, hogy Planchet igazat mond; eszébe jutott, hogy elcsúszott a szerencsétlen gróf véreben és visszaemlékezett a rémes tusára, melyet az orgyilkossal vívott.

Aztán meg . . . aztán meg Térésina, aki e tragikus kalandokban tűnt fel, melyeknek ő volt az egyik hőse. Térésina, akinek tüzes pillantását még most is magán érezte, Térésina, aki oly mély be-

nyomást gyakorolt reá, hogy azóta képtelen volt elfelejteni.

— Tüstént orvosolni fogjuk a bajt! — mondta megint a kocsmáros.

— Hogyan?

— Fékomadta! úgy, hogy új ruhát szerzünk önnek!

— Mikor azonban nem vagyok abban a helyzetben, hogy megfizethessek érte . . .

— Már pedig ez az egyetlen mód, hogy elfogadható külsőt nyerjen, — vágott közbe a jó Planchet, boldogan, hogy szolgálatot tehet hajdani ura fiának. — Tíz percen belül meglesz mindene, amire szüksége van.

Távozni készült, de homlokára ütött és még hozzátette:

— Ah! a hirtelen gyengeségen is segítenünk kell; sőt azt hiszem, hogy ez éppen a legfontosabb... Tegnap az éhség vette le a lábairól; ma nyilván valami más dolog; de ha így is van, ugyanaz a gyógyszer alkalmazható. Várjon.

Négyesével szaladt le a lépcsőkön és tüstént visszatért, egyik kezében egy ugyanolyan palack borral, mint amilyennel az előző este vendégelte meg, a másikban pedig egy újabb adag kolbásszal és egy cipóval.

— Tessék! — szólt, letéve mindezt az asztalra; — fogyassza el, mert még messze van az ebéd.

— Milyen jó ön! — mormolta a fiatal ember ellágyulva; — és hogyan fogom valaha is meghálálni . . .

— Meghálálni? — szakította félbe Planchet. —

Hogyan? Én tartozom önnek hálával! . . . és büszke vagyok rá! . . . Csak fogjon hozzá! elég volt a beszédből! . . . Egyék, igyék és főként ne féljen, hogy terhemre van!

— Bármi történik is, — mondta Georges, — ma elindulok.

— Ma! és hová megy?

— Ahová Isten vezet!

— Akkor ugyan messzire jut, — gondolkodott Planchet hangosan, a fejét vakarva. — Jobb szeretném, ha valami mást határozna . . . Nem volna kedve katonának állni?

Georges felvetette a fejét.

— Ez a lgenemesebb hivatás! — felelte.

— Igen! mikor az embernek magának nincs, aki szolgáljon neki . . . és éppen ez az ön esete, fiatal uram . . . Miért ne lépne be Öfelség szolgálatába?

— Ez éppen a szándékom! . . . csakhoggy . . .

— Csakhoggy?

— Testőrnek szeretnék felcsapni!

— Az ördögbe! — kiáltotta a kocsmáros; — ez nem könnyű dolog!

— Ezt jól tudom! -- sóhajtott Georges.

— Mindazonáltal nem is lehetetlen . . .

— Önnek talán módjában állna . . .

— Megkísérelni? . . . minden bizonnal! . . .

Természetesen határozott ígéret nélkül! De ismeretek néhány magasállású személyt . . . köztük . . . szóval megpróbálhatom! . . .

A kis d'Artagnan elmosolyodott.

— Várni fogok! — mondta.

— Rendben van! . . . Most pedig megyek ruhát szerezni.

Planchet lement és távozott hazulról, csapszéke őrizetét Titemoussera, egy szegény bamba fickóra bízva, akit könyörületből tartott; és elsietett egyik szomszédjához, egy zsibárushoz, akinél mindent bevásárolt, amire szüksége volt.

Megrakodva az akkori divatnak megfelelő ruhadarabokkal, visszatért Georges szobájába és a fiú káprázó szemei előtt kiteregette egy terjedelmes batyu tartalmát.

Negyedóra leforgása alatt az átalakulás végbe ment és a fiatal ember új erőre kapva, frissen és üdén jelent meg ismét, mintha semmi rendkívüli sem történt volna vele.

Ahhoz semmi kedve sem volt, hogy a szobájába zárkózzék; lement tehát, lecsalva az iddogálók hangjától, akik egyre sűrűbben érkeztek s akik közé szándékosan elvegyült, hogy megtudja, vajjon foglalkoznak-e azzal, ami őt annyira érdekelte.

Valóban foglalkoztak vele.

Másról sem beszéltek, mint arról a kékesbarna színű, széles foltról, amelyben mindenki tüstént ráismert a vérre s amely az út kellős közepén éktenkedett. Mindenki megtette hozzá megjegyzését.

Planchet gazda a fejét vakarta, — ez szokott mozdulat volt nála, — és gondolatban egész sereg kérdést tett fel magának, amelyeket többé vagy kevésbé jogosult kényes meggondolások kísértek.

— Csak nem csinált ez a kis ördögfióka ostobaságokat? — kérdezte magától. — Hm! . . . Nem lepne meg! valamennyinek a főköti körül jár a feje

ebben a családban! . . . De mi is történhetett ma éjszaka a házam ablaka alatt?

Itt tartott monológjában, mikor az egyik szomszéd belépett.

— Ejha! Planchet koma!

— Mi az, Métivier koma?

— Láta a szőlőjét?

— A szőlőmet?

— Azt hát! az ablaka alatt?

— Mi van vele? — kérdezte Planchet. — Már virágzik.

— De még mennyire, — hagyta helyben Métivier koma; — furcsa virágokat hajt. Az ágak élet-telenül lógnak a fal mellett és a rácsozat egy része le van törve!

— A rézangyalát! — kiáltott fel a derék kocsmáros; — ezt meg kell néznem.

Kisietett és néhány pillanattal később visszatért, ezúttal abban a szilárd meggyőződésben, hogy ifjú védenca aligha ártatlan e pusztításokban.

Már éppen szólni akart neki és megkérni, hogy elégítse ki kíváncsiságát, amikor csapszéke ajtaja előtt léptek zaja hangzott fel, egy viszonylag nagyszámú csapat közeledtét jelezve.

— Hát ez meg micsoda? — gondolta magában.

Ideje sem volt választ találni e kérdésre; az ajtó hirtelen kinyílt és a Várparancsnokság egy altisztje jelent meg a küszöbön.

— Hol a kocsmáros? — kiáltotta.

— Én vagyok.

— Jöjjön ki!

— Nem; jöjjön ön be, ha akar.

— Legyen! — felelte az altiszt.

És néhány lépést tett a teremben.

Odakinn vagy egy tucat rendőrkatona állt készenlétben, hogy teljesítse vezetője parancsait.

Mikor az altiszt Planchet előtt volt, ridegen elkezdte:

— Ön menhelyet ad egy fiatal fickónak, akit keresünk.

— Nem ismerek fickókat, — felelte a gascognei hős hajdani komornyikja. — Férfiakat igen; ha férfit keres nálam, az már más; csak nevezze meg!

— Eh! a rézangyalát! — viszonzta az altiszt; — aligha tehetek eleget a kívánságának, minthogy én magam sem ismerem!

— Hát akkor? . . .

— Hát akkor majd más módszerhez folyamodunk.

És hátrafordulva az ajtó felé, kiszólt:

— Hé! Langlois!

Egy másik altiszt lépett be; kardja nem volt.

Georges és Planchet az első pillantásra felismerték.

— Teringettét! — mondták magukban; — a dolog kezd meleg lenni.

— Hol van, aki ellopta tőled a kardodat? — kérdezte az első jövevény a társától.

A lefegyverzett altiszt körülhordta tekintetét valamennyi jelenlevőn és megállapodott Georgeson.

— Itt van ni! — mondta rámutatva.

— Biztos vagy benne?

— Az áldóját! hogy biztos vagyok-e benne?!

Még most is az oldalán van a kardom a hitetlennek!

— Hitetlen vagy magad, állat! — kiáltott a fiatal ember magán kívül.

— Fogjátok el! — ordította egyszerre a Városparancsnokság két altisztje.

A rendőrkatonák beléptek.

— Jöjjenek hát! — szólt Georges, kirántva övén lógó kardját és háttal a falnak támaszkodva.

— Jövünk is! — felelte az első altiszt.

— Neki a lázadónak! — vezényelt a másik.

A katonák már engedelmeskedni készültek, amikor Planchet eltökélten útjukat állta.

— Nincs joguk hozzá! — mondta szilárd hangon.

— Igazán? — gúnyolódtak az altisztek. — Ki tiltakozhatnék ellene?

— A király!

— Igaza van, — mormolta az iddogálók többsége.

— Mit nem akarna még a fejembe beszélni? — kiáltott fel a fegyvertelen altiszt.

— Azt beszélem, ami nekem tetszik, — felelte a derék kocsmáros nekitüzesedve.

És higgadtabban folytatta:

— Öfelsége akarja és elvárja, hogy tiszteljék alattvalóit, amikor otthonukban vannak!

— Igen! igen! — kiáltották a jelenlevők: kivéve természetesen a rendőrkatonákat, akik két parancsnokuk véleményét osztották.

A jogi szónok szemeivel megszámlálta fogyasztóit és a katonákat, majd folytatta, örvendezve a kedvező benyomásnak, melyet már keltett:

— Önök erőszakkal törtek be hozzám! . . . Önök itt vissza akarnak élni hatalmukkal; tiltakozom ellene! . . . Ki innen!

— Ugyan, derék ember! — szólt most a második altiszt: — engedje teljesítenünk előírásunkat!

— Derék ember! — ordította Planchet, akit e minősítés, melyet sérelmesnek tartott, felháborított. — Majd megmutatom önnek, hogy milyen egy derék ember, aki jogait védelmezi!

És leakasztva egy alabárdot a kandalló párkányáról:

— Amint akarják! — kiáltotta, felborítva egy asztalt, melyet gyorsan a fiatal ember és maga elé tolt.

— Ah! hát így vagyunk! — rikácsolta az első altiszt, kihúзва kardját.

Majd embereihez fordulva:

— Előre! — vezényelte; — fogjátok el ezt a kis hugenotta-védelmezőt és ürítsétek ki az eretnek-tanyát.

A Városparancsnokság katonái már támadni akartak, de hirtelen ráeszméltek, hogy veszélyes helyzetbe kerültek.

Georges és Planchet szemben álltak velük, míg vagy tizenöt fogyasztó, felfegyverkezve mindazzal, ami kezük ügyébe akadt, padokkal, zsámolyokkal, cinnkorsókkal, elvágták visszavonulásuk útját és nyugtalanítóan összesúgtak.

A két ostromlott, akit a torlaszként alkalmazott asztal védett, erélyesen visszaverte a támadókat.

— Derék ember! — kiáltozta Planchet szakadat-

lanul, hevesen döfködve alabárdjával, amely, az igazat szólva, csak a levegőt találta, de tiszteletteljes távolban tartotta a rendőrkatonákat.

Csakhamar leírhatatlan lett a tülekedés.

Künn számos járókelő gyűlt össze, ellepve az Anjou-rakpartot és a Motte-aux-Papelards sarkát. A kíváncsiabbak bedugták fejüket a csapszék félig nyitott ajtaján.

Utóbbiak közt volt egy rongyokba öltözött nő is, akire rá sem hederítettek s aki könyökeivel utat tört magának az első sorig.

Amikor szemei megszokták a félhomályt, amely a teremben uralkodott, fülsértő sikolyban tört ki.

E pillanatban Georges észrevette.

— Térésina! — kiáltott fel.

És öntudatlanul, a fenyegető veszéllyel nem törődve, átlépett a barrikádon, mely ellenfeleitől elválasztotta és az ajtó felé igyekezett.

A rendőrkatonák tüstént közrefogták és megragadták, hogy elhurcolják.

— Hagyjanak! . . . — ordította; — dehát hagyjanak!

S mint egy verembe került fiatal oroszlán, úgy hadonászott kezeivel és lábaival, hogy a katonák meghátráltak rúgásai előtt.

Planchet, jóllehet nem értette elhált gazdája fiának új taktikáját, követte Georgesot.

Térésina kivált a tömegből és a hídfőhöz menekült; ott, a korláthoz támaszkodva, a kezeit tördelte és ökleit rázta, nagy csodálkozására a bámélszoknak, akik közül néhányan már nevetni kezdtek görcsös vonaglásaiban.

A szegény nő, anélkül hogy a feléje röpködő gúnyos szavakkal és izetlen tréfákkal törődött volna, siralmas hangon, mint valami litániát ismételtette:

— Megölik! . . . megölik! . . . megölik! . . .

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XIII.

Athos.

A kíváncsiak, akik sokkal messzebb voltak a csapszéktől, semhogya az annak belsejében történeteket láthatták volna, kedvtelve gyönyörködtek ebben a váratlan közjátékban, amikor a rakparton, pompás almásszürke paripáján ügetve, egy lovag jelent meg, akit számostagu kíséret követett.

A Szürke Testőrök alkapitányi egyenruháját viselte.

Amikor észrevette a tömeget, amely az utat eltorlaszolta, a nemesúr felkiáltott:

— Helyet!

E parancsot kényelmesebb volt kiadni, mint végrehajtani. Lovagunk is ráeszmélt, látva a nagy tülekedést.

Mindamellett, lovát visszafogva, megismételte:

— Helyet!

Most egy nő vad panaszkialtásait hallotta. Körülnézett.

Közvetlenül előtte, csaknem hozzáérve, Térésina rikácsolt:

— Megölik! megölik! D'Artagnan! d'Artagnan!
A lovag megrezzent.

Tüstént leszállt a nyeregből és kesztyűs kezével a szorongó bámészkokat félretőlva, szilárd léptekkel a kocsmá felé tartott.

A tömeg, melyet lenyügözött a büszke, dölyfös magatartás s a nemesség, amely e személyből áradt, tiszteletteljesen utat nyitott előtte.

A csapszék belsejében tetőpontját érte el a küzdelem.

Georgesot, akit a rendőrkatonák elfogtak, Planchet-től tüzelt párthívei megszabadítani igyekeztek.

Már erősen agyabugyálták egymást.

Talán vér is folyt volna, mikor hirtelen egy érces, ellenmondást nem tűrő, parancsoló hang szólalt meg:

— Le a fegyverekkel!

Valamennyi fej ösztönszerűen megfordult.

A derék kocsmáros örömkialtásban tört ki és e szavakkal törtetett a jövevény elé:

— Védje meg, kegyelmes uram!

— Kit?

— Az ő fiát! — kiáltotta Planchet, Georgesra mutatva.

A lovag a fiatal emberre emelte tekintetét. Arca kigyult és fekete szemei csillogni kezdtek.

— Hagyják ezt a nemesurat! — szólt a rendőrkatonákhoz fordulva, akik tisztelettel váraakoztak.

— De, kegyelmes uram . . . — kockáztatta meg a lefegyverzett altiszt.

Az alkapitány homlokát ráncolta.

— Hagyják, — ismételte, — ha nem akarják, hogy testőreimmal gyűljék meg a bajuk . . . Ez a fiú a kíséretemhez tartozik!

A katonák láthatóan elszontyolodva engedelmeskedtek és kivonultak; amit látva, a tömeg nem mulasztotta el, hogy püsszegéssel ne kísérje őket a távolból.

A lovag most Planchethoz fordult és a mozdulatlan, teljesen kábult Georgesre mutatva:

— Vezesd azonnal hozzám! — mondta.

— Igen! kegyelmes uram. Oh! igen! — felelte a derék ember, akinek szemei könnybe lábadtak a feszültség után.

Egy másodperccel később a lovag nyeregbe pattant és kíséretétől követve, ügyel-bajjal átvágta magát a sokaságon, amely hatalmasan megéljenzte.

— Ki ez a főúr? — hebegte ki végül Georges.

— La Fère gróf, — felelte Planchet.

— La Fère gróf? — ismételte a fiatal ember. Majd hirtelen könnyek szöktek a szemeibe.

— Ah! — kiáltotta: — Athos! . . . Athos!

Még beszélt, amikor egy szomorú dal visszhangja csendült fel.

E dal így hangzott:

Visszatérsz-e hozzám, aki várlak,
Drága kincsem, akit úgy sajnállak?
Visszatérsz-e, akit mindig lesek,
Ahhoz, aki annyira szeretlek?

— Térésina! — kiáltotta a fiatal ember.

És félretaszítva Planchet-t, aki egészen ártat-

lanul állt az útjában, kirohant a rakpartra.

Fürkészőn nézett körül.

Nem látott senkit! . . . senkit! . . .

Az örült eltűnt.

Troisville úrnak, a bátorság, a becsületesség és a büszkeség e megtestesülésének halála után La Fère gróf úr lett a szürke testőrök alkapitánya, minthogy e háromszáz nemesúrból álló díszszázad főkapitányi címét XIV. Lajos viselte.

A *szürke* és *fekete* testőrök elnevezés nem az egyenruha színére, hanem azon lovak szőrzetére vonatkozott, melyeket e két osztagban használtak.

Az első, — XIII. Lajos hajdani udvari gárdája, — kizárólag szürke vagy fehér lovakon ült, míg a másodiknak, — amely valaha Richelieu és Mazarin bíbornokok kíséretét alkotta, — csak fekete lovai voltak.

Az első század a Bac uccában volt elszállásolva, a második a Saint-Antoine külvárosában kaszárnyázott.

Minde nemesúr-katonák ugyanazon egyenruhát hordták: aranypaszomántos kék szövetköpenyt és mentét, négy nagy fehér keresztel, eggyel-eggyel elől, hátul és mindegyik oldalon.

Ezen egyenruha mellett a testőrök, akik hivalkodtak vagyonukkal és rettenthetetlen hírükkel, a legnagyobb fényűzést fejtették ki és rendszerint skarlátvörös ruhát, ugyanilyen színű zekét és hajtókát viseltek, arany gombokkal és gomblyukakkal.

Ez a rikitó ruhájuk szerezte meg számukra *A király vörös kísérete* nevet.

La Fère gróf, e nemesi századok elsejének alkapitánya, nagy kegyben állt XIV. Lajos király udvarában.

Igaz ugyan, hogy már nem volt meg benne az ifjúság tüze, — ötvenedik évében járt, — de higgadt cselekedetei, melyeket mindig a legnagyobb fokú méltányosság fűtött, amelynek útjáról sohasem tért le, annál is értékesebb főtisztté tették, minthogy ezzel minden próbát kiálló rendíthetetlenséget egyesített.

Ah! milyen messze volt az idő, amikor Athos név alatt három barátjával: Porthossal, Aramisszal és d'Aratagnannal együtt királyságokat tartott a kezében!

Mennyi emlék! . . . És mennyi sajnálkozás!

Porthos, e társulás testi ereje, amint ő, Athos, a szellemi erőt képviselte, halott volt; Aramis, aki egyre jobban elszakadt a világtól, még mindig a fogadalom letételének gondolatával foglalkozott s ami d'Artagnant illeti, őt az oldalán látta elesni Masetricht véres rohamánál, 1673 június 24-én és ő volt letéteményese utolsó szavainak.

Ah! mennyire emlékezett erre a francia fegyverekre nézve dicsőséges s baráti érzése szempontjából gyászos hadjáratra; erre az összecsapásra, amelyből az életben maradt testőrök markolatig véres és a csapásoktól csorba kardokkal tértek vissza.

Egyedül! . . . egyedül volt most, mert elvesztett bajtársai nem találtak helyettesekre.

Mit törődött a vagyonnal? Mit törődött a kiüntetésekkel, melyekkel elhalmozták? . . . Ah! bizonyos, hogy mindezt odaadta volna cserébe hús-

évéért és fegyvertársaiért! . . . Mindent odaadott volna, ha felélesztheti ezt a multat, amely szakadatlanul visszatért emlékezetébe s amelyben csak átsuhanó komor felhőként tünedezett fel gyalázatos feleségének, szíve gyászának, Milady Winternek anyagi arca!

És ez a főúr, akinél a mélabú mély szomorúságnak adott helyet, türelmesen várta az órát, melyben Istennek egyesítenie fog tetszeni azokkal, akiket annyira szeretett.

Palotája a Lions-Saint-Paul uccában feküdt. Éppen odatartott, amikor Planchet csapszéke előtt elhaladva, a véletlen összehozta d'Artagnan fiával.

Heves izgalom fogta el s mikor egyedül maradt nagy termében, mely dolgozószobájául szolgált, hosszasan eltöprengett.

Ebben a pazarul díszített és fényűzően bútorozott szobában csupán négy kép lógott a falon, amelyek mindegyike egy-egy testőrt ábrázolt, gyalogszerrel és természetes nagyságban.

E négy arckép ugyanazt az egyenruhát és ugyanazt a harcias külsőt tárta a szemlélő elé; csak az arcvonások voltak különbözők.

Az első arckép, amelyet a francia Rafael, Lesueur Eugène festett, széles ecsetvezetésű volt és a ház urát, Athost ábrázolta, a megtestesült nemességet, mély tekintetével és tiszta vonalaival.

A másodikban, amely kevésbé szabályos vonásai dacára is rendkívül megnyerő arcot ábrázolt, valami ravaszság tükröződött, melyet keskeny ajkai és a szemei kölcsönöztek; utóbbiaknak a lotharingiai Gellé Claude, mint tökéletes művész — jól

lehet a tájképfestőnek ez volt egyetlen efaju műve —, hogy úgy mondjuk, visszaadta egész elevenességét: ez volt Aramis.

A harmadik, amelyet Vouet Simon késvastagon kent fel, széles és derűs arcot ábrázolt, ahol minden nagyméretű volt: a szemek, az orr, a száj, sőt a fülek is, amelyek ha kicsik, nem álltak volna összhangban a hatalmas arccal, amely a testierőt tükrözte. Egyébként minden arányos volt rajta: egy Herkulesseel párosult óriás volt: Porthos.

A negyedik kép, amely d'Artagnané volt, egy tökéletes arcban a finomságot, a bátorságot és az egyenességet ábrázolta. Maga Lebrun Charles, a király festője, vitte fel a vászonra a hős vonásait.

La Fère grófot tépelődéseiből hajdani komor nyikjának, Grimaudnak belépése zökkentette ki, aki rangban melkedve, most az udvarmesteri tisztséget töltötte be.

— Gróf úr, — mondta izgatottan, — Planchet van itt . . . egy fiatal ember kíséretében, aki nagyon hasonlít . . .

Gondolatát egy pillantással egészítette ki, melyet a negyedik arcképre vetett.

— Bocsásd be a fiatal embert! — utasította gazdája.

Grimaud meghajolt, távozott és a következő másodpercben bevezette Georges-ot.

A gróf felállt.

A megzavarodott és csaknem reszkető fiú felé indult, merőn végignézte és mormolni kezdte:

— Igen! . . . ő az! . . . ő az, akit viszontlátok!

. . . derék bajtársamat! . . . barátomat!

— Gróf úr, — hebegte Georges.

— Bocsásson meg, gyermekem, — folytatta a testőrkapitány a legnagyobb gyengédséggel: — bocsásson meg, ha fájdalmas emlékeket ébresztenek önben . . . Mindazonáltal kell, hogy beszéljek önnek róla!

— Atyámról?

— Atyjáról! Megigérttem neki! Megesküdtem neki!

— Régen?

— Öt éve!

— Szóval halálakor? — kérdezte a kis d'Artagnan, az izgalomtól elfuló hangon.

— A halálakor! — ismételte a gróf tompán.

— Ön mellette volt?

— A karjaim közt lehelte ki a lelkét!

— Ah!

Georges hanghordozása, teste megrándulása, amely mintha arra vallott volna, hogy egy ellenállhatatlan erő vonzza afelé, aki haldokló atyját átkarolta, — minden ezt kiáltotta:

— „Ah! mennyire szeretném megölelni!”

— Gyere hát! — szólt a gróf, aki megértette és széttárta karjait.

A fiatal ember a nemesúr mellére borult, majd zokogásban tört ki és szabad folyást engedett könnyeinek.

A gróf sokáig átölelve tartotta.

Mikor a fiú kissé lecsillapodott, megfogta a kezét és a Lebrun festette vászonra mutatva:

— Ime! — mondta: — ez volt közöttünk a leg-

fiatalabb . . . a legderekabb!

— Atyám! — kiáltotta Georges, aki könnyektől fátyolos szemeit az arcképre vetette.

Lassan, áhítatosan, mintha Isten előtt állt volna, letérdelt és összekulcsolta kezeit.

— Hallgasson rám, lovag, — vette át megint a szót a gróf; — mert ez a cím önt mától fogva megilleti. Az egész történetét hallani fogja és az atyja fog önhöz szólni rajtam keresztül.

A fiatal ember felkelt, megállt az arcképpel szemben és így szólt:

— Hallgatom, kegyelmes uram.

Miután néhány másodpercig szünetet tartott, La Fère úr a következő történetbe fogott, melyet kötelességünknek vélünk visszaadni.

XIV.

Egy testőr szerelmei.

1661-ben, következésképp tizenhét évvel azon események előtt, amelyeket leírtunk, d'Artagnan lovag Rómában tartózkodott, Créqui úr, Franciaország akkori követe mellett.

Egy este, amikor a szokottnál hosszabb ideig maradt néhány barátja társaságában és egyedül igyekezett lakása felé, a régi Róma központjában, a Pantheon közelében, elég csekély távolságból női hangot hallott, amely kétségbeesetten kiáltott segítségért.

A kiáltások irányába futott és csakhamar négy csavargóba ütközött, aféle orgyilkosokba, akik VII. Sándor pápa testőrségéhez tartoztak, — a korszikai testőrséghez, amint nevezték.

A négy nyomorult egy fiatal nővel viaskodott, akin erőszakot akartak elkövetni. A nő védekezett, hősies ellenállást fejtve ki e vadállatok bősziült támadásával szemben és torkaszakadtából sikoltozott.

— Gyáva gazfickók! — kiáltotta d'Artagnan, kirántott karddal vetve magát a nő és támadói közé.

— Egy francia! — ordította két fickó.

— Pompás eset! — tette hozzá a másik kettő;

— egy ellenség és egy csinos leány! . . . Rajta, bajtársak!

D'Artagnan vállat vont és bátran megrohmozta a négyest.

A küzdelem nem tartott sokáig; néhány cselvágás elég volt, hogy hármukat leterítse, aminek láttára a negyedik, amint csak lábai bírták, megfutamodott.

A nő elájult.

D'Artagnan felemelte, karjai közé kapta, mint ha csak egy gyermeket fogott volna, s minthogy csupán néhány lépésnyire volt lakásától, haza sietett.

Amint szobájába ért, könnyű terhét lefektette egy karosszékre, lámpát gyújtott és elámult a csodálkozástól a fiatal leány szépsége láttára, akit megmentett.

A leány lassanként visszanyerte eszméletét; közben d'Artagnan kedvére szemügyre vehette:

Alig volt húsz éves; barna, nagy és bársonyos, de azért mély szemekkel; a fehér „mezzarótól“ körített arcban volt valami érzéketlen és hideg vonás, amely az útszélen oly gyakran található kőmadonákra emlékeztetett. Magas volt, karcsú, csodálatos formákkal; arra volt teremtvé, hogy vágyat ébreszsen egy férfiban, aki, mint a lovag, még ereje teljének örvendett.

A nő ránézett, majd felállt és kinyújtott kézzel elébe lépve, komoly és olyan édes hangon, hogy a testőr szíve megremegett tőle, megszólalt:

— Ön megmentett, signor; köszönöm!

— Csak azt tettem, signora, amit minden em-

ber megtett volna, akinek helyén van a szíve, — felelte d'Artagnan. — Nem érdemlek tehát köszönetet, sőt bőséges jutalmat is kaptam a gyönyörűség révén, melyet az ön láttára érzek, kivált hogy semmi baja sem esett.

— Ön nélkül elvesztem volna, — mondta megint a fiatal leány, — mert inkább meghaltam volna, semhogy engedjek az alávalóknak!

— De hogyan történt, hogy küzdelemre került a sor ön között és közöttük? — kérdezte d'Artagnan.

— Túlságosan sok időt venne igénybe, hogy elbeszéljem, — felelte a leány fájdalmasan.

— Ugysem tehetünk jobbat, minthogy csevegjünk, — viszonzotta a testőr, akinek remegő és zavart hangja elegendőképp elárulta, hogy hazudott magának: — mert nem tételezem fel, hogy hajlandó legyen új kaland kockázatainak tenni ki magát, kimerészkedve e késői órában a Champ-de-Mars elhagyatott városrészébe.

— Nem élhetek vissza és nem szabad visszaélnem nagylelkű vendégszeretetével, signor.

— Ne féljen semmitől, signora; becsületes ember áll ön előtt! És ha méltónak tart arra, hogy kitüntessen bizalmával, beszéljen!

— Legyen! — szólt a leány, ismét leülve. — Annál is inkább, mert senki másom sincs, akihez fordulhatnék. Talán meg fog kissé nyugtatni, ha elmondom önnek szerencsétlen sorsomat.

D'Artagnan is leült és kíváncsian várta az elbeszélést.

— Körülbelül egy évvel ezelőtt, — kezdte a fiatal olasz nő, — Torlonia falujában éltem, amely az

Albanot Aricia városától elválasztó völgykatlan közepén fekszik.

„Egyedül éltem atyámmal és boldog voltam. Földjeink hozadékából tartottuk el magunkat, melyek közül néhány meglehetősen távol esett házuktól.

„Egy este atyám eltávozott. Az éjszakát egyik birtokán akarta eltölteni, hogy már napkeltekor bejárhassa.

„Látta rajtam, hogy nyugtalankodom és gyötördöm.

„— Nyugodj meg, — mondta, miközben gyengéden megölelt: — holnap, mielőtt még a nap pályája felét megtenné, már vissza is leszek.

„Láttam, amint távolodott. Szívem összeszorult és könnyek fojtogattak. Atyám életét féltettem és nem tudtam szabadulni a szerencsétlenség előérzetétől.

„Már azon a ponton voltam, hogy utánakiált-sak: „Maradj! . . . ne hagyj el“, de hangom elhalt ajkaimon, annyira megbénított a fojtogató aggodalom.

„Ah! miért nem kapaszkodtam bele, tartottam vissza erőszakkal, vagy kísértem el legalább! Halott lennék, az igaz, de védelme közben haltam volna meg és nem kellett volna később elszenvednem hóhéra aljasságát!

— Mit beszél? — szakította félbe d'Artagnan.
— Édesatyja? . . .

— Atyámat orvul megölték! — felelte a fiatal leány, kezeibe temetve arcát.

— Megölték! kicsoda?

— Bel-Diavolo, a banditák feje, aki öt év óta tartotta rémületben a vidéket.

Pillanatnyi szünet után a signora folytatta:

— Másnap hiába vártam atyámat. A nap elmúlt anélkül, hogy visszatért volna. Megtébolyultam! . . . Éppen keresésére akartam indulni, amikor hevesen bekopogtak ajtómon.

„Szaladtam kinyitni; hirtelen felsikítottam és hátradöbbsentem: Bel-Diavolo állt előttem.

„— Ön! — kiáltottam.

„— Én . . . igen! — felelte.

„— Édesatyám?

„— Meghalt!

„Megtántorodtam. A nyomorult felfogott.

„Az ember érintése, akiről megsejtettem, hogy ő volt az orgyilkos, visszaadta erőmet. Kibontakoztam karjaiból és bátran elébe állva:

„— Te ölted meg? — kérdeztem tőle.

„— Én! Vonakodott téged kiszolgáltatni!

„Még be sem fejezte, mikor körmeim mélyen belevájódtak husába.

„Vadul felkiáltott és hevesen visszalökött.

„Fegyvert kerestem a közelemben . . . semmi! . . . Semmit sem találtam, ami segítségemre lehetett volna, hogy bosszút álljak e banditán, aki kérekedett előnyös külsejével, amelynek előnevét* is köszönhettem.

„Letörölve a vért, amely végigcsurgott arcán, hidegen megszólalt:

„— Az enyém lesz!

* Bel-Diavolo annyi, mint Szép-Ördög. (A ford.)

„— Gyere hát és végy el! — kiáltottam újra nekirontva.

„Már-már elértem, mikor egy hang kívülről bekiáltott:

„— Vigyázat!

„Bel-Diavolo gyorsan hátra ugrott, kitépte az ajtót és e szavakkal csapta rám:

„— Mielőbbi viszontlátásra!

„Aztán hallottam, amint eltávozott.

„Az ajtóhoz siettem. Ki akartam nyitni: lehetetlen! Kívülről ráfordította a kulcsot.

„A kétségbeesés megkettőzte erőmet. Kiáltottam! . . . Segítséget hívtam! . . . Végül jöttek! Ideje volt . . . öngyilkos lettem volna.

„Elbeszéltem, hogy mit mondott az orgyilkos. Kértem, hogy bosszúlják meg atyámat, felajánlva, hogy magam állok azok élére, akik hajlandók ezt az igazságos tettet végrehajtani.

„De mindnyájan csak összenéztek és egyetlen szót sem mertek kiejteni.

„A rémület, melyet e bandita ébresztett, akkora volt, hogy pusztá neve hallatára mindenki reszketett.

„Torlonia parasztjai vigasztaló szavakkal akartak ehelyett elhalmozni, amelyeket gyávaságuktól felháborodott szívvel utasítottam vissza.

„Kituszkoltam őket, türelmetlenül várva, hogy egyedül maradjak . . . egyedül kétségbeesésemmel és bosszúmmal, melyet ki akartam elégíteni.

„Miután elmentek, ünnepélyes fogadalmat tettem: megesküdtem, hogy megölöm Bel-Diavolot, atyám gyilkosát.

„Kellett, hogy megöljem! . . . Akartam! . . . Ugy tetszett, hogy maga Isten adott rá parancsot.

„Beállt az éjszaka. Távoztam hazulról. Egyetlen fegyverként csak egy tört vittem magammal, melyet elrejtettem fűzőmben. Mentem. Sokáig mentem! Hogyan nem haltam meg e hosszú út alatt? Nem tudom! Emberfölötti erő tartott lábaimon. Hová mentem? Találomra? Nem! Mint a falueska valamennyi lakója, ismertem a banditák táborát. Egy keskeny szakadéokban volt, egy nagy, bozontos szikla tövében, antik sírkövek közelében, melyekkel tele vannak hintve síkságaink.

„Elértem az oduhoz. Elbújtam a fűben, a bokrokban, gránittömbök mögött.

„Itt várakoztam.

„Távolban árnyképeket láttam időnként kirajzolódni a hold sápadt visszfényében.

„Szívem a megpattanásig vert . . . nem, hogy féltem volna! . . . Az aggodalomtól vert hevesen.

„— Hátha kiszökik kezeim közül! — mondtam magamban; — ah! még ha az orgyilkos horda kellos közepébe is kellen berontanom, el fogom érni és lesz időm leszúrni, mielőtt még lefognának.

„Éppen végrehajtani készültem e tervet, amikor egy árnyék vált le a barlang bejáratát alkotó óriási szikláról.

„Az árnyék felém tartott és világosabban kirajzolódott; felismertem: Isten velem volt, Bel-Diavolo közeledett.

„Minden erőmet össze kellett szednem, hogy visszafojtsam a torkomból feltörő kiáltást és törö-

met megragadva, készenlétbe helyezkedtem, hogy ráugorjak a nyomorultra.

„A bandita egyre közeledett, lassan, mintegy elmerülve töprengéseiben, vagy talán lelkiismereti furdalásaiban, — de nem, az alávalónak nem lehetek lelkiismereti furdalásai!

„Amikor két lépésnyire ért hozzám, felegyenesedtem és villámgyorsan szívébe döftem törömet.

„Összerogyott, melléhez kapva kezével.

„Beszélni akart, de a vér elfojtotta szavát. Egyetlen hang nem hagyta el átkozott száját.

„Most fölé hajoltam:

„— Bel-Diavolo, — mondtam neki: — az atyámat bosszúlom meg!

„Ajkai megvonaglottak, mintha átkot akartak volna szórni rám, szemei, melyekben a rémület és a borzalom tükröződött, rámmeredtek, majd feje tehetetlenül hátra esett: halott volt!

„Fejvesztetten rohantam haza. Gondolnom sem lehetett rá, hogy tovább is otthon maradjak.

„Tudtam, hogy Bel-Diavolo cinkosai igyekezni fognak bosszút állni érte és nem volt kétséges, hogy hamarosan felfedezik a kezét, amely leterítette.

„Sebtében összegyűjtöttem tehát értékesebb holmimat, — egész kis vagyont rámnézve, — és a Madonna oltalmára bízva magam, elmenekültem. Meg is védett, mert sikerült elkerülnöm az ellenem kivetett csapdákat és bántódás nélkül eljutnom, — de mennyi fáradság, nélkülözés és veszély után, — Róma kapujáig. Itt elrejtőztem egy házban, amelyt sohasem hagytam el, hacsak nem szükségleteim beszerzése céljából.

„Közvetve értesültem, hogy a banditák, nem tudván megállapodni az új főnök személyében, szétszéledtek és szövetségüket feloszlatták.

„A nyomorultak közül néhányan beálltak a korzikai gárdába; mások saját szakállukra folytatták az országutakon a fosztogatást és a gyilkolást.

„Már azt hittem, hogy többé semmitől sem kell félnem; de ma este, amint visszatértem a Santa-Maria-d'Ara-Coeli bazilikából, ahol szegény atyám lelkiüdvéért imádkoztam a Szűzhöz, négy bandita rámtámadt.

„Leselkedtek rám. Mikor lakásomhoz közeledtem, megrohantak; hárman közülük le akartak szúrni, de a negyedik felkiáltott:

„— Nem, bajtársak! . . . ne siessetek! . . . Ha nem lehetett a főnökünké, legyen a mienk! . . . Bizonyos vagyok, hogy ez a bosszú édes lesz Bel-Diavolo szellemének!

„A többiek is osztották véleményét s most mind a négyen fel akarták peckelni a számat, hogy elhurcoljanak, amikor ön közbelépett . . .

A fiatal leány elhallgatott; mindent elmondott.

— És most? — kérdezte d'Artagnan gyengéden.

A leány nem felelt; feje lassan keblére hullt és zokogás fojtogatta torkát.

— Ön azt mondotta, hogy egyedül van a világon . . . ki fogja hát megoltalmazni?

— Isten!

— Bizonyos, hogy ez az oltalom sem megveendő . . . én azonban, — tekintettel arra, hogy Isten aligha törődik a kiátkozottakkal, — a magam

részéről többre becsülnék egy éber szívet és egy jó karddal felfegyverzett erős kart.

Ujabb csend követte a derék testőr e megjegyzését, aki kissé meggondolatlanul adta ezzel értésére a signorának, hogy az Egyház emberölés miatt átkával sujtotta.

— Megengedi, hogy adjak önnek egy tanácsot? — folytatta d'Artagnan.

A leány beleegyezése jeléül biccentett.

— Ön össze van törve a fáradtságtól. Ez a lakás két szobából áll; egy ajtó választja el őket; az ajtó erről az oldalról bezárható . . . íme a kulcsa . . .

És az ágyra mutatva hozzátette:

— Pihenjen le; én ugyanezt fogom tenni az ajtó túlsó oldalán.

A leány ráemelte nagy, könnyes szemeit és válasz helyett kezét nyújtotta neki.

D'Artagnan át akarta adni a kulcsot.

A leány visszatolta.

— Nem! — mondta. — Ez sértés volna önre nézve! . . . Én hiszek önben!

A testőr megragadta és gyengéden megszorította a feléje nyújtott kis kezét, majd mélyen felsóhajtva távozott a szobából, amelyben már ott hagyta szíve egy részét.

Másnap várta, hogy a leány felébredjen.

Amikor léptei neszt vélte hallani, halkán bekopogtatott az ajtón.

A leány kinyitott.

D'Artagnan az első szempillantásra megállapította, hogy nem vetkőzött le.

— Köszönöm, lovag úr, — szólalt meg, mi-

előtt még a testőr a száját kinyithatta volna. — Ön jó volt és nemes . . . Sohasem fogom elfelejteti! . . . Isten vele!

És az uccára nyíló ajtó felé indult.

— Szóval, egy szép napon megint találkozni akar a korzikai gárda betyáraival? — kiáltott fel d'Artagnan csalódottan.

— Teljesedjék Isten akarata! — felelte a leány, miközben megállt.

— Isten! . . . Isten! — dörögte a testőr némi türelmetlenséggel. — Isten kétségkívül nagy; de nem mondta-e: „Segíts magadon és az ég is megsegít!“.

— Mit tehetek?

— Maradjon!

— Önnél?

— Miért ne?

— Ez annyit jelentene, mint új veszélynek tenni ki magam, — mormolta a fiatal olasz leány lesütött szemekkel. — S akkor én mondanám önnnek, amit ön mondott nekem az imént: ki fog megoltalmazni?

— Ki ellen? — kérdezte a testőr anélkül, hogy megértette volna.

— Önmagam ellen! — felelte a leány halkan . . . annyira halkan . . . hogy d'Artagnan inkább megsejtette, semmit meghallotta szavait.

Amikor felvetette szemeit, a testőr a lábai előtt volt.

Megfogta a kezeit, melyeket a leány vissza sem igyekezett húzni, és komoly és ünnepélyes hangon így szólt hozzá:

— Esküszöm önnek, signora, ha ugyan hisz bennem, hogy mihelyt küldetésem itt véget ér, velem jön szép francia hazámba és a feleségem lesz.

A leány megremegett, lehajtotta a fejét és nem válaszolt.

Sokáig maradtak így. Mit mondtak egymásnak? Sokat és semmit, mert csak a szemek fecsegők az első találkozások alkalmával és az ajkaknak különben tennivalójuk is van!

A nap szerelmi vallomások közepette telt el; mikor az éjszaka beállt, az ajtó, amely a két szobát elválasztotta, nem zárult le.

Igy éltek három évig, boldogan, hogy szeretik egymást, boldogan, hogy megmondhatják egymásnak.

A két szív egyesüléséből egy gyermek született, ami még jobban összekovácsolta a szerelmesek béklyóit.

Egy gyermek! egy fiú! Mekkora öröm az anyának!

D'Artagnan is boldog volt!

De a nő!

Kis Georgesa már elmúlt két éves és még mindig ő ringatta álomba, egy korabeli dallal, melyet valaha tanult s amelyet szakadatlanul dudolt neki.

A szeretet lény egy napon megbetegedett. Rendkívül erős láz gyötörte. Élete veszélyben forgott.

D'Artagnan harcra szállt a betegséggel és hála odaadó ápolásának, sikerült is legyőznie. Már bizalommal nézett a jövőbe, amikor parancsot kapott, hogy térjen haladéktalanul vissza Franciaországba.

Ez az ugyanolyan rettenetes, mint váratlan csapás mindkettőjüket kegyetlenül lesujtotta.

Vigye az asszonyt magával? Megengedte állapotát? . . . Még beteg volt és a parancs csak súlyosbította baját.

Az elutazásra vonatkozó rendelet határozott volt; d'Artagnan nem bújhatott ki alóla.

A testőr egy középutat választott, melyet az adott körülmények között a legmegfelelőbbnek tartott.

Barátai, honfitársai voltak a szent városban, akikben feltétlenül megbízhatott.

A nőt tehát, akit feleségének tekintett, két nemesúr oltalmába ajánlotta, akik teljes odaadással viseltettek iránta és elhatározta, hogy fiát, aki csak árthatott az anya egészségének, magával viszi.

Megállapodtak, hogy mihelyt az asszony képes lesz elviselni az utazás fáradsalmait, ő is tüstést felkerekedik.

Blessacba fog utazni, Gasogneba. Itt újra találkozni fog gyermekével és hírt kap d'Artagnanról, aki egyébként gyakran készült meglátogatni imádott kedveseit.

A válás napja elérkezett.

Szívettépő jelenet volt, amely csaknem életébe került a szegény nőnek; de elfojtotta fájdalmát és eltitkolta szenvedéseit az előtt, akit annyira szeretett.

— Menj! — mondta neki, zokogástól elfuló hangon. — Hamarosán ismét találkozunk! Menj! . . . és vigyázz kis Georgesunkra!

D'Artagnan tényleg elutazott, nehéz szívvel, komor balsejtelmekkel, amelyek, sajnos, be is teljesedtek.

La Fère gróf itt szünetet tartott és fiatal hallgatójára nézett.

Utóbbi arca könnyekben fürdött és lihegő légzete fájdalmas sipolással szakad ki tüdejéből.

— Bátorság, — mondta az öreg nemesúr részvétellel.

— Anyám! . . . szegény anyám! . . . — mormolta Georges.

A gróf folytatta:

— Mihelyt atyja megérkezett Párisba, tüstént hozzásiettem.

Levertsége és szomorúsága meglepett.

Kikérdeztem.

Ekkor beszélte el mindazt, amit ön most halott.

Édesanyja hírt adott neki magáról. Állítólag javult az állapota.

És édesatyja türelmetlenül várta teljes felépülését.

Gyakran, nagyon gyakran vágatott el megeresztett kantárszárral, megérkezett Blessacba, átölelte önt és újra visszatért Párisba, meg sem állva útközben egyebütt, mint a lóváltó-állomásokon.

Ebben az időben töt ki a Hollandia elleni háború.

Sokat gúnyolódtak, és nem alap nélkül, a jelentéktelen okokon, amelyek ezt a dicsteljes hadjáratot előidézték.

XIV. Lajost ingerelték a támadások, melyeket

a holland ujságírók az udvara ellen intéztek és kivált az az arcátlan érem, amelyet egy nyárspolgár, van Benning veretett s amelyen a francia király képmása alatt ez a felírás állt: *In conspectu meo stetit sol* (láttamra a nap megállt).

Édesatyjának és nekem Turenne marsal parancsnoksága alatt kellett hadbavonulnunk, mint-hogy Bellefonds, Humières és Créqui urak nem akartak alárendelt szerepet játszani és inkább távol maradtak a harctól.

Sokáig küzdöttünk, mert el kellett foglalnunk a Spanyol Alföldön Charleroit, Tournait, Douait, Lillet, Brugest. Azután következett Hollandia megszállása és Maestricht ostroma . . .

— Maestricht! — mormolta Georges fájdalmasan.

— Igen, gyermekem; a legkínosabb emlékekhez érkezem . . . de kell, hogy mindent tudjon.

Időközben atyja értesült, hogy az, akire egy pillanatig sem szűnt meg gondolni, — az ön anyja, — elhagyta Rómát. — Hosszú, nagyon hosszú idő telt el már azóta, és még mindig nem érkezett meg Blessacba!

Mi történt vele? . . . Mi lett belőle?

Szerencsétlen fegyvertársam, akire bilincseket rakott a kötelesség és a becsület, tehetetlen volt. Ugyanúgy mint én, aki vígasztaltam, kénytelennek érezte magát a rettenetes hadjárat végére halasztani az utánjárást.

Ó, jaj! A sors könyvében úgy volt megírva, hogy ne lássa többé viszont Franciaországot.

Június 24-én a „királyi kíséretet“ indították

rohamra: ötszáz testőrt, ezekétszáz nemes-gárdistát, kétszáz huszárt, kétszáz dragonyost, a svájci gárdaezredet, a francia gárdistákat, tizenkét század vasast és a száz-svájcit. D'Artagnan és én egymás mellett küzdöttünk, amikor rettenthetetlen barátom golyótól találva összerogyott.

Karjaim közé fogam. Rám emelte szemeit és így szólt:

— Athos! mindennek vége! . . . Nem látom őket többé viszont! . . . Fiam! . . . fiam! . . . Rád bízom! . . . Te látni fogod . . . és elmondasz neki mindent . . . mindent! . . .

La Fère gróf hangja megcsuklott; kezével megtörölte szürkülő bajuszát, amelybe egy könnycsepp pergett.

Volt valami nagy és szívettepő e megható elérzékenyülésben, amely az öreg nemesúr torkát fojtogatta ifjúkori bajtársa utolsó pillanatainak emlékénel.

Erőt véve magán, visszanyerte nyugalmát és folytatta:

— Kinyujtottam kezemet és ezt feleltem atyjának:

— Esküszöm neked, barátom!

— Köszönöm! — mondta még.

Majd végső erőfeszítéssel:

— Ő! . . . ő . . .

Nem tudta folytatni. Feje lassan hátrahanyatlott vállamra és kilehelte lelkét . . .

— Atyám! . . . Atyám! — zokogta a fiatal ember.

És szemeit az arcképre vetette, amely kimond-

hatatlan mosollyal látszott lenézni rá.

A gróf tovább beszélt:

— Csak két évvel ezelőtt, 1676-ban tudtam elhagyni a hadsereget, amely folytatta a hadakozást Flandriában.

Párisba visszatérve, megtettem a szükséges lépéseket; mindenfelé megbízottakat küldtem ki, de egyikük sem tudta meg, hogy mi lett az ön anyjából.

Ekkor eszembe jutottak atyjának önt illető szavai.

Egy hónappal ezelőtt elküldtem valakit Bles-sacba.

Azt az értesülést kaptam, hogy ön nemrég elutazott onnan, miután lefogta Manifou apó szeméit.

Képzelve el kétségbeesésemet; egyik fogadalmamat sem tudtam teljesíteni, melyet barátomnak, fegyvertársamnak tettem!

De micsoda öröm volt számomra, mikor ma reggel a véletlen összehozott önnel. S íme, most itt van! . . . itt van mellettem . . .

És az arckép felé fordulva hozzátette:

— Nyugodj békében, d'Artagnan! . . . Athos megesküszik, hogy helyettesíteni fog!

Hosszú csend követte ezt az elbeszélést, melyet csak a szegény gyermek szívbemarkoló zokogása és felcsuklásai szakítottak meg.

Most lassan felvetette fejét és a grófra nézett.

Utóbbi megéretette tekintetéből, hogy egy kérdést akar hozzá intézni.

— Talán kihagytam valamit e szomorú történetből? — kérdezte tőle.

— Igen! — felelte Georges.

— Vajjon mit?

— Anyám nevét.

— Anyját Térésinának hívták!

Velőtrázó sikoly rémítette meg La Fère urat
és Georges aléltan rogyott le a szőnyegre.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XV.

A vízben.

Souvré báróban, miután a kis d'Artagnantól legyőzve a Szajnába esett, tüstént az a természetes gondolat támadt fel, hogy új összeütközést kerülve, igyekezzék kihúzni magát a csávából.

Tudta, hogy ellensége a parton van, néhány lépésnyire tőle, s minthogy nem ő volt az erősebb, az önfentartás ösztöne okossá tette.

Nesztelenül felkerülve a felszínre, teli tüdővel lélegzetet vett, majd megint eltűnt, — ezúttal szándékosan, — s a víz alatt úszott; feje időnként felbukott; újra lélegzetet vett és újra eltűnt.

Amikor úgy vélte, hogy a maga mögött hagyott távolság már elég nagy ahhoz, hogy a kockázat ne legyen túlságosan fenyegető, felhagyott ezzel, ha nem is veszélyes, de rendkívüli fárasztó bűvár-úszással és a felszínen úszott tovább.

Amde ereje elhagyta.

Ruhái ólomsúllyal nehezedtek rá és megbénították mozdulatait.

Bárha kitűnő úszó volt, már előre látta a pilanatot, amikor mindörökre alámerül. Annál is inkább, mert félve, hogy magára vonja áldozata ba-

rátainak figyelmét, nem mert zajt ütni s így nem fejthette ki teljes tudását, kénytelen volt a víz sodrára bízni magát. Már érezte, hogy lassanként süllyed; jóllehet a feje még kinn volt, a víz elnyeléssel fenyegette.

— Mindennek vége, — gondolta; — elvesztem!

Az is eszébe jutott, hogy segítségért kiált. Kísérletet tett: a víz becsapott a szájába, melyet tüstént bezárt, de mégsem elég gyorsan ahhoz, hogy fulladozni ne kezdjen.

Most minden hidegvérét elvesztette; fülei zúgni kezdtek, karjai kétségbeesetten csapkodtak, abban a mértékben, amint teste fokozatosan alásüllyedt.

Már-már végleg eltűnt, amikor előrenyujtott kezei egy kemény, ellenálló tárgyba ütköztek, melyben a kétségbeesés energiájával megkapaszkodtak.

A menekvés volt ez? . . . igen . . . talán, ha ki tudja használni e váratlan segítséget vagy ha legalább eléggé össze tudja szedni az erejét, hogy kissé kifújhassa magát.

Az érzés, amely a bárót elfogta, amikor kezei nem csapkodtak többé az ürben, hirtelen visszaadta bátorságát.

Végső erőfeszítést tett; előredobva magát, melle beleütközött a tárgyba, melyet kezei görcsösen átöleltek. Egy karó volt, amely körülbelül egy méter magasságban kiemelkedett a vízből. Keresztbefonta rajta a lábait s mintha egy árbocon kúszna, felkapaszkodott rá, hogy szabadon tudjon lélegzeni.

Legfőbb ideje volt.

A nyomorult így maradt néhány percig, végsőkéig kimerülve; fuldoklási noham fogta el.

Lelkileg új életre ébredve, — mert testileg még végkép össze volt törve, — a támaszt, amelyet a gazemberek Gondviselése nyújtott felé, tájékozódásra igyekezett felhasználni.

Körülnézve a víz felszínén és a part irányában, homályosan még több, egymáshoz elég közel álló más karót látott.

Nem kellett egyebet tennie, mint ügyesen egymás után megragadni őket, míg lába szilárd talajt nem ér.

Minthogy más menekvése nem volt, a báró elhatározta, hogy megkísérli szerencsáját.

Mint a légtornászok, akik az egyik nyújtóról a másikra dobják magukat, lendületet vett és kinyújtott karral a legközelebbi karó felé ugrott.

Szerencsésen bele tudott kapaszkodni, kacsázó kőként éppen csak a víz felszínét érintve.

Sóhaj szakadt ki melléből.

Ez az életet jelentette ránézve, mert nem kételkedett többé az eredményben.

Némi pihenés után újra megpróbálta ezt a „vizi kötél tánct” és megint sikerrel.

E második karóba akaszzkodva, a víz alá merült, hogy kipuhatolja e helyen a folyó mélységét; nem tudott feneket érni.

Messze volt tehát még a part? E kérdésre nem talált választ, mert a sötétség átláthatatlan volt.

Különben mit törődött vele? A közvetlen veszély elmúlt és türelmesen bevárhatta, míg ereje

visszatér, hogy aztán egy második „harcsaugrást” kockáztasson.

Mikor már eléggé kipihente magát, újra meg újra kezdte a műveletet és mindig ugyanazzal a szerencsével.

Ez a testgyakorlat körülbelül egy órát vett igénybe, minthogy mindegyik veszélyes lendület előtt átlag tíz-tíz perc pihenőt tartott.

Végül szilárd talajt érzett . . . helyesebben iszapot, amelybe könnyedén besüppedt.

De mi volt ez ahhoz a veszélyhez képest, amelyen túlesett?

Lábai egy testbe támaszkodtak: hogy kemény volt-e vagy tapadó, mit bánta? Csak annyi kellett neki, hogy oly támpontja legyen, amely kevésbé ingatag, mint a víz.

A nehezebb részen átesett, bárha az igazat megvallva, minden egyes lépés után egyre gyengébbnek érezte magát.

Rémítő gondolat cikkázott fel benne.

Hátha összerogy, mielőtt célhoz érne!

Ez a gondolat felvillanyozta.

Ráeszmélve, hogy egy pillanatot sem vesztegethet, eltökélte, hogy kilából ebből az akaratlan és tulságosan huzamos fürdéből. A víz most félelemmel töltötte el.

— Ha összeesem, — gondolta, és joggal kellett félnie, hogy elájul, — azt akarom, hogy legalább a parton essem össze. Ez a fekete folyó megfagyasztja ereimben a vért és borzadással tölt el. Minden kis hullámfodorban, amely megnyal, egy

hulla hidegét érzem: a gróf hullájáét!

Most, amikor elcsüggedt, már gyötörni kezdte a lelkiismereti furdalás.

Az utolsó karók segítségével, ereje végső megfeszítése árán, elérte a partot, amelynek lejtője ehelyütt szerencséjére kevésbé volt meredek, mint máshol.

Megkapaszkodva a fűcsomókban, csúszó-mászóként vonszolva testét, egész iszapréteget cipelve magával végül felért a töltés tetejére.

Souvré báró itt megállt.

Hasán fekvve fel akart tápászkodni, de hasztalan erőlködött; szemei lecsukódtak; érzékszervei hirtelen felmondták a szolgálatot és feje, mint valami ólomsúly, előrezuhan, majd eszméletét veszítve elterülve maradt a földön.

Ájulata sokáig tartott és ebben az állapotban talált rá és irgalmazott meg neki Georges, aki mint tudjuk, Térésina után rohan.

Az éjszaka frissessége lassanként magához térítette a bárót.

Eleinte fogalma sem volt róla, hogy mi történt vele.

Homlokához akarta emelni az egyik kezét; megémberedett karja tüstént visszahullt.

— Mi ez? — kérdezte magától. — És hol vagyok?

Kínosan felegyenesedett és körülhordta fátyolos, zavaros tekintetét.

Hirtelen görcsös remegés fogta el; fogai vacogni kezdtek; kúsza gondolatai megtisztultak: emlékezett.

— A víz! — mormolta borzalommal.

Karjai ösztönszerűen úszó mozdulatokat tettek. Agya, mely még nem nyerte teljesen vissza egyensúlyát, azt a hitet ébresztette benne, hogy folytatnia kell a folyékony elem elleni küzdelmet.

— Megmenekültem! — mondta megint, a megkönnyebbülés mély sóhajával.

Majd hozzátette:

— Nem maradhatok itt!

Minden erejét összeszedve, sikerült felállnia.

Lábai megrogytak alatta. Menni akart; érezte, hogy tántorog, mint a részeg.

Esztelen félelem fogta el. Ugy tűnt neki, hogy itt kell meghalnia. Felkiáltott.

Senki sem válaszolt kétségbeesett hívására. Még a visszhang is néma maradt.

— Oh! — hebegte vacogó fogakkal: — nem akarok itt meghalni! Nem! Nem! nem akarok!

Lihegve, a hidegrázás dacára is verejtékben fürdő arccal vonszolta testét térdein, kezeivel segítve magát előre, melyeket nem volt ereje felemelni.

Elég sokáig maradt így, előrecsukló fejjel, a nedves földbe ragadó lábakkal, sárba markoló görösös ujjakkal, mint valami tisztátlan állat.

E pillanatban egy gyermek is elbírt volna a nyomorulttal.

Tüzes torkából hörgés szakadt ki. Vérbeborult szemei nem láttak többé. Fülei gyászosan búgtak és halántékai hevesen vertek.

Feje lekókadtt; karjai, amelyek nem bírták tovább teste súlyát, összezsuklottak és hirtelen előre-

eső homloka egy kő élébe vágódott.

A vér kiserkedt: észre sem vette.

Ismét elájult, miközben arca megfürdött a felpuhult földben.

Menekvését ép e gyengeségének köszönhette.

E vérveszteség nélkül, amely csökkentette a vérnyomást, Louvois marquise távoli rokona fel sem kelt volna többé a földről.

A báró másodszor is felnyitotta szemeit és kiemelte fejét a bűzös piszokból, amelyben fetrengett.

Viszonylagos megkönnyebbülést érzett.

Akarata végső megfeszítésével, amire semmi más körülmények között sem lett volna talán képes, feltápászkodott és néhány lépést vánszorgott.

Megállt, sipolva lélegzett és megismételte kísérletét.

Zavaros szemei a pirkadat világánál észrevették a sziget első házait.

Bármibe kerüljen is, oda kellett érnie.

Ott biztosan segítséget fog találni. Nem akart egyebet, mint emberekkel találkozni, akik elvezessék lakására.

Elérte végül az annyira óhajtott célt és halálosan kimerülve rogyott a legelső ajtó elé.

Zuhanása zajára néhány ember sietett elő és kezdett szorgoskodni a nyomorult körül.

Apolásuk újra eszméletre térítette és Souvré Raoul báró végül elvezettethette magát palotájába, ahová inkább holtan, mint élve jutott el.

XVI.

Lábbadozás és kétségbeesés

Ugyanabban az órában és csaknem ugyanazon az úton, melyet a báró tett meg, Gérard és Landry, felhasználva az éjszaka utolsó árnyékát, d'Ablincourt urat egy rögtönzött hordágyon átvitték Le-Regrattier uccabeli házába.

A derék szolga és a révész arra gondoltak ugyanis, hogy megfontolatlanság volna a sebesültet az Ile-aux-Vaches-i kunyhóban hagyni, ahol élete egy pillanatra sem lehetett biztonságban.

Tartaniok kellett az álarcos újabb visszatérésétől, akit egyikük sem ismert, de akinek mindketten érezték hatalmát.

Kétségtelen ugyan, hogy annak is megvolt az eshetősége, hogy az orgyilkos már nincs többé életben; ez mindazonáltal csak feltevés volt; a bizonyosság hiányzott. Aztán meg a szerencsétlen gróf ápolása is mgkövetelte, hogy haladéktalanul egy olyan helyre szállítsák, amely lakályosabb volt Gérard vityillójánál.

Arra is szükség volt, — és éppen ez az ok készítette őket, hogy ne halasszák el az elszállítást, —

hogy senki se vegyen észre semmit és hogy fel ne keltsék a városrész lakóinak kíváncsiságát.

A gyászos menet akadálytalanul érkezett el a gróf házához.

Landry kinyitotta az ajtót és a két férfi a legnagyobb óvatossággal felvitte a sebesültet szobájába, ahol lefektették ágyára. A révész, akinek szolgálataira ezután már nem volt szüksége, eltávozott.

Nem szándékunk hosszadalmasan leírni a számkivetett betegségének lefolyását, akinek nélkülöznie kellett a tudomány felvilágosult ápolását.

Kevéssel Gérard távozása után a gróf szemhéjai megrebbentek és fátyolos szemei megakadtak az ágyafejénél virrasztó hű Landryn. Ajkai mozogtak, mintha beszélni akarna, de ereje kétségkívül elhagyta, mert hangot képtelen volt kiadni és visszazuhant az álomkóros állapotba, amely hosszú napokon át tartott.

Landry, aki nem tudta mással bebizonyítani gazdája iránti odaadását, megható gondossággal ápolta.

A seb mély volt, de a szúrás, szerencsére, — ezt a szolga csakhamara felismerte, — egyetlen nemesebb szervet sem ért.

Csak az idő kérdése volt tehát, hogy bekövetkezzék a tökéletes gyógyulás. De addig is micsoda rettenetes gondolatoknak kellett felzaklatniok annak amúgyis kimerült agyát, akit a halál kezeiből ragadtak ki!

Micsoda lelki gyötrelmeknek! . . micsoda aggodalmaknak!

Főképp ez ellen kellett küzdeni.

A hű szolga jól tudta, hogy gazdája, akit kizárólag felesége és gyermeke foglalkoztatott, hallatlan erőfeszítések árán is igyekezni fog rájönni, hogy mi történt e két szeretett lényvel.

És ha tőle fogja kérdezni, mit fog neki felelni? Mert egyetlen pillanatra sem hagyhatta el, hogy értesüléseket szerezzen.

Semmit sem tudott, csupán annyit, hogy a gróf megsebesült, orgyilkosság áldozata lett. Csak a véletlennek köszönhette, hogy futólag látta a gyilkost. Bizonyos, hogy ez kevés volt, mert nem ismerte nevét és a körülményeket, melyek közt a találkozás lefolyt. Gérard ugyanis semminő felvilágosítást sem adhatott az Anjou-rakparton lejátszódott ütközetről; mint emlékszünk, a kőlépcső lábánál őrizte bárkáját.

Talán csak az ifjú deríthetett volna némi fényt e komor sötétségre, aki oly bátran védelmére kelt a grófnak; de e fiatal ember eltűnt.

Ami Rios Castelt illeti, a marquis nem jött vissza és minden amellet szolt, hogy kormányának egy elodázhatatlan rendelete haladéktalanul hazájába hívta.

Tényleg így is volt.

A marquisnak sürgősen el kellett utaznia és még annyi ideje sem maradt, hogy megszoríthassa barátja kezét.

Nehezére esett, hogy így kellett elhagynia; de azzal a gondolattal vígasztalta magát, hogy a gróf és övéi megmenekedtek az őket fenyegető gyűlöletes fondorlatokól és ezentúl semmitől sem kell félniök.

Legalább is így hitte: annyira szilárd volt a meggyőződése, hogy az események védenecsei javára vettek fordulatot.

D'Ablincourt Ines grófnét illetőleg tudjuk, hogy a fiatal marquis nem tévedett . . . De sejtette-e, hogy René gróf és leánya, Liliás, milyen ocsmány gaztetteknek estek áldozatul?

Elutazott tehát, eltökélve, hogy mihelyt módjában lesz, hírt ad magáról.

Ezek szerint minden hozzájárult, hogy kétség-beejtővé tegye a szerencsétlen száműzött helyzetét.

Mihez fog majd, ha egészségét visszanyerve, egy megoldhatatlan kérdéssel találja magát szemben?

Ez rémítette a legjobban a derék Landryt; ezért is bízta meg Gérard-t, aki mindennap eljött és örömmel látta a sebesült állapotának jobbrafordulását, hogy érdeklődjék a „Magányos Ház“ lakóiról.

E fontos feladattal megbízva, a révész három napig távol maradt a lakástól, ahol új barátja gazdája mellett virrasztott. Amikor ismét megjelent, megkérdezte:

— A gróf életben maradt?

— A veszély vagy remény azoktól a hírektől függ, amelyeket ön hoz, — felelte Landry. — Mi van a grófnéval?

— Nincs már a „Magányos Házban“.

— Uristen! . . . Hát Liliás és Carita?

— A ház üres.

— Mennyei Atyám! . . . Velük is szerencsétlenség történt volna?

— Nem tudom, — felelte a hallgatag hajós, erőszakot téve magán. — Senki sem ismeri e hármass eltűnés rejtélyét, még Planchet gazda, a kocsmáros sem!

— Szegény, szegény uram, — sóhajtott Landry.

Egy este, néhány órai mély alvás után, amely kissé visszaadta szelleme világosságát, a gróf kínosan felemelkedett ágyán és szolgája felé fordította sápadt és lesóványodott arcát, amelyen beszédesen tükröződött a vágy, hogy néhány kérdést intézzon hozzá.

— Jó uram! — szólalt meg a komornyik, hogy megelőzze.

— Felelj nekem! — mormolta d'Ablincourt úr, nem vetve ügyet e felkiáltásra.

Majd szemeit a szerencsétlenre vetve, aki minden tagjában remegett, aggódva folytatta:

— A grófné?

Landry nem mert válaszolni s csak a fejét csüggesztette.

— Beszélj! — mondta megint a gróf; — mindent tudni akarok!

— Ó, jaj! mi más mondhatnák, drága uram, mint hogy önnel együtt szenvedek szeretett úrnőm eltűnése miatt!

A számkivetett szemei kétségbeesetten fordultak el s miközben feje visszahullt párnájára, felnyögött:

— Eltűnt?

— Oh! de meg fogjuk találni! esküszöm önnek!

Csend követte e néhány szót.

Azután a gróf ereje végső megfeszítésével megkérdezte:

— Mi történt?

— Nem tudom, — hebegte Landry. — Nyugtalankodva hosszú távolmaradása miatt, azon az estén, amely . . . azon az estén, amikor . . . egyszerűen azon a gyászos éjszakán elmentem Gérardhoz. Ott találtam önt, eszméletlenül, csaknem halódva, ugyanabban a pillanatban, amikor nyomorult banditák . . .

— Ne beszélj nekem magamról, — szakította félbe a gazdája; — róluk beszélj nekem . . . Feleségemről! . . . leányomról! . . .

Landry görcsös felcsuklása elnémította.

— Te sírsz? — kérdezte a gróf ijedten, félkarjára könyökölve. — Tehát . . . meghaltak?

— Nem! . . . oh! nem. Ne higgye, drága uram! . . . ne higgye!

— Ha így van . . . beszélj!

— Ó, jaj! . . . semmit sem tudok!

— Semmit! — kiáltotta a lábbadozó, akinek tétova szemei meghatározhatatlan kifejezést öltöttek. — Semmit! . . . Oh! én tudni fogok!

E szavakkal kiugrott ágyából és leírhatatlan izgalmában megindult.

Landrynak csak annyi ideje volt, hogy visszatartsa. Határozott hangon megkérdezte:

— Mit akar tenni?

— Megtalálni . . . talán megmenteni őket!

— Feltételezve, hogy tudna járni, amitől sajnos még távol van, hová menne, drága uram?

— Tudom is én! . . . de így nem maradhatok! . . . Ez a tehetetlenség megöl.

Az erővesztés, melybe e rövid jelenet került, csaknem gyászos visszahatást okozott a betegnél.

Aléltan zuhant az ágyra; szemei lecsukódtak és mozdulatlanul maradt, mintha meghalt volna.

A derék szolgál sietve lefektette, meggyőződést szerezve előbb, hogy a sebre alkalmazott kötés nem lazult meg.

Három hónap mult el e bizonytalanságban.

Ha szakadatlanul visszatérő kínzó gondolatai nem hátráltatták volna felgyógyulását, d'Ablincourt úr már régen összeszedhette volna magát annyira, hogy megkezdhesse kutatásait, melyeket eltökélt.

Kutatásait! Ah! nem titkolta maga előtt, milyen nagy volt a valószínűsége, hogy meddők fognak maradni.

De az ember mindig remél és abban a lelkiállapotban, amelyben a gróf volt, talán a remény volt az egyetlen orvosság az átélt rettenetes gyötrelmek ellen.

Meg aztán kihez fordulhatott?

Mint számüzöttet, a legkisebb meggondolatlanság bilincsekbe verve juttathatta volna félelmes és hatalmas ellensége, Louvois marquis kezei közé.

Okozatról ok felé haladva, az a meggyőződése kristályosodott ki, hogy felesége és gyermeke

átkozott ismeretlen vetélytársának hatalmába kerültek, aki gyáván leszúrta.

De ha ez az aljas gonosztevő meghalt, amint Gérard és Landry feltételezték? És ha azután halt meg, miután bebörtönözte áldozatait?

Bármely feltéves lehetséges volt.

Ki tudna világosságot deríteni e zürzavarra? Nyilván senki.

Abban a meggyőződésben, hogy nem áll módjában megtalálni azokat, akiket annyira szeretett, végképp elcsüggedt és hidegvérrel nézett farkaszemet az egyetlen eszközzel, amellyel véget vehetett e kegyetlen haláltusának.

Már-már ot tartott, hogy eldobja magától ezt az elviselhetetlenné vált életet, amikor egy véletlen váratlanul új irányt szabott komor gondolatainak.

Egy délután Gérard, aki sohasem mulasztotta el mindennapos látogatását, ajtóstól rontott be lakására s mielőtt még kérdést intézhettek volna hozzá, felkiáltott:

— Tudom, gróf úr, orgyilkosa nevét!

— Ki az? — mormolta a gróf egy lépést téve felé.

— Souvré báró!

— Souvré! — ismételte a gróf.

Majd a természetes kíváncsiságtól sarkalva, gyorsan folytatta:

— Kitől tudja?

— Thouvenettől! — felelte a révész.

— Ki ez az ember?

— A Poullétier utca egyik lakója. Alig két

órával ezelőtt néhány barátjával beszélgetett és elmondta neki egy kalandját, amely három hónappal ezelőtt esett meg vele.

„Természetes, hogy hallgatóztam és a következőket hallottam:

„Április, 3-án reggel, pirkadatkor, — mondta Thouvenet, — valaki kopogtatott ajtómon; lesiettem s mikor kinyitottam, egy félig eszméletlen fiatal embert láttam magam előtt, akinek véres arcát fekete bársonyálarc fedte, míg csuromvizes ruhája arról tanuskodott, hogy beesett vagy valaki bedobta a Szajnába.

„Mikor eszméletét visszanyerte, Poitel barátommal együtt megkért, hogy segítsük el palotájába, amely a Pas-de-la-Mule uccában fekszik. Jutalmat ígért, amelyet bőkezűen meg is adott, miután teljesítettük feladatunkat.

Gérard folytatta:

— Hozzáléptem és megkérdeztem tőle, hogy ki volt ez a fiatal ember.

„Souvré báró! — felelte Thouvenet.

„Nem vesztegettem az időt, tüstént elmentem a mondott címre: most jövök onnan!

— És mit tudott meg, barátom? — kérdezte a gróf aggódva.

— Megtudtam, hogy a Pas-de-la-Mule uccában valóban létezik egy palota, amely Souvré báró tulajdona; ez a palota, szerencsétlenségre, üres.

— Üres?

— Igen! — folytatta Gérard bőbeszédűen, homlokát törölgetve, mintha ez a hosszú beszámoló herkulesi munkával lenne ránézve egyenértékű. —

A kaland óta, amelyről az imént szoltam, vagy helyesebben néhány nappal utána a báró hosszú utazásra indult.

„Minthogy tudni akartam, hogy merrefelé ment, megkérdeztem . . . nem egy embert, hanem tizet s végül megtudtam az egyik lakájtól, aki nem akart vele tartani, hogy Philipsbourg felé vette útját, azzal a szándékkal, hogy bejárja Németországot, Svédországot és Dániát.

„Mint állították, hosszú évekig kell távolmaradnia.

— Ki lehet ez az ember? — kérdezte a gróf.

— Azt is mondták még, hogy távoli rokona Louvois marquisenak.

— Ah! most már minden értek! — kiáltotta a nemesúr tüzzel. — A csapda, melyet kivetettek ellenem, még mindig működik! . . . Összeszükül és az atya helyett a feleséget és a leányt igyekszik hálóba keríteni! Ah! Louvois úr a felesége rokonait használja fel, hogy tévutra vezessen, lopjon és gyilkoljon! . . . De vigyázzon magára! . . . Ha a megrágalmazott és fegyvertelen fiatalember szunnyadni hagyta is bosszúját, nem fog így tenni a férj, akitől elvette hitvesét, az atya, akitől elrabolta leányát! . . . Ah! nyomorult marquis, örömd nem fog sokáig tartani; más bizonyítékait is meg tudom találni hitszegéseidnek és ezúttal e bizonyítékok a király kezébe kerülnek.

Lázás izgalom fogta el és parancsot adott a másnapi elutazásra.

Valóban el is utazott, nem is gyanítva, hogy felesége és gyermeke, akiket a távolba ment ke-

resni, Párisban vannak, az egyik Mária-Terézia királyné oltalma alatt, a másik két kalandorkapitány kezei között.

Hagyjuk d'Ablincourt grófot Souvré báró nyomait követni és térjünk vissza feleségéhez.

A Louvrebba megérkezve, a grófnét a számára kijelölt lakosztályba vitték. Hű szolgálója, Carita, nem hagyta el.

A szerencsétlen Ines sokáig lebegett élet és halál között.

A rettenetes események, amelyek villámgyorsan következtek egymásra, nem csak egészségét, hanem lelki egyensúlyát is megrendítették.

Önkivületbe esett.

Szakadatlanul férjét látta, elterülve, véresen, és fakó arcát, melyet sápadt holdfény világított meg, a kihalt utca közepén, ahol a rettnetes dráma lejátszódott.

Leányát, forrón szeretett gyermekét szólította, kérve, követelve, hogy hozzák ágyához.

Kegyes hazugságokkal nyugtatták meg; elhittették vele, hogy biztos helyen van s hogy hamarosan viszont fogja látni.

Világos pillanataiban könnypatakokat ontott, abban a szilárd meggyőződésben, hogy Renéje halálát lelte azon a rémületes éjszakán.

Mindazonáltal Ines felépült, hála Carita odaadó ápolásának, aki mint Landry a gróf számára, valóságos Gondviselése volt; mikor már eléggé megerősödött, hogy a borzalmas igazsággal megismerkedhessék, a legnagyobb kímélettel közölték vele gyermeke eltűnését.

Hirtelen változás ment benne végbe.

Ettől fogva célja volt életének: megtalálni a drága kis teremtetést, akit elraboltak tőle.

Képesnek érezte magát mindenre, hogy célját elérje.

René halott volt, — ebben sajnos! nem kételkedett . . .

Meg is fogadta, hogy előbb, vagy utóbb boszszut áll érte.

De leánya, Liliás?

Amíg megdönthetetlenül be nem bizonyítják neki, hogy nincs többé életben, nem fog csüggedni.

Eget és földet meg fog mozgatni, hogy megtalálja.

Kutatásai kezdetüket vették. Pontos adatok híjján mit lehetett remélni?

Minden nap új csalódásokat hozott és a boldogtalan anya elvesztette hitét mindenben, még Istenben is.

Vígaszt találva királynéja és honfitársnője kegyében, aki őszinte szeretetébe fogadta, kissé visszanyerte nyugalma, az Időtől, ettől a nagy varázslótól remélve, — nem a feledést, hanem az enyhülést végtelen fájdalmára.

A királyné udvartartásában nem volt hivatalos szerepköre.

Visszavonultan élt Caritával, a gyengéd és rokonszenves Mária Terézia védőszárnyai alatt, akit csapodár férje elhanyagolt.

E két lélek megértette egymást és anélkül, hogy összehasonlították volna látszólag annyira különböző, de alapjában véve csaknem azonos hely-

zetüket, kölesönös vigaszt találtak a belőlük folyó párhuzamokból, amelyek azt bizonyították, hogy mindkettőjüket ugyanaz a balsors sujtotta.

Valóban mindketten özvegyeknek tekinthették magukat; és könnyeik, melyek nagyon gyakran összefolytak, néha egyetlen szívet, egyetlen lelket, egyetlen lényt kovácsoltak e két boldogtalan aszszonyból, akik ugyanazon fájdalmakat szenvedték és együtt siratták örökre elvesztett szerelmüket.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XVII.

Malvenu papa és Folavril mama

Amíg az eszméletlen Ines grófnét lesujtott, fejvesztett, hű néger szolgája kíséretében Mária Terézia testőrei a Louvreba vitték, leánya Liliás, akit Malvenu — Folavril barátjának teljes beleegyezésével — elrabolt, vagy helyesebben megmen-tett, a kis köpcös ember karjaiban és nagy cinkos-társa oltalma alatt távolodott a bűntény színhe-lyéről.

A hitetlenek nem voltak gazdagok. Sőt, nagyon sok hiányzott, hogy azok legyenek.

Napról-napra élve, csak ügyyel-bajjal tudták megszerezni legnélkülözhetetlenebb szükségleteiket.

Mit fognak kezdeni egy gyermekkel?

E kérdésre, melyet gondolatban tettek fel ma-guknak, nem találtak megfelelő választ.

Elérkeztek a Chaume utcába, egy összeomlás-sal fenyegető ház elé, melyet csak egy egyensúlyi csoda, valamint az a körülmény tartott meg talap-zatán, hogy két más épület közé volt ékelve.

Folavril kihúzott zsebéből egy óriási kulcsot, bedugta a zárba és kinyitott egy sötét folyosóra ve-D'Artagnan fia II.

zetető nehéz ajtót, amelynek végében egy furóként tekergő lépcső kezdődött.

Vidáman kapaszkodtak fel rajta egy kétnégyzetméternyi pihenőig, ahol egy másik, korhadtt ajtóba ütköztek, amely egész egyszerűen csak be volt támasztva, minthogy a rozsdá már régen kirágta a reteszt és a csuklókat.

A hórihorgas kapitány hosszú, ideges karjai óvatosan taszították be a szuette alkotmányt.

Aztán tüzet csiholt, lángbaborított egy darab taplót, ráfujt hatalmas tüdejének minden erejéből és meggyújtott egy fekete és maszatos pálcikát, amelyet nagyképűen gyertyának nevezett.

— Lehet! — mondta.

És szertartásosan meghajolva a csipkébe bugyolált teher előtt, melyet Malvenu cipelt, hozzátette:

— Kegyeskedjék, nemes kisasszony, átlépni ősi szalónunk küszöbét!

A gyér láng kétes fényt vetett a nyomoruságos szobában, melyet Folavril mosolygás nélkül nevezett „ősi szalónnak“. Falain penész virágzott, padlóját kénszínű sziksó borította, mennyezetének füstöts gerendái között pedig egy pók-sereg szőtte kibogozhatatlan hálóját.

Mikor a két bajtárs nyomorúságtól és tisztatlanságtól büzlő odújába érkezett, Folvaril ismét behajtotta a névleges ajtót és felkiáltott:

— Lucifer beleire! helyben volnánk, kicsi.

— Távolról sem vagyok meghatva, — felelte nyugodtan az árnyéka.

— Prozerpina vérére! . . . Gúnyolódsz?

— Egyáltalában nem, kitünő barátom.

E szavakkal Malvenu letette a gyermeket egy rozoga ágyra, amely két bicegő zsámollyal együtt egész bútorzatát alkotta a nyomorúságos tanyának.

— Nézd csak, — tette hozzá gyengéden, az ártatlan teremtésre mutatva, aki ökölbeshorított kezekkel aludt.

Folavril csak hümmögött.

— Milyen bájos . . .

— Amikor alszik! — fejezte be a magas kardcsörtető.

Majd hangosabban:

— Vigyen el az ördög, ha . . .

— Csitt! — vágott közbe a kis ember fisztulahangon. — Még felébreszted.

— Ha nem nagy fába vágtuk a fejszénket! — folytatta halkabban a megrögzött káromkodó.

— Nagyba vagy nem nagyba, de elhoztuk . . . és magunknál kell tartanunk!

— Magunknál kell tartanunk! . . . A teremtését! erről ugyan nyugodtan beszélsz! . . . S vajjan hogyan fogjuk felnevelni?

— Amint csecsemőket nevelnek fel!

— Pukkadjak meg! Te fogod talán szoptatni?

— Nem, — felelte Malvenu; — nem fogom szoptatni, azon egyszerű oknál fogva, hogy . . .

— A természet nem látott el, mint a nőket tejes üvegekkel, átkozott szunyog! — fejezte be Folavril, boldogan, hogy kibökhetette mondókáját.

— Azon egyszerű oknál fogva, — kezdte me-

gint a békés Malvenu, — hogy én az atyjának tekintem magam!

— Ördög és pokol! Mit akarsz ezzel mondani?

— Azt akarom mondani, hogy tüstént meg fogunk állapodni kötelességeinkben.

— Micsoda kötelességeinkben?

— Amelyeket az angyallal szemben teljesítenünk kell!

— Egy szót sem értek az egészből, vagy záruljon be előttem a Paradicsom kapuja!

— Erről biztos lehetsz, dicső barátom! A Paradicsom nincs nyitva olyan istenkáromlók előtt, amilyen te vagy! . . . De figyelj rám.

— Beszélj! — szólt a sovány óráis, leülve a két zsámoly egyikére és kinyujtva hosszú lábait,

Bajtársa lassan elkezdte, mintha az lett volna a célja, hogy érthetőbbé tegye szavait:

— Ha magunknál kell tartanunk ezt a gyermeket és az a meggyőződés, hogy kénytelenek leszünk rá, úgy eleve kijelentem, hogy én leszek az atyja!

— Rendben van! És én? . . . Ki leszek én?

— Az anyja! — felelte Malvenu minden zavar nélkül.

Folavril felpattant a zsámolyról és akkorát ugrott, hogy zsiros kalapja az egyik gerendát surolta.

Földet érve a törpe elé toppant, aki boldogságos mosollyal nézett rá; és felborzolódó bajusszal, kiugró szemekkel dörögte:

— Ugy látszik, sértegetni akarsz?

Mélyen megbántottnak kellett érzenie magát méltóságában, hogy e kérdést nem fűszerezte egy többé vagy kevésbé erélyes káromkodással.

— Mivel sértettelek meg? — kérdezte Malvenu.

— Az áldóját! Azzal, hogy nőnek tekintesz!

És hozzátette:

— Az akarok lenni a gyerek számára, aki te! . . . Nem kívánok másodrangú szerepet betölteni!

E pillanatban halk nyöszörgés hangzott fel.

Mindketten meglepetten és meghatottan fordultak hátra.

— F'elébredt! — dünnyögték.

Homlokára ütve, mintha hirtelen ihlet szállta volna meg, a köpcös megkérdezte:

— Beleegyezel egy próbába?

— Éspedig?

— Annak legyen joga a címre, amely miatt veszekedünk, akire először fog nézni a gyermek, amint kinyitja szemeit.

— Legyen, kicsi; az ajánlat tetszik. Az ördögbe is! szeretem a tiszta helyzeteket.

Mindketten a gyermek elé álltak.

A leányka megmozdult és arccal a szövetségesek felé fordult.

Szemhéjjai megrebbentek, szemei lassan kinyitak és tekintete a két ember közé szegeződött.

— Nincs döntés! — mormolta Folavril csalódottan.

— Nincs! — felelte Malvenu; — meg kell a próbát ismételni.

Mintha véget akart volna vetni a tartósnak ígérkező vitának, a gyermek kicsi karjaival hadonászva előrehajolt és csaknem leesett az ágyról.

Folavril és Malvenu egyszerre ugrottak oda;

de a fehér és rózsaszín karok gyűrűje az utóbbi nyaka köré fonódott, aki közelebb állt hozzá.

— Ezer mennykő! — kiáltott fel a káromkodó.

És halkabban hozzátette:

— Micsoda rossz izlés!

Malvenu már izmos karjai közt tartotta a csöppséget és arcára szorította duzzadt husos ajkait.

— Ugy, — dünnyögte Folavril megindultan és rideg hangja megremegett. — Hát én semmit sem kapok?

— Csókold meg te is, — egyezett bele a jószívű kis ember, társa felé nyujtva az ártatlan jószágot, aki nyöszörögni kezdett.

A katona vastag bajusza hozzáért az üde arcához s csaknem teljesen elfödte.

— Ma . . . ma! — gógicsélt a gyermek.

— Hallod? — kérdezte Malvenu izgatottan, miközben kivenni igyekezett a kicsinyt bajtársa kezei közül.

— Igen! — felelte Folavril, visszataszítva cimboráját. — Hozzám beszél!

És a rozoga ágy szélére ereszkedve, térdeire ültette a gyermeket, mellére fektette a fejét és szeliddé tompított hangon kezdte dudolni ezt a refént, amellyel abban az időben az anyák gyermekeiket ringatták:

Colin, Colinette,
Ha alszol, leánykám,
Csokoládét kapsz ám,
Mikor kinyitod szemed.

— Mit csinálsz? — kérdezte a másik álmélkodva.

— Teljesítem a reám háramló kötelességeket! Ujra elaltatom.

— Én ugyanolyan jól elaltatnám, mint te! — dohogta a köpcös ingerülten.

— Ez nem az apa dolga! — vágott vissza Folavril gúnycs nyugalommal.

Viharfelhők tonyosultak az eddig oly egyetértő két barát békéjének felhőtlen egén. A leányka örökbefogadása egy eddig ismeretlen szeretetre tanította meg őket, az atyai szeretetre, és e szeretettel együtt megszületett és erősödött a féltékenység!

A gyermek újra lehunyta szemeit.

A hórihorgas cimbora végtelen elővigyázattal fektette vissza a nyomorúságos ágyra, majd levette köpenyét és óvatosan ráterítette a törékeny és finom testre.

Malvenu utánozni akarta.

Folavril félretolta:

— Talán meg akarod fojtani? — kérdezte.

— Miért a te köpenyed igen és az enyém nem? — válaszolt a kis ember mogorva hangon.

— Mert nem tudok arról, hogy az atyák pólyázzák be a gyermekeket!

— Fékomadta! — kiáltott fel Malvenu, elveszítve önuralmát.

— Csitt! — mormolta halkan Folvaril, gúnyolódva. — Csak semmi káromkodás a leányom előtt.

— Micsoda?

— Nem tűröm!

A törpe elálló lélegzettel nézett társára.

Mintha más emberré változott volna. Egyébként visszataszító arca szelidséget tükrözött.

Mosolyogott és mosolya különös ellentétben állt Malvenu savanyú képével.

— Játsszol velem? — kérdezte utóbbi.

— Csak azt teszem, amit te ajánlottál, — felelte Folavril. — Egyébként a kislány mondta ki döntő szót . . . S most beszéljünk.

Majd derűs hangon:

— Kis papa, mit szándékozol tenni, hogy kielégítsd az anya és a gyermek szükségleteit?

— Hogy . . . mit szándékozom tenni? — hebegte Malvenu, mecsípve magát, hogy megbizonyosodjék, nem álmodik-e.

— Igen! mert e pillanattól fogva neked kell gondoskodnod rólunk, ne felejtse el . . . Néhány óra múlva felvirrad; közben ki kell eszelniünk, hogyan fogjuk elterelni derék szomszédaink figyelmét a gyerekekről, akit fel akarunk nevelni s ami még nehezebb feladat, hogyan fogjuk megszerezni a pénzt, amivel e családi szaporulat jár... s amit leányunk ellátása igényel! . . .

— Az ellátás . . . rád tartozik, — vágott közbe Malvenu ridegen.

— Nem kizárólag, — felelte a nagy katona; — itt van a táplálás kérdése . . .

— Ez igaz! — hagyta helyben társa, megadva magát az érvelésnek.

— Akkor hát?

— Egyelőre nem kell, hogy fájjon a fejünk és

a legszükségesebbeket beszerezhetjük! . . . Nem kaptunk-e kétezer tallért attól . . .

— Aki meggyilkolta atyját! . . . Ehhez a pénzhez nem nyúlok.

— Mindazonáltal . . .

— Ez a pénz átkos!

— Átkos . . . egy bizonyos pontig.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Azt akarom mondani, hogy ezt a pénzt nem kerestük meg . . . nem is zsaroltuk ki . . . mert hiszen a kiszabott feltételek egyikét sem teljesítettük.

— Hm! — hümmögött Folavril; — ez kissé erőltetett okoskodás.

— Ne legyünk túlzottak érzékenységünkben, kitűnő barátom, és főleg ne legyünk királypártibak a királynál. Ezt a kétezer tallért, amely egy gazfickótól ered, meg lehet tisztítani; tisztítsuk meg!

— Hogyan?

— Feloldozva azt, aki a birtokában van.

— Az én vagyok, — szól a hórihorgas kardforgató, elővéve az erszényt, melyet Souvré bárótól kapott.

— Ez esetben hajts alázatosan fejet és imádkozz velem.

— Kezdd el!

Mikor barátja illő testtartásba helyezkedett, Malvenu elkezdte:

— *Ego te absolvo a peccatis tuis.*

Folavril felelt:

— *In nomine Patris et filii et spiritus sancti.*

Majd együtt:

— *Amen!*

— Most már a pénz fehér, mint a hó, — jelentette ki a kis ember.

— Bah! Én sárgának látom, — felelte Folavril az érméket nézve, amelyek átesillogtak az erszény fonadékán.

— Mert arany!

— Ez igaz!

De a káromkodó aggályai csakhamar visszatértek:

— És amikor e kétezer tallért elköltöttük? — kérdezte.

— Szerzünk újra!

Folavril kiegyenesedett.

— Nem akarok többé visszamenni a Samari-taine elé! — szólt.

— Én sem!

— Akkor mihez kezdünk?

— Nézz ide!

— Mi az?

— Az irományok.

— A szerencsétlen hagyatéka !

— El akarta juttatni a királyhoz, — jegyezte meg Malvenu.

— Nos?

— Mint gyermeke atyja, esküszöm, hogy teljesítem fogadalmát. Át fogom adni . . .

— Kinek?

— Louvois úrnak, aki, hogy úgy mondjuk, öfolsége egyik karja.

— Te? — kiáltott fel Folavril elámulva ennyi vakmerőség előtt.

— Én! — felelte Malvenu.

Majd folytatta:

— Mielőtt kissé lepihennénk és addig is, míg beköszönt a szerencse, amely kétségkívül ránk fog virradni, esküdjünk meg együtt: te, mint anya, én, mint apa, hogy szeretni fogjuk gyermekünket, megvédjük és felneveljük abban a rangban, amely megilleti.

A két kalandorkapitány ünnepélyesen kinyújtotta jobbkezét az ágy fölé, ahol a szegény ártatlan kis teremtes aludt és a eskü felszállt szívükből az égbe.

Ennek megtörténtével a lehetőséghez képest kényelembe helyezkedtek a padlón, és néhány perccel később egy kettős kovácsfujtató sipolásához hasonló hang vegyült a csöppség pihegő lélegzéséhez.

Pár nappal a most elbeszélrt jelenet után nagy volt az álmélkodás a Platrière — jelenleg Jean-Jacques- Rousseau uccában.

Két előkelő úr bérelte ki Bullion intendáns fényes palotáját, melybe vadonatúj bútort szállítattott.

Minthogy e bútorok, melyeket a kapu előtt sorfalat álló kíváncsiak darabról-darabra szemügyre vettek, jóval díszesebbek voltak az átlagosaknál, e körülményből azt következtették, hogy az antik épület új lakói a legmagasabb társadalmi osztályhoz tartoznak.

A bérlők megérkezése álmélkodásba ejtette a

báméskodókat, mert az egyikük egy szikár óriás volt, a másikuk pedig egy erősen pocakos törpe. Mindketten roskadoztak a selyemtől, bársonytól és aranytól.

Amde megjegyzéseik nem ismertek határt, amikor megérkezett utánuk egy erőteljes, üdearcu, duzzadó mellű normand nő, aki egy bájos, alvó leánykát tartott karjai között.

— Dada! — gondolták.

Nem csalódtak. Valóban dada volt.

De ezzel minden további feltevésnek vége is szakadt, mert e naptól fogva senki sem látta többé sem a nőt, sem a gyermeket.

Kik voltak e jövevények?

Hamarosan ki fog derülni és azt is megtudjuk, hogy mi történt d'Ablincourt gróffal, feleségével, Ines grófnéval és d'Artagnan Georges lovaggal, aki Athos, más néven La Fère gróf, magas védnöksége alá került.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

64.181/

/4/1-2

DUMAS
LES
FEVAL
MINUT

RECHERCHES

DE
DUMAS

DE
FEVAL

DE
MINUT

DE
RECHERCHES

DE
DUMAS

DE
FEVAL

DE
MINUT

DE
RECHERCHES

DE
DUMAS

DE
FEVAL

